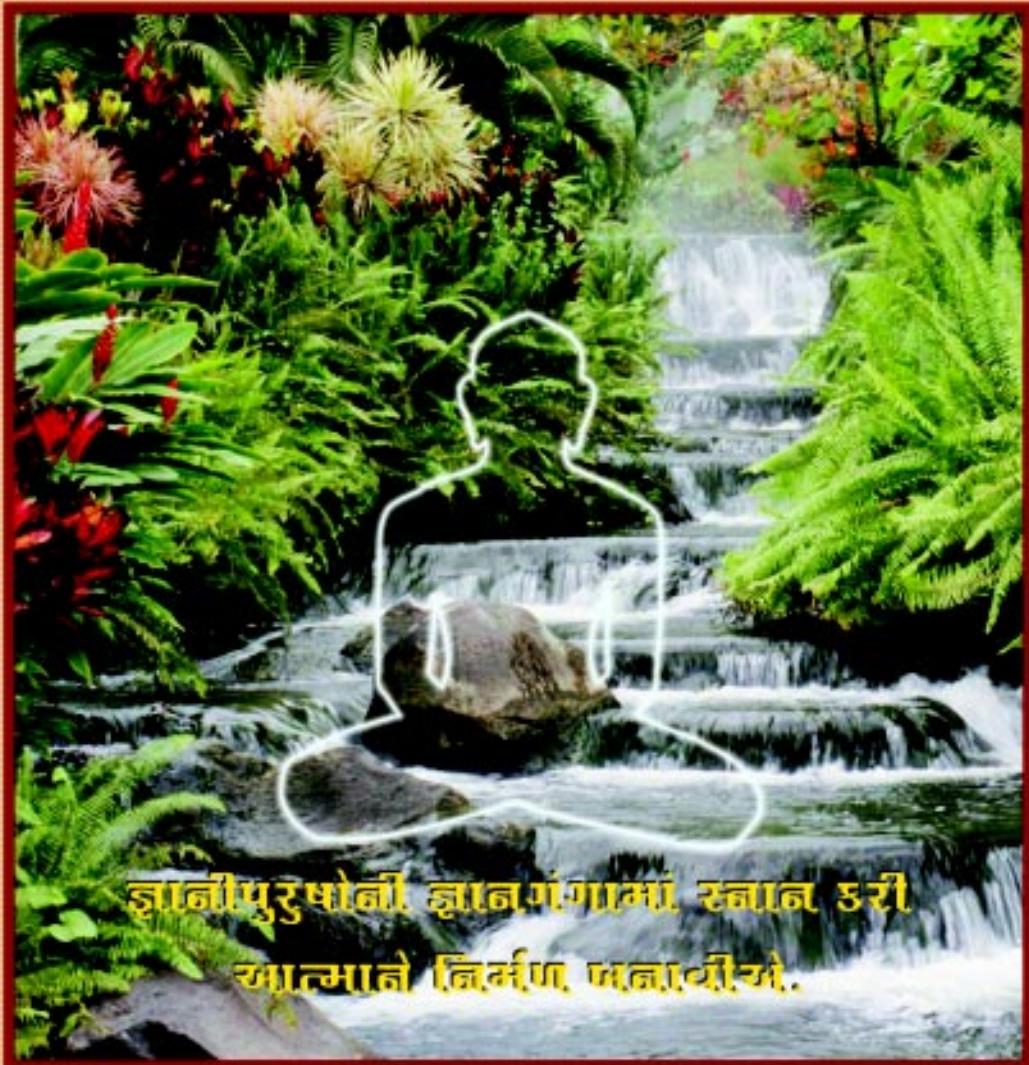

શ્રી રાજ-સોભાગ સદગુરુ પલાએ

અંક : ૫૪
(નિમાસિક)
જૂન - ૨૦૧૧

Published by

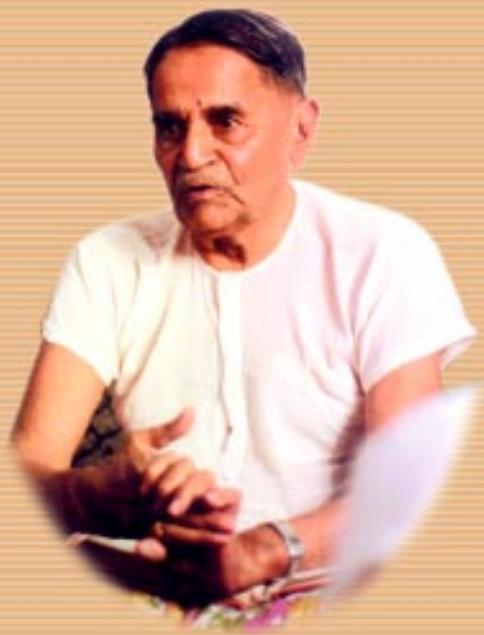
Shree Raj-Sobhag Satsang Mandal

Sobhag Para, SAYLA-363 430 (GUJARAT-INDIA)

Tel. : 02755-280533, TeleFax : 280791

Email : rajsaubhag@yahoo.com

Website : www.rajsaubhag.org

શાસ્ત્રોનું, આગમોનું જ્ઞાન કરવાનું શા માટે
કહું છે ? આપણી ભૂમિકા તૈયાર થાય માટે. આપણું
જીવન શુદ્ધ થાય માટે કહું છે. બાકી આ દેહ અને આ
આત્મા એનો જો ભેદ આ મનુષ્યજીવનમાં ભાસ્યો નહીં
તો ત્યાં સુધી આપણે જે પચ્ચખાડા કર્યા, ક્રતો લીધાં એ
બધાં મોક્ષને માટે નથી થયાં, એથી ગતિ સારી મળે, એ
કાંઈ નકામા નથી, પણ મોક્ષાર્થે થતાં નથી. પણ જો
શાસ્ત્રો જાણીને, ક્રત, પચ્ચખાડા કરીને, પોતાના સ્વરૂપને
જાળાનારા પુરુષ હોય એનો આશ્રય સાચા મનથી, ખરા
ભાવથી કર્યો તો એ બધાં સાર્થક બને છે.

- પ. પૂ. બાપુજી

શ્રીમદ્ રાજયંત્ર વચનામૃતજી

પત્રાંક - ૩૭૩

(પુ. ભાઈશ્રીએ પત્રાંક-૩૭૩ ઉપર કરાવેલ સ્વાધ્યાય)

આ મનુષ્ય શરીરની આપણાને પ્રાપ્તિ થઈ છે અને એ મનુષ્ય શરીરની સાથે સાથે આપણાને પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયો અને છહું મન મળેલું છે. જીવને એ જે મન છે એ જ કાં તો ભટકાવે છે અને કાં તો મુક્તિ તરફ લઈ જાય છે. તો પ. કૃ. દેવ ધારશીભાઈ તથા નવલયંદભાઈ ઉપર મુંબઈથી વૈશાખ વદ ૧૪, બુધવાર, ૧૯૪૮માં આ પત્ર લખ્યો. એ પત્રમાં પ્રથમ તો લખે છે કે “મોક્ષમયીથી જેની અમોહપણે સ્થિતિ છે, એવા શ્રી...ના યથા.” મોહમયી નગરી એટલે કે મુંબઈ કે જ્યાંથી ઘણાં મુમુક્ષુઓ મોટી સંખ્યામાં અહીં સાયલે આવતાં હોય છે અને બધાની ઈચ્છા અમોહ સ્થિતિ કરવાની છે. જે ઈચ્છા પ. કૃ. દેવ શ્રીમદ્ રાજયંત્રજીએ સાધી લીધી. તો કહે છે કે જેની અમોહપણે સ્થિતિ છે એવા શ્રી રાયયંદના યથાયોગ્ય. તો હવે મોહમયી અને અમોહ સ્થિતિ, આવી એક સૂચક વાત પ. કૃ. દેવ કરી દીધી. એ અમોહ સ્થિતિ જે કરવી હોય તો જીવે આરાધના કરવામાં શું કરવું જોઈએ? તો એક વચન પ.કૃ. દેવ લખ્યું કે ‘મનને લઈને આ બધું છે’ એવો જે અત્યાર સુધીનો થયેલો નિર્ણય લખ્યો, તે સામાન્ય પ્રકારે તો યથાતથ્ય છે. ધારશીભાઈએ આ બાબતમાં કાંઈક પ.કૃ. દેવને લખી જણાવ્યું હશે. તો પ.કૃ. દેવ એને સામાન્ય પ્રકારે યથાતથ્ય કીધી. પછી તથાપિ ‘મન’, ‘તેને લઈને,’ અને ‘આ બધું’ અને ‘તેનો નિર્ણય’ એવા જે ચાર ભાગ એ વાક્યના થાય છે, તે ઘણા કામના બોધે જેમ છે તેમ સમજાય એમ જાડીએ છીએ. તો હવે મનને લઈને આ બધું છે. દરેકે દરેક જીવ વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં છે

એનો જો વિચાર કરે તો એ પોતે વર્તમાનની અંદર જે બધા અહીં સંસારી જીવો રહેલા છે એ સંસારની વચ્ચે સુખનો અનુભવ કરે કે હુઃખનો અનુભવ કરે, ઉચાટ થતાં હોય કે ઉદ્ઘેગ થતાં હોય, અથવા તો બીજી રીતે કહીએ તો એને શાતા કે અશાતાનો અનુભવ થયા કરતો હોય, તો મોટેભાગે જીવ આ રીતે જે કાંઈ અનુભવ કરે છે એમાં એનો કર્મનો ઉદ્ય કે જે મુખ્યપણે શુભ કર્મનો ઉદ્ય કે અશુભ કર્મનો ઉદ્ય, અને એનાથી એ શાતાનો કે અશાતાનો અનુભવ કરે. અને એમાં પણ પાછું મન કાર્યકારી બને છે. જેમ કે મને જે પ્રમાણે ઈચ્છા કરી અને એ પ્રમાણે ન થયું તો એ હુઃખી થાય છે. એટલે એક બાજુ કર્મનો ઉદ્ય છે અને એક બાજુ મન કે જે પોતે સુખ અથવા તો હુઃખની કલ્પના કરે છે. સારું-ખરાબનો વિચાર કરે છે. અને એ પોતે જે પણ ઈચ્છા કરે છે તે મુજબ થાય છે કે નહીં? એ એક પ્રશ્ન છે. મોટે ભાગે તો સંસારની વચ્ચે રહેતા બધા જ જીવો, જે હુઃખનો અનુભવ કરે છે, અશાતાનો અનુભવ કરે છે ને એમાં મુખ્યપણે એનું મન કામ કરે છે. ગમે એવો શુભ કર્મનો ઉદ્ય હોય, અને બધા જ બાધ્ય સંજોગો કે જેની અંદર કયાંય કોઈ ખામી ન હોય, ખોટ ન

હોય છતાં પણ એ જીવ આંતરિક રીતે દુઃખી જ થયા કરતો હોય, દુઃખી જ થયા કરતો હોય. અશાંત જ રહ્યા કરતો હોય. એનું મુખ્ય કારણ મન છે. કેમકે જીવને જેટલું મળ્યું એટલાથી સંતોષ નથી અને જે વધુ ગ્રાપ્ત કરવું છે એની અંદર અનેક પ્રકારનાં વિઘ્નો અને મુશ્કેલીઓ દેખાય છે. કોઈપણ વસ્તુ ગ્રાપ્ત કરવા ઈચ્છે તો એમાં પણ પાછું પોતાની ઈચ્છા મુજબ જ બધું થવું જોઈએ અને એમ ન થાય તો પણ એ અશાંત રહેતો હોય છે. આમ આપણે પ.કૃ. દેવે જે અપેક્ષાથી આ વાત આમાં વ્યક્ત કરી છે એ રીતે દરેકે દરેક જીવને એ સ્પર્શે એ રીતે આપણે સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ. તો મોટા ભાગના જીવો તો જે દુઃખનો અનુભવ કરે છે. અશાંતિનો અનુભવ કરે છે ને? એનું મુખ્ય કારણ એનું મન છે. અને એ મનથી એને જે કંઈ પણ દુઃખ છે, એના કર્મના ઉદ્યથી જેટલા પ્રમાણમાં એને એ દુઃખ છે, એના કરતાં એ દુઃખને એ અનેકગણું વધારી દે છે ખૂબ ખૂબ વધારી દે છે. ઘણાંનું મન તો એવું હોયને કે એ જે ઈચ્છાઓ કરે એ મુજબ એને બધું મળી ગયું હોય ને તો પણ નાની નાની વાતોમાં એ અશાંત રહ્યા કરે, દુઃખી રહ્યા કરે. મુશ્કેલીનો અનુભવ કર્યા જ કરતો હોય, કર્યા જ કરતો હોય. આપણને એમ થાય કે આ જીવ એની જિંદગીમાં સતત રોદણાં જ રડયા કરે છે. બધાનું કારણ આ મન છે. આપણો આ જે અધ્યાત્મનો માર્ગ છે એ માર્ગની અંદર આ મનને કાબુમાં લાવવાનું છે, સ્થિર કરવાનું છે. અને એ મન કાબુમાં લાવવા માટે કે સ્થિર કરવા માટે થઈને આ જે માર્ગ છે, જે રસ્તો છે કે જેની અંદર જીવ જ્યારે જ્યારે, જે જે પ્રકારનું આરાધન કરવાનું હોય, જેમ કે આજ્ઞાભક્તિ કરવાની હોય, વાંચન કરવાનું હોય, આત્મસિદ્ધ કરવાની હોય કે ધ્યાન કરવાનું હોય.

આ બધો વખત આ મનને એ જે પણ કમ કરે છે એની અંદર એ જો એકાગ્ર કરે અને એ વખતે મનની અંદર એ બીજા કોઈ પણ વિચારોને ઘૂસવા ન હે. અને આવી જો એ પ્રોક્ટિસ પાડી હે તો એણે જે પણ કમ એકાગ્રતાપૂર્વક કરેલા હોયને તો એમાં જેટલા પ્રમાણમાં એની એકાગ્રતા વધી, એટલા પ્રમાણમાં એને શાંતિનો અનુભવ થાય. એટલા પ્રમાણમાં એને આનંદનો અનુભવ થાય. પણ આપણું મન એટલું બધું વિકિપ્ત રહેતું હોય, એટલા બધા વિષયોમાં ફરતું હોય, દોડાડોડી અને કૂદાકૂદ કરતું હોય છે કે આપણે જે પણ કમ કરતાં હોય એમાં એકાગ્ર રહી શકતું નથી હોતું. એટલે આપણે જે આરાધના કરવી છે, અનો એ આરાધનાના ફળરૂપે જે પ્રગતિ થવી જોઈએ એ પ્રગતિ જોઈ શકતા નથી. પણ જો જીવ એવો વિચાર કરે કે એના કર્મના ઉદ્યમાં જ્યારે જે વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય, બસ એનાથી એણે સંતુષ્ટ બની જવું જોઈએ. અને જે કંઈ પ્રાપ્ત થયું છે એમાં સંતોષ સહ, આનંદમાં રહેવાનો જો એ મહાવરો કેળવી લે તો મને એમ લાગે છે કે એ જીવના સંસારના તો ઘણા બધા પ્રશ્નો હલ થઈ જાય પણ આધ્યાત્મિક રીતે તો એને ઘણો મોટો ફાયદો થાય, કેમકે જે કંઈપણ થાય છે એ બધું મનથી જ થાય છે. એની જ બધી માથાકૂટ છે. એની જ બધી ઉપાધિ છે. તો પ. કૃ. દેવે જે વચનો લખ્યાં કે ‘મનને લઈને આ બધું છે’ તો જીવ જ્યારે દુઃખી થાય ત્યારે એ દુઃખી થવાનું જે કારણ છે તેનો પોતાના મનથી વિચાર કરે. તો જે જીવ છે એનામાં પોતાના દોષ જોવાની દસ્તિ કેળવાયેલી હોય અને એનો જો તે યથાયોગ્ય વિચાર કરે તો પોતાની અશાંતિ છે કે જે દુઃખ છે તેનું કારણ પોતાના મનમાં અથવા પોતાની અંદર જ રહેલું છે એમ એને જ્યાલમાં આવે. આપણે બધા

આધ્યાત્મ માર્ગના પંથી છીએ. અને બધાએ પોતાની જાતને દુઃખથી દૂર કરવાની છે. અને સદાયે આનંદમાં રહેવાનું છે. ઉલ્લાસમાં રહેવાનું છે. અને ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક આરાધના કરવાની છે. પણ આ પ્રેક્ટિસ બહુ ઓછા જીવોને હોય છે. સતત જીવો અંદરથી, મનથી દુઃખી થયા કરતા હોય, મૂંજાયા કરતા હોય, ઉદ્ઘેગ અને ઉચાટનો અનુભવ કર્યા કરતા હોય.

જેમ કે એક પ્રસંગ આવે છે કે – મા અને એની દીકરી એના ઘરમાં એક એવો અક્સમાત થયો કે જેમાં બંને જણા ઉપર ખૂબ ગરમ પાણી પડ્યું અને બંને જણા દાઢી ગયા. આવે વખતે તે દીકરીની માને એટલો બધો ઉચાટ થયો, ખૂબ ઉદ્ઘેગ થયો. અને દીકરી પણ શરૂઆતમાં એને પીડા થતી હતી એટલે રોતી હતી. પણ પછી એની બધી બહેનપણીઓની સાથે રમતમાં લાગી ગઈ અને તે બધા સાથે રમવા માંડી. એને દાઝવાથી જે ફોલ્લા થયા હતા તેના પર એ હાથ ફેરવે તો એને સુવાળું, મુલાયમ લાગે. તેની બધી બહેનપણીઓને બતાવે કે જુઓ, આ ફોલ્લા કેવા સુંદર અને મુલાયમ છે, સુંવાળા છે. જ્યારે બીજી બાજુ એની માનો દાઝવાથી ઉદ્ઘેગ, ઉચાટ, કકળાટ એ ચાલુ જ હતો. એ માતા અંદરથી, મનથી દુઃખી થયા કરતી હતી. આમ દીકરીને જે નિમિત્ત દુઃખ છે એની અંદર પણ એને સુંવાળપ દેખાય, એ સારું લાગતું હોય તો, એનું મન પછી દુઃખી થઈ શકે બરું? એની માતાને પણ લાગ્યું કે દીકરીને ફોડલો થયો હોવા છતાં તે કેટલા હર્ષ અને ઉલ્લાસથી કહે છે કે મારા ફોડલા સુંવાળા છે. આમ માને પોતાની દીકરી પાસેથી શીખ મળી કે આવે વખતે પણ મનથી આનંદમાં રહી શકાય છે. એટલે આ અધ્યાત્મમાર્ગના પંથીઓ માટે

થઈને, જે મનથી દુઃખી થવાનો મહાવરો કેળવાઈ ગયો છેને એને તો દૂર કરી નાખ્યે જ છૂટકો છે. અનેક સમસ્યાઓથી જીવ ધેરાયેલો જ છે અને એ સમસ્યા સાવ નાનામાં નાની, ક્ષુલ્લકમાં ક્ષુલ્લકથી કરીને મોટા પ્રકારની સમસ્યાઓ રહેલી હોય, પણ એ બધી બાબતમાં જીવ દુઃખી થયા કરે. મોટી મુશ્કેલી હોય તો કદાચ એ વિશેષ દુઃખ અનુભવ્યા કરે. નાની નાની વાતમાં જીવ એનું દુઃખ તો વધારી જ દેતો હોય છે. એનું કારણ એનું મન છે. એ મન તો જાણે મેળિન્ફાઈંગ ગ્લાસ-બિલોરી કાચ હોય, તેમાં જેમ વસ્તુ ધણી મોટી દેખાતી હોય એમ એનું દુઃખ છેને એને એટલું બધું મોટું કરી નાખે છે. તો એવે વખતે જીવે જો પોતાની જાતને કેળવવી હોય, તો પ્રથમ તો કર્મના સિદ્ધાંતને અંતઃકરણની અંદર એકદમ દફ બનાવી દેવો જોઈએ કે જે પોતાને મુશ્કેલી છે, દુઃખ છે, તકલીફ છે તે પછી કદાચ આવિ રૂપે હોય, વ્યાવિ રૂપે હોય કે ઉપાવિ રૂપે હોય, એ પોતે કરેલા કર્મના ઉદ્યથી છે. એટલે જીવ પોતાના દુઃખને અન્ય નિમિત્ત-અન્યને કારણરૂપ માને છે કે એના હિસાબે મને દુઃખ, તકલીફ કે મુશ્કેલી છે. તો એ દણિને એણે બદલાવી નાખવી જોઈએ, પલટાવી નાખવી જોઈએ અને મારા બાંધેલા કર્મને કારણે જ આ દુઃખ, મુશ્કેલી છે. કદાચ આ વાત સ્વીકારેને તો મને એવું લાગે છે કે એના મનથી ઉત્પન્ન થતાં અનેક પ્રકારનાં બેદ, ઉચાટ કે કકળાટ ધણાં બધાં શમી જાય. ધણાં બધાં ઓછાં થઈ જાય. અને આમ જીવને જેટલું દુઃખ છે એનાથી વિશેષ એણે વિચાર જ ન કરવો જોઈએ. વિચારને વિસ્તૃત તો ન જ કરવો જોઈએ. અને એ જીવ છે તે દુઃખની વચ્ચે પણ જો આનંદમાં રહેવાને ટેવાયેલો છે, તેને તેની પ્રેક્ટિસ પડી ગઈ છે. પછી તો આખી

વાત જ બદલાઈ જાય છે. લેવા-દેવા વગરના આપણે શા માટે હુંખી થઈએ ? આપણે શા માટે હુંખી થવું ? નિશ્ચય કરવો કે બીજા પોતાના મનથી ભલે હુંખી થાય પણ મારે તો હુંખી જ નહીં થવાનું. ભલે જીવને હુંખ છે પણ જો તે મનથી હુંખી નથી થતો, મુશ્કેલી નથી અનુભવતો એને ખરેખર તકલીફ નથી. જેમ આ ફોડલાની વાત કરી એમ જ એક બીજો દાખલો એવો છે કે જીવના કોઈ એવા સ્વજન કે કુટુંબીજન, જેને કેન્સરની બીમારી થઈ. ગળાનું કેન્સર થયું છે. એની ખબર કાઢવા ગયા તો એણે વાત કરી કે આમ થોડી થોડી ગળામાં બળતરા થતી હતી, મુશ્કેલી હતી. એમ થતું હતું કે સામાન્ય તકલીફ હશે. એટલે થોડા દિવસો જવા દીધા. એના પર જેવો જોઈએ એવો જ્યાલ ન કર્યો, ઈલાજ ન કર્યો. અને આ સામાન્ય બીમારી છે એમ માનીને, જેવા ઉપયાર કરવા જોઈએ એવા કર્યા. જેમ દિવસો પસાર થવા માંડ્યા તેમ જે તકલીફ છે તે ઘટી નહીં પણ વધી. પછી એના નિષ્ણાત ડોક્ટરને બતાવ્યું. એના બધા ટેસ્ટ કરાવ્યા. તો રિપોર્ટમાં કેન્સરનું નિદાન થયું. અને ડોક્ટરે કહ્યું કે તમે જે આ છ મહિના કાઢ્યા તે કાઢી ન નાખ્યા હોત તો આટલું બધું વધી ન જાત. હવે કેન્સર એટલે જીવને એમ જ લાગે કે આ અસાધ્ય બીમારી છે અને એનો ઈલાજ તો કાંઈ છે નહીં અને ઈલાજ થાય તો પણ એ દરદ ક્યારે પાછું ઊભું થાય તે કાંઈ કહી શકાય નહીં અને છેલ્યે જ્યારે જીવનો અંત આવે ત્યાં સુધી એ બીમારી એનો ભાગ ભજવ્યા કરે, એવી એક છાપ હોય. પછી ઘરે આવ્યા અને પોતાને બે દિવસ પછી જરા ગળામાં બળતરા થઈ. ગળામાં બળતરા થઈ એટલે આખી રાત એ ખાલી કેન્સરના જ વિચારો કરે. એ વિચારો કેવા કરે કે જો મને કેન્સર નીકળ્યું તો હું શું કરીશ ? કેમ કરીશ ? મારું શું

થશે ? પોતાના કુટુંબીજનનું શું થશે ? મારા વેપારનું શું થશે ? એમ એ એટલા બધા વિચારો કરી કરીને એવું કરે કે જાણે એને કેન્સર વધતું જ જાય છે અને બધા હુંખી હુંખી થાય છે. એના વિચારની અંદર આ બધું ચાલુ થઈ જાય અને એ વિચારમાં અને વિચારમાં પોતાનું છેલ્યે મૃત્યુ આવ્યું હોયને એ પણ જીવ જોઈ લે. સવારે પછી એ ડોક્ટર પાસે ગયો અને ડોક્ટરે કહ્યું કે કાંઈ છે નહીં. ગરમ પાણીના કોગળા કરો. બધું બરાબર થઈ જશે. ખરેખર, એણે કોગળા કર્યા અને બધું મટી ગયું. પણ મન છે તે જીવને વિચારમાં ક્યાંનો ક્યાં પહોંચાડી દે છે. આ બધું મનને લઈને છે. આ બધી મુશ્કેલી મનથી ઊભી થયેલી છે. બસ, આ મનને, આપણા માર્ગમાં - સાધનામાં એકાગ્ર કરી, સ્થિર કરી, પછી એનો નિગ્રહ કરે અને જેમ જેમ એ મન જો પોતાને વશ કરી શકે, એનો નિગ્રહ કરી શકે તો એ જીવ પોતાની અંદર રહેલું જે અજ્ઞાન છે, એને દૂર કરવાને માટે શક્તિમાન બની શકે છે. અને જેને પોતાનું અજ્ઞાન કાઢવું જ છે, એને પછી મનથી નબળી વાતો કરવી ન પોષાય. એ બધી નબળાઈ કાઢી નાખવી જોઈએ. એટલા માટે થઈને શરૂઆતની અંદર તો જે કાંઈ નાના-મોટા બનાવો બને કે પ્રસંગો બને એવે વખતે પોતાનું મન કઈ રીતે કામ કરે છે ? એ શું કરે છે ? જરૂર કરતાં એણે કેટલા બધા વિચારો કરી નાખ્યા ? આ બધાનો બરાબર વ્યવસ્થિત અભ્યાસ કરી લેવો જોઈએ અને એ પછી પોતે જ નિર્ણય કરવો જોઈએ કે આટલા વિચારો તો મારે નહોતા કરવાના, એ મેં કરી નાખ્યા છે. અને એને હિસાબે મારે જે કાંઈ હુંખનો અનુભવ થતો હતો એમાં મેં મારું ધણું હુંખ વધારી દીધું છે અને માણસ હુંખ વધારતાં વધારતાં ક્યાં સુધી પહોંચી જાય કે માનસિક અસર થાય. માણસ ડિપ્રેશનમાં આવી

જાય. પાગલ બની જાય અને આપધાત કરવાના વિચારો પણ કરી નાખે. આટલા બધા મનના ઉધામા વધી જાય છે. અને જીવની આવી આવી પરિસ્થિતિ થઈ જાય છે. આ તો સંસારી જીવોની, સામાન્ય જીવોની વાત છે. આધ્યાત્મિક માર્ગના જીવોને તો એ મનને ખોટા વિચારોથી પાછું વાયે જ છૂટકો છે. હવે આપણે વિચાર કરીએ કે અહીંયાં કલ્યાણ હોલમાં આપણે જેટલા જણા બેઠા છીએ એ દરેકે દરેકના ચિત્તની અંદર ક્યાંક ને ક્યાંક ઉપાધિ, ફિકર, ચિંતા, શરીરનો વ્યાધિ છે - એવા બધા જ પ્રકારના જીવો છે. બધા જ જીવોના અંતઃકરણની અંદર ભક્તિ ભરેલી છે. જ્યાં સુધી બધા અહીં બેઠા હતા ત્યાં સુધી બધા પોતાનું દુઃખ અને ઉપાધિ ભૂલી ગયા તો આ ભક્તિની અંદર કેટલી શક્તિ રહેલી છે કે એ જીવને દુઃખથી પર બનાવી શકે છે. એટલું જ નહીં પણ એવી જો શક્તિ હૃદયમાં રહેતી હોય તો અંતઃકરણ પણ કેટલું બધું શુદ્ધ બને. એવું શુદ્ધ અંતઃકરણ અને આવી ભક્તિ કે જેમાં માત્ર ઉત્થાસ જ પેદા થયો હોય તો આધ્યાત્મિક માર્ગમાં આગળ વધવા માટે જીવને એક પુશ મળી જાય. આગળ વધવા માટે એક બળવાન કારણ મળી જાય. આપણે જાણીએ છીએ કે ભાઈ, આપણા મનને દુઃખી ન કરવું હોય તો આપણે શું કરવું જોઈએ ? પણ જીવને અનાદિના અભ્યાસની એટલી બધી પ્રેક્ટિસ થઈ ગઈ હોય કે એ જીવ દુઃખી થવા તરફ જ ખેંચાયેલો રહે. પોતાની જાતને દુઃખ તરફ જ ખેંચી લે છે. બસ, એ પ્રેક્ટિસથી પોતાની જાતને કોઈ પણ રીતે પાછી વાળવાની છે. એટલે ‘મન’, ‘તેને લઈને,’ અને ‘આ બધું’ અને ‘તેનો નિર્ણય’ એવા જે ચાર ભાગ એ વાક્યના થાય છે, તે ઘણા કામના બોધે જેમ છે તેમ સમજાય એમ જાણીએ છીએ. ખૂબ ખૂબ લાંબા સમય સુધી જીવને એ બોધ મળ્યા

કરે પછી એને એ વાત કંઈક યથાતથ્ય રીતે સમજાય એમ જાણીએ છીએ. જેને તે સમજાય છે તેને મન વશ વર્તે છે; આ વાત જો બરાબર સમજાઈ ગઈ તો પોતાના મનને એ વશ કરી શકે છે. વર્તે છે, એ વાત નિશ્ચયરૂપ છે; અને પછી પ. કૃ. દેવ ધારશીભાઈને કહે છે કે તથાપિ ન વર્તતું હોય તોપણ તે આત્મસ્વરૂપને વિષે જ વર્તે છે. એ મન વશ થવાનો ઉત્તર ઉપર લખ્યો છે, તે સર્વથી મુખ્ય એવો લખ્યો છે. જે વાક્ય લખવામાં આવ્યાં છે તે ઘણા પ્રકારે વિચારવાને યોગ્ય છે. અહીં સાયલામાં અત્યારે જેટલા મુમુક્ષુઓ બેગા થયા છે અને જેટલા દિવસ અહીં રોકાવાના છે, તેઓ પોતાના મનથી એવો નિશ્ચય કરે કે મારે ખાસ, મારા મનના વિચારોથી કોઈ પણ રીતે દુઃખી નથી થવું. એટલું જ નહીં, પણ ભલે કર્મના ઉદ્યથી જેટલા પ્રમાણમાં તકલીફ કે મુશ્કેલી હોય પણ એમાં પણ મારે આનંદમાં જ રહેવું છે. આવો એક સંકલ્પ કરે. અને કદાચ એનું મન જો એને દુઃખ તરફ ખેંચી જતું હોય, તો એનું વિશ્લેષણ કરે. અને પછી એનું સાચું કારણ ગોતવાનો પ્રયત્ન અને પુરુષાર્થ કરે. તો આમ જો ખરેખર ચાલુ થશે તો ઘણી બધી સમસ્યાઓ અથવા તો મુશ્કેલીઓ નીકળી જશે. અહીં બેઠેલામાંથી હું એટલા બધા મુમુક્ષુઓને ઓળખું છું કે જે ખરેખર, પોતાના મનથી દુઃખી થાય છે. અને વળી પાછું એનું મન કેવું ? કે આપણે એને જે પ્રકાર બતાવીએને કે તું આમ દુઃખી થાય છે; તો કહે કે ના, આમ નહીં પણ એમ - કહી કંઈક જુદી રીતે વાત બતાવે. પછી એનું કારણ કહીએ તો વળી કંઈક ગીજું જ કાઢે. એમાં પણ પાછો પોતાનો “હું” તો રાખે જ. તો આવા જીવને આપણે એક વખત સમજાવીએ, બે વખત સમજાવીએ. પછી આપણાને એમ થાય કે એ સીધી રીતે સમજતો જ નથી તો આપણે વાતને

અહીંયાં જ મૂકી દઈએ. પણ જીવે તો આ વાતને વ્યવસ્થિત રીતે સમજવી ખૂબ ખૂબ જરૂરી છે. આમાં જે કરીરૂપ વાત કરી ને કે એમાં જે પોતાનો “હું” વચ્ચે આવે છે ને એ “હું” સૌથી વધુ દુઃખી કરે છે. એ “હું”ને કોઈ પણ રીતે ગાળી નાખવાનો છે. અને જેમ જેમ એનો “હું” ગળતો જશે ને એમ એમ ઘણી બધી સમસ્યાઓનો ઉકેલ થતો જશે. મહાત્માનો દેહ બે કારણને લઈને વિદ્યમાનપણે વર્તે છે, પ્રારબ્ધ કર્મ ભોગવવાને અર્થે, જીવોના કલ્યાણને અર્થે; - મહાત્માનો દેહ, કે જેનાથી બધા મુમુક્ષુઓ પરિચિત તો છે. આવી વાતોથી પરિચિત હોવા છતાંથે મુમુક્ષુઓથી વિકલ્પો થઈ જાય છે. એ વિકલ્પો રહેવા ન જોઈએ. “પ્રારબ્ધ કર્મ ભોગવવાને અર્થે” એટલે જે જ્ઞાનીપુરુષ છે એને તો જે પ્રકારનું કર્મ ઉદ્યમાં આવ્યું, એ એને તો ખપાવવાનું જ છે. પછી પ.કૃ.દેવને એ કર્મ ઉદ્યમાં આવ્યું તો એમને સંસાર છે, વેપાર છે, તો એ કર્મના ઉદ્યરૂપ પ્રવૃત્તિ તે કરે જ, કેમકે એ ઉદ્યરૂપ પ્રવૃત્તિ કર્યે જ છૂટકો છે. પછી ભલે બીજી વધારે પ્રવૃત્તિ એ ન કરે. પણ ઉદ્યરૂપ પ્રવૃત્તિ એ કરે તો જ એ કર્મ ખપે. આમ બધા જ જ્ઞાનીપુરુષો પોતાનાં કર્મને ભોગવતા હોય. બીજું, જીવોનું કલ્યાણ. બસ, મહાપુરુષના અંતઃકરણમાં તો બધા જ અજ્ઞાની, દુઃખી જીવો પ્રત્યે અપાર કરુણા રહેલી હોય કે બધા જ જીવો કોઈ પણ રીતે સર્વ દુઃખ અને કલેશથી મુક્ત થાય. બધા જ જીવો પ્રત્યે તોઓના અંતઃકરણમાં કલ્યાણની જ ભાવના હોય. આમ બે પ્રકારે મહાત્માઓનો દેહ વર્તતો હોય. તથાપિ ‘મન’, ‘તેનો લઈને,’ અને ‘આ બધું’ અને ‘તેનો નિર્ણય’ એવા જે ચાર ભાગ એ વાક્યના થાય છે, તે ઘણા કામના બોધે જેમ છે તેમ સમજાય એમ જાણીએ છીએ. આવી કરુણાબુદ્ધિથી જીવોનું કલ્યાણ

ઈચ્છતા હોય અને એ છતાં એમને જો કર્મનો ઉદ્ય નડતો હોય અને જીવોનું કલ્યાણ કરી ન શકતા હોય તો ઔદાસીન્યભાવે જ પોતાનું જીવન જીવતા હોય. જેની અંદર એને કિચિત્ માગ પણ અંદરથી ન રાગ થતો હોય, ન દ્વેષ થતો હોય. ધ્યાન, જપ, તપ, કિયા માત્ર એ સર્વ થકી, અમે જણાવેલું કોઈ વાક્ય જો પરમ ફળનું કારણ ધારતા હો તો, નિશ્ચયપણે ધારતા હો તો, પાછળથી બુદ્ધિ લોકસંશા, શાસ્ત્રસંશા પર ન જતી હોય તો, જાય તો તે ભાંતિ વડે ગઈ છે એમ ધારતા હો તો; તે વાક્યને ઘણા પ્રકારની ધીરજ વડે વિચારવા ધારતા હો તો, લખવાને ઈચ્છા થાય છે. હજ આથી વિશેષપણે નિશ્ચયને વિધે ધારણા કરવાને લખવું અગત્ય જેવું લાગે છે, તથાપિ ચિત્ત અવકાશરૂપે વર્તતું નથી, એટલે જે લખ્યું છે તે પ્રબળપણે માનશો. હવે પ.કૃ. દેવને તો જે પણ તેમના કર્મના ઉદ્યમાં ઉપાધિ છે, એ બધાથી નિવર્તવાની જ ઈચ્છા છે, છૂટવાની જ ઈચ્છા છે. સર્વ પ્રકારે ઉપાધિયોગ તો નિવૃત્ત કરવા યોગ્ય છે; તથાપિ જો તે ઉપાધિયોગ સત્સંગાદિકને અર્થે જ ઈચ્છવામાં આવતો હોય, તેમજ પાછી ચિત્તસ્થિતિ સંભવપણે રહેતી હોય તો તે ઉપાધિયોગમાં પ્રવર્તતું શ્રેયસ્કર છે. અહીં સત્સંગનું માહાત્મ્ય બતાવે છે. એટલે કે કર્મનો ઉદ્ય, કે જેની અંદર જીવ કે જે આવા ઉપાધિયોગમાં પણ સત્સંગની તીવ્ર કામના રાખતો હોય, ઈચ્છા રાખતો હોય અને એના ચિત્તને સ્થિર રાખી શકતો હોય તો એના માટે થઈને એ શ્રેયસ્કર બની જાય છે. આમ પ.કૃ. દેવે ધારશીભાઈને આ વાત જણાવી કે જેની અંદર મુખ્યપણે મનની જે વાત છે કે ‘મનને લઈને આ બધું છે’ એ વાત વિસ્તારથી સમજાવી.

॥ ॥ ॥

પ.પુ. ભાઈશ્રીની (UAE) દુબઈની ધર્મયાત્રા

પ.પુ. ભાઈશ્રી તા. ૨૮-૦૩-૨૦૧૧ના એક અઠવાડિયા માટે દુબઈ પદ્ધારવાના છે એ શુભ સમાચાર વાયુવેગે બધા જ મુમુક્ષુઓને મળ્યા અને દરેકના હદ્યમાં ભાવભર્યો ઉમળકો અને આતુરતા હતી કે ક્યારે પ.પુ. ભાઈશ્રીનાં દર્શન થાય, તેમની ભક્તિ-સેવા થાય અને તેમની અપૂર્વ વાણીનો આસ્વાદ થાય ! તુરત જ મુમુક્ષુઓએ ચર્ચા-વિચારણા, ખાનિંગ અને પ્રોગ્રામ એવો બનાવ્યો કે પ.પુ. ભાઈશ્રીનો પૂરેપૂરો લાભ બધા જ મુમુક્ષુઓને મહત્તમ મળે અને દરેક મુમુક્ષુ દરેક કાર્યમાં ભાગીદાર થઈ શકે.

તા. ૨૮-૦૩-૨૦૧૧, સોમવાર : પ.પુ. ભાઈશ્રી દુબઈ એરપોર્ટ પદ્ધાર્ય ત્યારે મુમુક્ષુઓએ ખૂબ જ ભાવભીના હદ્યે ઉમળકાથી, હર્ષોલ્લાસ અને ભક્તિભાવથી સ્વાગત કર્યું.

‘ઓ સદગુરુ ! તુમકો શત્રુ શત્રુ પ્રજામ’ શબ્દોની ભક્તિ પૂ. વિકમભાઈના ભાવભીના પહાડી અવાજમાં શરૂ થઈ. આ પ્રથમ દિવસના સ્વાધ્યાયમાં ૧૦૦ વ્યક્તિઓએ લાભ લીધો. દુબઈના ધોરણે આ ઘણી સારી સંખ્યા કહેવાય.

પ.પુ. ભાઈશ્રીની આ ધર્મયાત્રા દરમ્યાન પ.પુ. ભાઈશ્રીએ ‘ધર્મબીજ’ પુસ્તકમાંથી બધા સ્વાધ્યાય કરાવ્યા, જેમાં ચાર ભાવનાઓ - મૈત્રી, પ્રમોદ, કરુણા અને માધ્યસ્થતા.

પત્રાંક ૮૬માં પરમ કૃપાળુ દેવે આ ચાર ભાવનાઓનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું છે. મૈત્રી - સર્વ જગતના જીવ ભણી નિર્વેરબુદ્ધિ, હિંતચિંતવના. પ્રમોદ - અંશ માત્ર પણ કોઈનો ગુણ નીરખીને રોમાંચિત ઉલ્લાસવા. કરુણા - જગત જીવનાં દુઃખ દેખીને (ખાસ કરીને જન્મ-મરણનાં) અનુકૂળપિત થવું. માધ્યસ્થ - નિર્ગુણી જીવ પ્રત્યે મધ્યસ્થ ભાવ. પહેલા દિવસના સ્વાધ્યાયમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીએ કરુણાસભર જગાવ્યું કે ‘અનંતા જન્મોથી આપણે ધર્મક્રિયા કરતાં આવ્યા છીએ જેનું આ ભવમાં ઊંડુ ચિંતન અને પૂથક્કરણ કરવું જોઈએ.’

વધુમાં તેમણે સમજાવ્યું કે ‘મૈત્રી-ભાવના’માં ભાકીની ભાવનાઓનો સમાવેશ થઈ જાય છે. દરેક મુમુક્ષુએ પોતાની શક્તિ અનુસાર આ ભાવનાઓને ઊંડાણથી ભાવપૂર્વક ઉલ્લાસથી હદ્યમાં સ્થાપન કરવાનો પુરુષાર્થ કરવો.

તા. ૨૯-૦૩-૨૦૧૧, મંગળવાર : પ.પુ. ભાઈશ્રીએ ‘મૈત્રી’ ભાવનાનું સ્વરૂપ વધારે ઊંડાણથી સમજાવતાં કહ્યું કે જે મુમુક્ષુ આ ભાવના પોતાના સ્વભાવમાં / હદ્યમાં દઢ કરે છે તે આધ્યાત્મિક શાંતિ મેળવે છે, કારણ કોઈ સાથે તેને વૈર નથી, કોઈની ભૌતિક કે આધ્યાત્મિક પ્રગતિથી તેને ઈર્ઝાભાવ નથી અને તે દરેકને ક્ષમા આપે છે. સાંજના પ.પુ. ભાઈશ્રીએ ૨૨ મુમુક્ષુઓ સાથે Desert સફારીની મુલાકાત લીધી.

તા. ૩૦-૦૩-૨૦૧૧, બુધવાર : પ.પુ. ભાઈશ્રીએ ‘પ્રમોદ’ ભાવના ખૂબ જ સરળ ભાવવાદી

વાળીમાં સમજાવી કે આ ભાવના આપણાં કર્મોના આશ્રવ દ્વારને બંધ કરી દે છે. જો આપણે ન ગમતી વ્યક્તિમાં પણ સદ્ગુણ જોવાનો પ્રયત્ન કરશું તો આપણી મોક્ષ તરફની યાત્રા વધુ જડપી બનશે.

તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૧, શુક્રવાર : પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ ‘કરુણા’ ભાવના સમજાવતાં કહું કે દરેક અજ્ઞાની જીવ પોતે ધારણ કરેલા શરીરને જ પોતાનું માને છે અને શરીરનાં સગાં-વ્હાલાં, ધન-દોલત પોતાનાં જ સમજે છે. જ્ઞાનીપુરુષોને અજ્ઞાની જીવ પ્રત્યે આ જ કારણથી કરુણા જન્મે છે.

તા. ૦૧-૦૪-૨૦૧૧, શુક્રવાર : જાહેર સ્વાધ્યાયમાં જૈન સંઘના પ્રેસિડેન્ટ શ્રી લલિતભાઈ કામદાર તથા જૈન સોશિયલ ચુપના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ શ્રી રજનીભાઈ શાહે પ.પૂ. ભાઈશ્રીનું સ્વાગત કર્યું.

પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ પ.કૃ. દેવ અને પૂ. સૌભાગ્યભાઈના આધ્યાત્મિક સંબંધ સમજાવતાં જણાવ્યું કે મોક્ષનો માર્ગ બહાર નથી, પણ અંતર સંશોધનથી પ્રામ થાય છે. જ્ઞાનીપુરુષ, સમર્પણ ભાવ, ગ્રંથિભેદ વિગેરેનું હાર્દ ખૂબ જ કરુણા અને પ્રેમાર્દ અમૃતવાળીમાં બધા જ ભવ્ય આત્માઓને મનની તૃપ્તિ કરાવી. સ્વાધ્યાય પછી તેરાંથી પંથના શ્રી બેંગાની સાહેબે આભારવિધિ કરી અને બધાએ ભોજન લીધું. ભોજન બાદ પ.પૂ. ભાઈશ્રી ૫૦ મુમુક્ષુઓ સાથે આખુધાબી માટે રવાના થયા. વચમાં અદ્ભુત કલાકૃતિવાળી શેખ જયદ મસ્ઝિદ નિહાળી અને ખલીફા પાર્કમાં સાંજનું જમણ કર્યું, પછી આધ્યાત્મિક ઉખાણા માણીને રાત્રે ૧૧.૩૦ દુબઈ પાછા ફર્યા.

તા. ૦૨-૦૪-૨૦૧૧, શનિવાર : ‘ધર્મબીજ’ પુસ્તકના આધારે પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ ‘કરુણા’ ભાવ સમજાવતાં દેવલાલીના જૈન શ્રાવક પ્રવિષ્ટકાકાનું ઉદાહરણ આપ્યું. જેઓએ જૈન સાધુ-સાધ્વીની શુશ્રૂષા માટે હોસ્પિટલ બનાવી છે, જેમાં એક વૃદ્ધ સાધ્વી ૧૪ વર્ષથી પથારીવશ છે અને આપ્યું શરીર પ્રૂજ રહ્યું છે. બીજાં સાધ્વીજીને આંતરડાના કેન્સરનાં નવ ઓપરેશન થઈ ગયાં છે અને વધુ એકની તૈયારી છે. ત્રીજાં સાધ્વીજીને માનસિક પીડા છે વિગેરે અનેક રીતે કરુણાભાવે તેઓ અનન્ય સેવા કરી રહ્યા છે.

સ્વાધ્યાય પછી સાંસ્કૃતિક પ્રોગ્રામમાં Solo dance, ચુપ ડાન્સ, ટૂકી નાટ્યકૃતિ પ્રસ્તુત થયાં અને સાંજના ATLANTIS હોટેલમાં કોઝી લઈને બધાં છૂટાં પડ્યાં.

આ યાત્રા દરમ્યાન પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ ધણાં મુમુક્ષુઓનાં ઘર પાવન કર્યા, ભગવાનની પ્રતિમાજીની સ્થાપના કરી, ધણાં નવાં મુમુક્ષુઓ આ માર્ગમાં જોડાયાં.

તા. ૦૩-૦૪-૨૦૧૧, રવિવાર : પ.પૂ. ભાઈશ્રીની આ યાત્રાની છેલ્લી જલક માટે મુમુક્ષુઓ ભેગાં મળ્યાં. સંતોની દિવ્ય ઉપસ્થિતિ, ભાવ-ઉલ્લાસ, મનનીય પ્રભાવશાળી પ્રવચન, ખૂબ પવિત્રતા અને શાંતિ બધાએ અંતરના આનંદ સાથે અનુભવ્યાં. ધર્મયાત્રાની ફળશુદ્ધિ તરીકે સૌના હદ્દ્યમાં ધર્મબીજનું નિરૂપણ થયું અને ભાવવિભોર બની સૌ મુમુક્ષુઓએ અશ્વુભરી આંખે પ.પૂ. ભાઈશ્રીને વિદાય આપી.

“ગ્રીઝ ઋતુમાં અમૃતવધા”

મે મહિનામાં યુ.કે.ના અધ્યાત્મ પિપાસુ મુમુક્ષુઓને મળ્યો

પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રીનો જ્ઞાનસભર અમૃતરસમય બોધ

જેમ મુશળધાર વરસાદ વરસતાં પહેલાં કાળાં વાદળ આકાશમાં ઘેરાઈ વર્ષાના આગમનના સમાચાર આપે છે તેમ પ.પૂ.ભાઈશ્રીના આગમન પહેલાં બ્ર.નિ. રસિકભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીળાબેન લંડન પહોંચી ગયાં હતાં. બ્ર.નિ. રસિકભાઈએ સ્વાધ્યાયો અને ચકાસણીનું કાર્ય ખૂબ જ સુંદર રીતે પાર પાડ્યું. બધા જ મુમુક્ષુઓ બાહ્ય-અભ્યંતર રીતે તૈયાર થઈ પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રીને આવકારવા તત્પર બન્યા.

તા. ૨૬-૪-૨૦૧૧, મંગળવાર : રાતના ૧.૪૫ એ પ.પૂ. ભાઈશ્રી, બ્ર.નિ. લલિતાબેન, મમતાબેન રોહિતભાઈ અને અનંતરાય ઘેલાણીને મુંબઈના મુમુક્ષુઓએ વિદાય આપી. બ્ર.નિ. વિકમભાઈ બીજે દિવસે લંડન આવવા રવાના થયા.

તા. ૨૭-૪-૨૦૧૧, બુધવાર : પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રીનું આગમન થયું. લંડનના HEATHROW AIRPORT પર જ મુમુક્ષુઓએ તેમને આંટી તથા ચાંલ્લા વિધિથી આવકારો આપ્યો. પ.પૂ. ભાઈશ્રીના મુખ પર પ્રવાસનો થાક કે લાંબી મુસાફરીના કોઈ અંદ્ધાણ દેખાતાં ન હતાં. માત્ર તેમની આત્મમજનતા અને આંતરિક સ્હૂર્તિ નજરે આવતી હતી. તેમની નિષ્કારણ કરુણાને વંદન હો ! વંદન હો !

એરપોર્ટથી પ.પૂ. ભાઈશ્રી આત્માર્થી જ્યસુખભાઈ તથા ઈલાબેનના ઘેર પદ્ધાર્ય. ૮ દિવસ સુધી પ.પૂ. ભાઈશ્રી તથા અન્ય બ્રહ્મનિષ્ઠોનો ઉતારો એમને ત્યાં હતો. નાસ્તો કર્યા બાદ તરત જ વિના વિલંબે પ.પૂ. ભાઈશ્રી બ્ર.નિ. પ્રદીપભાઈના ઘેર તેમને દર્શન દેવા ગયા.

પરમ ઉત્કૃષ્ટ ભક્તને જ્યારે તેના ભગવાનના દર્શન થાય છે ત્યારે તેમના ભાવ સૌ કોઈને નજરે આવે છે. પ.પૂ. ભાઈશ્રી અને બ્ર.નિ. પ્રદીપભાઈનું મિલન અને માત્ર આંખો દ્વારા કર્ય રીતે જ્ઞાની બોધ આપી શકે છે તે નિહાળવું એ પણ એક અનેરો લહાવો છે.

સાંજના NILAND CENTREમાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીના આગમનની ભવ્ય તૈયારી થઈ હતી. ૧૬૦થી વધુ મુમુક્ષુઓ તેમના પરમાત્મતુલ્ય સદ્ગુરુના દર્શનની આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યાં હતાં. ભવ્ય આગમન પણી પ.પૂ. ભાઈશ્રીના પ્રથમ સ્વાધ્યાયની શુભ શરૂઆત થઈ. અધ્યાત્મ માર્ગમાં સ્થિર થવું જોઈએ અને આત્મિક પ્રગતિ કર્ય રીતે સાધવી જોઈએ આ બધા ભાવોને બળ મળે એવો અસરકારક બોધ પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ આપ્યો. એમના વિષય હતા શ્રદ્ધા, આત્મવિશ્વાસ અને સમર્પણભાવ. મુમુક્ષુઓ આ પ્રથમ સ્વાધ્યાયથી જ પ્રભાવિત થઈ, અંદરથી પ્રફુલ્લિત થઈ પોતપોતાના ઘેર ગયા.

તા. ૨૮-૪-૨૦૧૧, શુરૂવાર : NILAND CENTREની પવિત્રતામાં વધુ એક ઉમેરો થયો. “ભગવાન મહાવીરના ચિત્રપટની સ્થાપના”. આ બન્યું કર્ય રીતે ? પ્રિસ્ટી ધર્મભૂમિ પર ભગવાન મહાવીરની પ્રતિષ્ઠા ? હા ! આ જ છે જ્ઞાનીઓના ઐક્યનો પુરાવો. માર્ગ ભલે જુદાં હોય પણ મંજિલ એક છે.

NILAND CENTRE ના SISTER MARIEની ઈચ્છા હતી કે પ.પુ. ભાઈશ્રીના ચિત્રપટની સ્થાપના કરવી. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ તેમની ઈચ્છાને માન આપ્યું પરંતુ પોતાનું નહીં પણ ભગવાન મહાવીરના ચિત્રપટને મૂકવાનું સ્વીકાર્યું હશે. હરહંમેશની જેમ વાજે ગાજે, ગરબા લઈ, ભગવાનના ચિત્રપટને શિર પર અવધારી ખૂબ જ ભક્તિ તથા ઉલ્લાસથી સ્થાપના વિષિ થઈ. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ વાસકેપથી પૂજા કરી. હજ તો મુમુક્ષુઓના આનંદના ઉભરા શર્માં ન હતા ત્યાં બીજો લહાવો માણવા મળ્યો. પરમ પૂજ્ય બાપુજ્ઞના નામની બેઠક NILAND CENTRE ના પ્રાંગણમાં મૂકવામાં આવી. બતે ધર્મની સમાનતા એ છે કે DOMINICAN MOTTO છે VERITAS (TRUTH) અને પ.પુ. બાપુજ્ઞનો જીવનમંત્ર હતો “સાચું એ મારું.” આમ સત્યની સ્થાપના બાબ્ધમાં અને મુમુક્ષુઓના હદ્યમાં થઈ. પ.પુ. ભાઈશ્રી જ્યારે એ બેઠક પર બેસતા હતા ત્યારે તેમણે કહ્યું કે “હું બાપુજ્ઞના ઓળામાં બેસતો હોઉં એવું મને લાગે છે.”

ત્યારબાદ પ્રથમ સ્વાધ્યાયને આગળ વધારતા પ.પુ. ભાઈશ્રીએ અખંડ અર્પણા, ઉત્સાહ અને ઉમંગ પર સુંદર કથાઓ સાથેનો બોધ પીરસ્યો. જાણે મુમુક્ષુઓને આવનાર શિબિરની પૂર્વિયારી કરાવતા હોય એવું ચિત્ર ખું થઈ ગયું હતું.

તે જ દિવસે સાંજના MATV પર પ.પુ. ભાઈશ્રીનો Live Interview હતો. પ.પુ. ભાઈશ્રી, બ્ર.નિ. વિકમ, બ્ર.નિ. મીનળબેન તથા જ્યસુખભાઈ Studio માં ગયા. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ આશ્રમ વિશે, પરમકૃપાળું દેવ અને ભવ્ય શ્રી સૌભાગ્યભાઈ વિષે વાત કરી. સાયલામાં મુમુક્ષુઓનું ઘડતર કઈ રીતે થઈ રહ્યું છે અને અધ્યાત્મ માર્ગની શરૂઆતથી લઈને આત્મસાક્ષાત્કાર સુધીના માર્ગની સમજણ આપી. એમણે બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીનળબેનની ઓળખાણ આપી. બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ આશ્રમની સેવાકીય પ્રવૃત્તિ વિષે જાણ કરી અને બ્ર.નિ. મીનળબેન કહ્યું કે પ.પુ. બાપુજ્ઞ કહેતા કે પીડિત તથા દુઃખી લોકોની વચ્ચે રહીએ તો આપણો વૈરાગ્યભાવ આપોઆપ વધતો જાય.

રાતના કડવા પાટીદાર હોલમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીના પ્રથમ જાહેર સ્વાધ્યાયનું આયોજન થયું હતું. અંદાજે ૨૦૦ મુમુક્ષુઓની હાજરી હતી. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાયનો દોર આગળ ચલાવતાં વિરાટ વિશ્વાસ પર સચોટ, સુંદર રમ્ભૂજભર્યો છતાં ગંભીર સ્વાધ્યાય કરાવી બધાના આંતરિક બળને પુષ્ટિ આપી.

તા. ૨૯-૦૪-૨૦૧૧, શુક્રવાર : આજના સ્વાધ્યાયનો વિષય હતો ‘ભક્તિ’. દરેક સ્વાધ્યાયની શરૂઆતમાં સુતિ તથા ભજન બ્ર.નિ. વિકમભાઈના સુમધુર, આત્મઅનુભવ સભર કંઠે સૌને સાંભળવા મળતો. એમની ભક્તિ અને પ.પુ. ભાઈશ્રીનો ભક્તિ વિષય પર સ્વાધ્યાય. બંનેનો સુમેળ થતા મુમુક્ષુઓ ભક્તિમય બની ગયાં હતાં. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ નવધા ભક્તિ, આશ્રય ભક્તિ વિષે સરળ ભાષામાં સમજણ આપી. દરેક મુમુક્ષુ પોતાનામાં જેટલી ભક્તિ હતી તેથી વધુ ભક્તિ જગાડવાના સંકલ્પ સાથે સ્વાધ્યાયમાંથી છૂટાં પડ્યાં.

સાંજના જાહેર સ્વાધ્યાયમાં ફરી આશરે ૨૦૦ જેટલી સંખ્યામાં લોકોની હાજરી હતી. તેમાં પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રીએ “સત્સંગ”ના વિષય પર ખૂબ જ સૂક્ષ્મ છણાવટ કરી. પરમ કૃપાળુંદેવના મોકષમાળાના શિક્ષાપાઠનો આધાર લીધો. સાથોસાથ વિકમાદિત્યની કથા કહી. પત્રાંક ૬૦૮માં પણ સત્સંગ વિષેની વાતની સમજણ આપી.

તા. ૩૦-૦૪-૨૦૧૧, શનિવાર : JEWISH FREE SCHOOL નો હોલ ૨૫૦ મુમુક્ષુઓથી ભરેલો હતો. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ પોતાની આગવી શૈલીમાં પત્રાંક ૪૭ના રહસ્યોને ખુલ્લી કરતી સૂક્ષ્મ બોધવાણી

વરસાવી. જીવે કઈ રીતે પોતાની પાત્રતા વધારવી જોઈએ, અંતરમુખ અવલોકન કરવું જોઈએ, સાધનાના માર્ગનો મહિમા હૃદયમાં સ્થાપિત કરવો જોઈએ અને એકાગ્રતા કેળવવી જોઈએ - આ બધા પર ગ્રકાશ પાડ્યો. પત્રાંક ૨૧૭ સમજાવતાં સત્રદેવ, સત્રગુરુ અને સત્રધર્મમાં શ્રદ્ધા અને આજ્ઞાપાલનની મહત્ત્વાદર દર્શાવી. ‘સાચી શ્રદ્ધા જ જીવને પાર પાડશે’ એવો બોધ આપ્યો. MICHAEL ANGELO અને મહાભારતના અર્જુનની એકાગ્રતાની વાર્તા કરી. બપોરના JEWISH SCHOOL માં જ બ્ર.નિ. લલિતાબેન તથા બ્ર.નિ. મીનળબેનનો LADIES SWADHYAY હતો. જેમાં ૨૫૦ જેટલી બહેનોએ હાજરી આપી હતી. અમેરિકથી સાત મુમુક્ષુઓ લંડન ધર્મયાત્રા તથા શિબિરમાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા. દરરોજ નાસ્તા વખતે આત્માર્થી જ્યસુખભાઈના ઘરે પ.પૂ. ભાઈશ્રી જૈન સંસ્થાઓના અગ્રગણ્ય લોકોની મુલાકાત લેતા જેમાં લાયન્સ કલબ તથા અન્ય દાતાઓનો પણ સમાવેશ થતો.

તા. ૦૧-૦૫-૨૦૧૧, રવિવાર : લંડનની ભૂમિ પર બોધામૃતવર્ષા વરસાવી હીવે પ.પૂ. ભાઈશ્રી અને અન્ય મુમુક્ષુઓએ LEICESTER તથા MANCHESTER જવા પ્રયાણ કર્યું. બે કોચ અને અમુક ગાડીઓ મળી ૧૨૫ જેટલા આત્માર્થીઓ આ તીર્થયાત્રામાં જોડાયા હતા.

LEICESTER ના દેરાસરમાં જવું એ એક સુંદર, અવિસ્મરણીય અનુભૂતિ છે. ત્યાંના જાગૃત સંઘની ભક્તિ, તેમના સુંદર ભાવો હૃદયને સ્પર્શી જાય તેવા છે. પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રી એક પ્રત્યક્ષ જ્ઞાનીપુરુષ છે તેમ સંઘ માને છે અને તેથી તેમનો પ્રેમાદર ભાવ ખૂબ જ ઉત્કૃષ્ટ કોટિની ભક્તિ સહિત સૌને જણાયો. આમ મીઠો આવકાર મેળવી પ.પૂ. ભાઈશ્રી તથા સર્વ મુમુક્ષુઓએ શાંતિનાથ ભગવાનની મૂર્તિનાં દર્શન કર્યા, ચૈત્યવંદન કર્યું અને પદ્ધી પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ પત્રાંક ૪૭ તથા પત્રાંક ૪૮૧ પર આધારિત સ્વાધ્યાય કરાવ્યો. બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ શાંતિનાથ ભગવાનનું સ્તવન ગાઈ સૌને ભાવવિભોર કરી દીધાં.

LEICESTER ના બાળકોને પણ ધર્મના સંસ્કાર મળેલા છે. તેઓ નિયમિત રીતે પાઠશાળા જાય છે, તેવાં બાળકોનો સ્વાધ્યાય બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીનળબેન લીધો.

બપોરના બ્ર.નિ. મીનળબેન અંગ્રેજ અને ગુજરાતી બંને ભાષાનું મિશ્રણ કરી સ્વાધ્યાય લીધો. જેમાં જીવે પોતાના આંતરિક સુખની ખોજ કરવી હોય તો શું કરવું જોઈએ તે વિષે માર્ગદર્શન આપ્યું.

સાયલા આશ્રમ દ્વારા થતાં જનહિત કાર્યોની વાત બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ સવિસ્તાર કરી અને સૌએ એની સારી અનુમોદના કરી. ડૉ. રમેશભાઈએ આશ્રમ માટે અનુદાન આપવા ઘોષણા કરી અને સારા પ્રમાણમાં લોકોનો સહકાર પ્રાપ્ત થયો.

ત્યારબાદ અમુક મુમુક્ષુઓ MANCHESTER જવા રવાના થયા અને બાકી બધા પાછા લંડન ગયા. MANCHESTERમાં મુમુક્ષુ પ્રભામાસીના ઘેર પ.પૂ. ભાઈશ્રીનો ઉતારો હતો. તેઓ શારીરિક રીતે દુર્બળ હતાં છિતાં તેમની શ્રદ્ધા અતૂટ ટેખાતી હતી. પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ પ્રભામાસીના સર્વ પરિવારજનો વચ્ચે તેમની શ્રદ્ધા, પ્રતીતિ, વિશ્વાસ અને માર્ગની અડગતાનું શાલ ઓઢારી બહુમાન કર્યું.

તા. ૨-૦૫-૨૦૧૧, સોમવાર : MANCHESTER ના સુંદર, શેત અને પવિત્ર દેરાસરજીમાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીનો સ્વાધ્યાય રાખવામાં આવ્યો હતો. MANCHESTER ના દેરાસરનાં પ્રતિમાજ ખૂબ જ સુંદર અને પ્રભાવશાળી હતાં.

પ.પુ. ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાયમાં પત્રાંક ૬૮૩ તથા ૪૭ દ્વારા ભક્તિ અને સત્સંગની મહત્તમ સમજાવી. તદ્દુરાંત માર્ગનાં સૂક્ષ્મ રહસ્યોનો પણ ઉધાડ કર્યો. આત્મસિદ્ધિની ગાથા ૧૦૮, ૧૧૦ અને ૧૧૧ પર પ્રકાશ પાડ્યો અને પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુની અનિવાર્યતા તથા માર્ગની ગૂઢ સમજણ આપી.

બપોરના બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીનળબેને ત્યાંના યુવા મુમુક્ષુઓ સાથે અધ્યાત્મમાર્ગને વિષે વાતચીત કરી તથા તેમના વિચારોની આપ-લે કરી.

MANCHESTERમાં પ.પુ. બાપાજીના મુમુક્ષુ સોનલબેનના ઘરે બધા જમવા ગયા હતા. તેમની ભક્તિ નોંધપાત્ર છે. તેમના ભાવો હજી પણ યાદ આવે છે.

આમ MANCHSTER થી નીકળી બધાં પાછાં લંડન પથાર્યા.

શિબિર

તા. ૦૩-૦૫-૨૦૧૧, મંગળવારથી તા. ૦૭-૦૫-૨૦૧૧, શનિવાર

સવારના ૮.૦૦થી સાંજના ૫.૦૦ આમ પર દિવસની શિબિરનો લાભ અંદાજે ૨૦૦ મુમુક્ષુઓએ લીધો.

શિબિરનો વિષય હતો ચાર ભાવના. ‘ધર્મબીજ’ પુસ્તકના આધારે મૈત્રી, પ્રમોદ, કરુણા અને માધ્યસ્થતા એ ભાવનાઓ પર પ.પુ. ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાય કરાવ્યો તથા બ્ર.નિ. રસિકભાઈએ ‘દેશનાશતક’ દ્વારા વૈરાગ્ય પ્રેરક બોધ આપ્યો.

આ વખતની શિબિર બધા માટે ખુલ્લી હતી એટલે જે જીવને સાધનાનો માર્ગ પ્રાપ્ત ન હતો તેમને બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીનળબેને સ્વાધ્યાય કરાવ્યો.

આમ ચાર ધ્યાન અને બે સ્વાધ્યાયના જોરદાર બળ સાથે શિબિર પૂર્ણ થઈ. મુમુક્ષુઓએ ધન્યતાનો અનુભવ કર્યો. આ શિબિરની એક વિશિષ્ટતા એ હતી કે બ્ર.નિ. પ્રદીપભાઈએ દરરોજ હાજરી આપી હતી. પૂર્ણાહૃતિના કાર્યક્રમમાં તેમણે ભાવવિભોર થઈ પ.પુ. ભાઈશ્રીનો આભાર માન્યો હતો.

શિબિરના દિવસો દરમ્યાન સાંજના પ્રોગ્રામની રૂપરેખા

તા. ૦૩-૦૫-૨૦૧૧, મંગળવાર : YOUNG JAINS SWEET HARMONY ના પ્રોગ્રામમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીએ એક શિલ્પીની સુંદર કથા લઈ બધા YOUNG JAINS ને હૃદયરૂપશી બોધ આપ્યો. એમની આધ્યાત્મિકતામાં વધુ ઉમેરો બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ કર્યો. તેમણે શિલ્પીને ધ્યાલમાં રાખી સહજાનંદ સ્વામીનું પદ “ઓ શિલ્પી આત્મકલા વિકસાવો” ખૂબ જ ભાવપૂર્ણ રીતે ગાયું અને પછી શિલ્પીની કથાને અંગ્રેજમાં કહી સૌનાં મન જીતી લીધાં. બ્ર.નિ. મીનળબેને સ્વરચિત ગુરુભક્તિ પદનું સમૂહગાન કર્યું.

તા. ૦૪-૦૫-૨૦૧૧, બુધવાર : શ્રી રાજ સૌભાગ આશ્રમ UKએ એક ઐતિહાસિક કાર્યક્રમનું આયોજન કર્યું હતું. લગભગ ૬૦૦ લોકોની ઉપસ્થિતિમાં આશ્રમનાં જનહિતનાં કાર્યોની Film બતાવવામાં આવી. તદ્દુરાંત મુમુક્ષુ નિલ્પાના માર્ગદર્શન હેઠળ લંડનના યુવા મુમુક્ષુઓએ ખૂબ જ સુંદર સાંસ્કૃતિક પ્રોગ્રામનું આયોજન કર્યું હતું. જેમાં નિલ્પા અને નયતિકાનું સુંદર નૃત્ય હતું. કબીરજીનાં પદો પર આધારિત નાટ્ય પ્રસ્તુતિ હતી. ગરબા રૂપી બે નૃત્યો હતાં. આમ ખૂબ જ અસરકારક ભવ્ય પ્રોગ્રામ હતો. શ્રી જયસુખભાઈએ

પ્રોગ્રામમાં લંડનના દાતાઓની ઉદારતા અને સર્વે કાર્યોમાં પહેલ કરવા માટે આભાર વક્ત કર્યો હતો. ત્યારબાદ બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ આશ્રમ વિષે માહિતી આપતાં જણાવ્યું કે આજનો કાર્યક્રમ Fund Collection માટે નથી પણ માત્ર આભાર દર્શન માટે યોજાયેલ છે. આપણા બધા દાતાઓને ખ્યાલ આવે કે તેમણે આપેલ દાન કેવું ઊગી નીકળ્યું છે. પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ શિવપાર્વતીની કથા દ્વારા દાનના માહાત્મ્યની સાચી સમજણ આપી. બેથી ત્રણ દાતાઓએ પોતાનો પ્રતિસાદ આપ્યો. આ પ્રોગ્રામ મુમુક્ષુ મીનાબેન વિપીનભાઈ શુટકાના ‘લેન્ગલી હોલ’માં રાખવામાં આવેલો. એકદમ આધુનિક અને ખૂબ જ આવિશાન હોલની સાથોસાથ ભાવતાં ભોજનની પણ વ્યવસ્થા તેમના તરફથી રાખવામાં આવી હતી.

તા. ૦૫-૦૫-૨૦૧૧, ગુરુવાર : કડવા પાટીદાર હોલમાં પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાયમાં નબળાઈઓને દૂર કરવા માટે જીવે કઈ રીતે પુરુષાર્થ કરવો તેનો બરાબર ખ્યાલ મુમુક્ષુઓને આપ્યો.

તા. ૦૬-૦૫-૨૦૧૧, શુક્રવાર : પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ સ્વાધ્યાયનો દોર આગળ વધારતા નિશ્ચયબળ પર આધારિત પ્રેરણાદયક બોધ પીરસ્યો. તેમાં એમણે મહાત્મા ગાંધીજીના જીવનનો એક પ્રસંગ પણ કહ્યો અને અંતમાં પત્રાંક ૧૨૮ પર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો.

તા. ૦૭-૦૫-૨૦૧૧, શનિવાર : એક કેન્સરગ્રેસ્ટ મુમુક્ષુને મળવા પ.પૂ. ભાઈશ્રી અઢી કલાકની મુસાફરી કરી SOUTH LONDON ગયા. પાછા વળતાં મધરાત થઈ ગઈ પણ પ.પૂ. ભાઈશ્રીની કેવી કરુણા કે તેમણે મુમુક્ષુને સંતોષ થાય તે રીતે સમય આપ્યો અને આશીર્વાદ પણ આપ્યા. પોતાના શરીરને થાક લાગશે એ ન વિચારતાં મુમુક્ષુ આત્માને કેટલી શાતા મળશે, માત્ર એ જ વિચાર કર્યો.

યુવા સ્વાધ્યાય

તા. ૦૮-૦૫-૨૦૧૧, રવિવાર

આ એક અનેરો રવિવારનો દિવસ હતો જ્યારે લગભગ ૧૧૦ યુવા મુમુક્ષુઓ સાથે પ.પૂ. ભાઈશ્રીનો યુવા સ્વાધ્યાય ગોઠવાયેલો હતો. NILAND CENTRE માં ખાસ યુવા મુમુક્ષુઓ માટે પ.પૂ. ભાઈશ્રીએ આત્મસિદ્ધિની ૧૩૮મી ગાથા પર આધારિત સ્વાધ્યાય કરાવ્યો. દ્વારા, શાંતિ, સમતા, ક્રમા, સત્ય, ત્યાગ અને વૈરાગ્ય - આ ગુણો દરેક અધ્યાત્મના પંથીના હદ્યમાં ખીલવા જોઈએ. દરેકે દરેક ગુણની ખૂબ જ ઝીણવટથી સમજણ આપી.

ત્યારબાદ આયોજકોએ તૈયાર કર્યા મુજબ બધાને ચાર ચુપમાં વહેંચી દીધા હતા અને બ્ર.નિ. રસિકભાઈ, બ્ર.નિ. લલિતાબેન, બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા બ્ર.નિ. મીનળબેને તે ચુપમાં વૈરાગ્યભાવ પર ચર્ચાવિચારણ કરી. આ Interactive Sessions ખૂબ જ અસરકારક રહ્યાં હતાં.

આખો દિવસ ભક્તિમય વાતાવરણમાં હર્ષ, ઉલ્લાસ, ઉમંગ અને ઉત્સાહ સાથે પૂર્ણ થયો.

કાર્યક્રમના કલાગી સ્વરૂપે હતું સિસ્ટર મેરીનું ઉદ્ઘોધન. તેમણે કહ્યું કે આ NILAND CENTRE ના પરમાણુઓ પ.પૂ. ભાઈશ્રીના સ્વાધ્યાય સત્તસંગ દ્વારા પવિત્ર બન્યા છે. તેમણે પ.પૂ. ભાઈશ્રી પ્રત્યે ખૂબ જ અહોભાવની લાગણી દર્શાવી. બસે ધર્મો વચ્ચેની કડી હતી ‘સત્યની માન્યતા’. તેઓ પણ માને છે VERITAS (એટલે સત્ય) અને પ.પૂ. ભાપુજી પણ આપણને હમેશાં કહેતા “સાચું એ મારું”. તેમના ધર્મના પાયાના ગુણો એ જ આપણાં પાંચ વ્રતો. સત્ય, અહિસા, અર્થાર્થ, બ્રહ્મયર્થ અને અપરિગ્રહ. આમ પ્રેમપૂર્વકની

તેમની શાંત, સૌભ્ય વાણીથી સૌ પ્રભાવિત થયાં.

તા. ૦૮-૦૫-૨૦૧૧, સોમવાર : આખો દિવસ જુદા જુદા હ મુમુક્ષુઓના ઘરે ભક્તિભાવ ઉલ્લાસપૂર્વક તીર્થકરનાં પ્રતિમાળ, પરમ કૃપાળુદેવના ચિત્રપટ અને ગુરુવર્યોના ચિત્રપટની સ્થાપના થઈ. દરેકના ઘરમંદિરમાં ભગવાનને પ્રસ્થાપિત કરતી વખતે એવા જ ભાવ હતા કે ત્યાં રહેનાર દરેકના હદ્યમાં ભગવાન પ્રત્યેનો અતિ ઉત્કૃષ્ટ પૂજ્યભાવ સ્થાપિત થાય.

તે જ દિવસે એક અદ્ભુત ઘટના ઘટી. પ.પુ. ભાઈશ્રીનાં સંબંધી કેન્સરથી પીડાઈ રહ્યાં હતાં અને ડોક્ટરોએ કહી દીધું હતું કે હવે તે બહેન થોડા જ કલાકો જીવવાનાં છે. પ.પુ. ભાઈશ્રી ખાસ હોસ્પિટલમાં તેમને મળવા ગયા. હોસ્પિટલ દૂર હોવાના કારણે ત્યાં પહોંચતાં સાંજના ૭.૩૦ વાગી ગયા હતા. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ નવકાર તથા ઉવસગહરમ્ય સ્તોત્ર સંભળાવ્યાં. તેમને રક્ષા પોટલી બાંધી અને પોતાના શરણમાં લીધાં. ત્યાંથી જ્યોતિબેન અરવિંદભાઈના ઘેર રાતના ૮.૩૦ વાગે પહોંચ્યા. રાતના ૧૧.૦૦ વાગે તે બહેને પોતાના દેહનો ત્યાગ કર્યો. આમ પ.પુ. ભાઈશ્રીના હદ્યમાં વહેતા નિસ્વાર્થ પ્રેમ અને વાત્સલ્યનાં સૌને દર્શન થયાં.

બ્ર.નિ. મીનળબેન, રોહિતભાઈ અને અનંતભાઈ મુંબઈ તરફ રવાના થયાં.

VISIT TO ROME AND PARIS

તા. ૧૦-૦૫-૨૦૧૧થી તા. ૧૩-૦૫-૨૦૧૧

પ્રથમના બે દિવસ રોમમાં પસાર કર્યા. પ.પુ. ભાઈશ્રી સાથે ૪૦ મુમુક્ષુઓ હતા. ROME માં CISTINE CHAPEL તથા VATICAN જોઈને સૌ મંત્રમુખ બની ગયા હતાં. TREVI FOUNTAIN અને COLLOSEUM જેવાં ઐતિહાસિક સ્થળો પણ જોયાં. રોમમાં બે સ્વાધ્યાયોનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ ર દિવસ પેરિસમાં વીતાવ્યા. ત્યાં પણ EIFFEL TOWER, CHAMPS ELYSESની સુંદરતા નિહાળી. RIVER SIENE માં પણ વિહાર કર્યો. CHURCH OF SACRE COEUR જોઈને બધા ખૂબ જ પ્રભાવિત થયા. ત્યારબાદ રાતના પાછા લંડન આ. અરુણભાઈ તથા મંજુબેનના ઘેર પધાર્યા.

તા. ૧૪-૦૫-૨૦૧૧, શનિવાર : ૧૭૫ મુમુક્ષુઓએ પરમ પૂજ્ય ભાઈશ્રીની આ ધર્મયાત્રાના અંતિમ સ્વાધ્યાયમાં હાજરી આપી. પ.પુ. ભાઈશ્રીએ પત્રાંક ૮૧૬ની સમજણ આપી. તદ્વારાંત પત્રાંક ૪૭ અને પત્રાંક ૮૮૨ પર પણ સ્વાધ્યાય કરાયો. આત્મસિદ્ધ શાસ્ત્રની કરીઓ ૧૦૮, ૧૧૦ અને ૧૧૧ની પણ સાધનાલક્ષી વિશેષતા દર્શાવી. આ બધા બોધ થકી પ્રમાદને દૂર કરવા સૌને પ્રોત્સાહિત કર્યા.

આમ આખી યુ.કે.ની ધર્મયાત્રા સમાપ્ત થઈ અને પ.પુ. ભાઈશ્રી સાથે બ્ર.નિ. લલિતબેન, બ્ર.નિ. રસિકભાઈ, બ્ર.નિ. વિકમભાઈ તથા આત્માર્થી મમતાબેન પાછાં મુંબઈ ફર્યા.

“અનિમેષ નેત્રોથી વહેતી પ્રેમરસ ધારા; સ્થિર મન ને વચન કાયા સદા ગંભીરા,
મુખના સ્મિતમાં થાયે આતમના દેદારા; એવા પૂજ્ય ભાઈશ્રીના ચરણોમાં નમન અમારાં.”

□

એકાંત મૌન આરાધના તથા આરાધના શિબિર

“જ્ઞાનીપુરુષની આજ્ઞા છે તે, ભવમાં જવાને આડા પ્રતિબંધ જેવી છે.”

પ.પુ. ભાઈશ્રીની નિશ્ચામાં દર મહિને એકાંત મૌન આરાધના શિબિર અને આરાધના શિબિર યોજવામાં આવે છે. આ શિબિરથી સાધકના જીવનમાં આમૂલ પરિવર્તન સર્જતું હોય છે અને સાથે સાથે સાધનામાં પણ ખૂબ જ ગ્રાગતિકારક પરિણામ જોવા મળે છે.

એપ્રિલ-૨૦૧૧ની આરાધના શિબિર : ૪૨

એપ્રિલ માસમાં તા. ૧૭/૪/૧૧ થી ૨૧/૪/૧૧ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર તથા આરાધના શિબિર નં. ૪૨ યોજવામાં આવેલ. એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં કુલ ૪૩ સાધકોએ ભાગ લીધો જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીમાં ૧૧ સાધકો, પૂર્ણ પ્રામિના ૧૭ અને અર્ધ પ્રામિના ૧૫ સાધકો હતાં. તેમાં ૧૪ ભાઈઓ તથા ૨૮ બહેનો હતાં. આ માસમાં આરાધના શિબિરમાં ૮ સાધકો હતાં. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેણીના ૧, ચિંતનના ૧, પૂર્ણ પ્રામિના ૫ અને અર્ધપ્રામિના ૨ સાધકો હતાં. જેમાંથી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયેલ ૫ સાધકો હતાં.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરનાં પ્રશિક્ષણમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીનો વિષય મુનિશ્રી તત્ત્વાનંદવિજ્યજી મહારાજ કૃત “ધર્મબીજ” પુસ્તકમાંથી “ચાર ભાવના” – મૈત્રી, પ્રમોદ, કરુણા અને માધ્યસ્થ – વિષય લીધેલ. પ.પુ. શ્રી ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણમાં આ વિષય ખૂબ જ સુંદર રીતે સૂક્ષ્મતા પૂર્વક, સાધક સહેલાઈથી ધ્યાનારૂઢ થવાને સક્ષમ બને તે રીતે સમજાવેલ જેનાથી સર્વ સાધકો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયેલ. જેથી સર્વ સાધકોને થઈ આવ્યું કે જીવનમાં ડગલે ને પગલે આ ભાવનાઓનો સદ્ગુર્યોગ કરી આધ્યાત્મિક જીવનને ઉત્ત્રત બનાવવું. ભાવનાઓ અનુસાર જીવન બનાવી આધ્યાત્મિકતાના સર્વોચ્ચ શિખરને પામી લેવું.

આરાધના શિબિરમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીનું એકાંત મૌન આરાધના શિબિરનું શિક્ષણ તે જ સમયે કલ્યાણ હોલમાં ટી.વી. દ્વારા લાઈબ આરાધના શિબિરના સાધકોને આપવામાં આવેલ. આરાધના શિબિરમાં બીજુ પ્રશિક્ષણ બ્ર.નિ. ભૂપતભાઈએ “અનિત્ય ભાવના” ઉપર શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચ્ચનામૃત તથા શાંત સુધારસ પુસ્તકોના આધારે લીધેલ.

ઉપરોક્ત શિબિરમાં લંડન, મુંબઈ, અમદાવાદ, રાજકોટ, બોટાદ, વલસાડ, વડોદરા, ઈન્ડોર, પેટલાવદ, થાન, સુરેન્દ્રનગર અને સાયલા એમ જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર, એપ્રિલ-૨૦૧૧ના સાધકોની ફળશુદ્ધિ

- ધ્યાનમાં કમશા: ખૂબ જ આગળ વધાતું હોય તેવું ખાતરીપૂર્વક લાગે છે. દિન-પ્રતિદિન આત્મલક્ષે સ્થિરતામાં ધ્યાન પદ્ધી પણ શિબિરમાં હળવાશ અનુભવાય છે. ભેદજ્ઞાન દ્વારા દેહ-આત્માને જુદ્દો પાડવા સતત પુરુષાર્થ કરું છું. સ્વઅવલોકન દ્વારા થતા દોષો ઘણા પ્રમાણમાં અટક્યા છે. સુવિચારણા કરવા તરફ સતત જાગૃતિ કેળવું છું. – ઉચ્ચ શ્રેણી

- આ શિબિરથી જીવને ખૂબ ખૂબ લાભ થયો છે. ધ્યાનમાં તો અદ્ભુત લાભ જણાય છે. ધ્યાનમાં ચિંતન કરતાં કરતાં ઘણીવાર ચિંતનમાં એટલી સૂક્ષ્મતા આવી જતી ત્યારે ચિંતન છૂટી સ્વભાવમાં જ તહ્લીનતા, એકાગ્રતા અનુભવાતી હતી. આ આપ મ્રદુની કૃપાનું જ ફળ મને લાગે છે. જીવનની સફળતાની લાગણી વેદાઈ રહી છે.
- ઉચ્ચ્ય શ્રેષ્ઠી
- ધ્યાનમાં મનની સ્થિરતા વધતી જાય છે. તેથી બહારના વિચારો ઘણા ઓછા આવે છે. ચિંતન-મનન ગાંધું થતું જાય છે. ધ્યાન દરમ્યાન ઉપયોગ અંતરમુખ રહે છે. તેથી પરમ શાંતિ અને આનંદ અનુભવાય છે.
- ઉચ્ચ્ય શ્રેષ્ઠી
- પ.પુ. શ્રી સદ્ગુરુના મુખેથી “ધર્મબીજ” રૂપે પ્રકાશ થયો.

બુદ્ધિ મૂકી હવે બુદ્ધ થવું છે.

શરણ તમારું લઈ શુદ્ધ થવું છે.

સત્સંગ પામી મૈત્રીભાવનો, હવે સ્વરૂપસ્થ થવું છે.

પ્રમોદ, કરુણા પ્રગટાવી હવે માધ્યરથ થવું છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ

- અમુક ધ્યાનમાં તો થોડીવાર માટે શરીર કે મન કાંઈજ ન હોય એવું લાગ્યું. બધા જ પ્રદેશો શાંત થઈ ગયા હતા. જોનારા રહેવાયું.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ધ્યાન કરવું ગમે છે અને જ્યારે થોડી વાર પણ સ્થિરતા આવે છે ત્યારે આનંદ આવે છે અને મનમાં એમ થાય કે ધ્યાન કરવું તો સાવ સરળ છે. બસ, મનને લક્ષ્યિંદુ ઉપર રાખીને જોયા કરવાનું તો સાવ સરળ છે. બાકી કોઈ વિચાર નહિ, રાગ-દ્વેષ નહિ. પોતાના સ્વરૂપમાં જ બેસી રહેવાનું.
- પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- શિબિરમાં સવારના પાંચ વાગ્યાથી રાત્રિના દસ વાગ્યા સુધી સતત સાધનામય રહેવાતું હોવાથી તથા એકાંતમાં રહેવાનું અને મૌન રહીને સાધના કરવાની હોવાથી સાધનાને વેગ મળે છે. મન આખો દિવસ સાધનામય વાતાવરણમાં રહેવાથી શાંત થતું જાય છે. મનના વિભાવ ભાવો હવે આત્મભાવ તરફ વળે છે.
- અર્ધપ્રાપ્તિ
- ધ્યાનની આ શિબિર દરમ્યાન સ્વરૂપની અનુભૂતિ થવાનો પુરુષાર્થ કરવાની ઉત્તમ ઘડીઓ પ્રામ થઈ સાધન પર મનને સ્થિર કરવામાં ઘણું સારું પરિણામ મળ્યું. ઉપયોગને સૂક્ષ્મ કરી એકાગ્રતાપૂર્વક મનનું નિરીક્ષણ કરવાથી મન શાંત થતું ગયું. વિચારો ખૂબ ઓછા રહ્યા. વિચારો વચ્ચેનો ગાળો વધ્યો. અજબ શાંતિ, ઉલ્લાસ અને સ્વરૂપની અનુભવ થયો. અમુક કાણો દેહવિહિન હલકાપનની પણ અનુભૂતિ થઈ. સ્વજાગતિ ઘણી બની રહી. સમૂહ ધ્યાનમાં સાત્ત્વિક વાયબ્રેશનનો પણ અદ્ભુત અનુભવ થયો. એકંદરે ધ્યાનમાં ઘણી પ્રગતિ મેં અનુભવી. મારા માટે આ શિબિર દુર્લભ અવસર સમી બની રહી.
- અર્ધપ્રાપ્તિ
- પ.પુ. ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણના શિબિર દરમ્યાન “ધર્મબીજ” માંથી ચારેય ભાવનાઓની ખૂબ જ સૂક્ષ્મ—

તલસ્પર્શી સમજ આપી. દૈનિક જીવનને ઉત્તે બનાવવાનો બોધ મળ્યો. ભાવનાઓ અનુસાર જીવનમાં વર્તી જવ આધ્યાત્મિકતાના સર્વોચ્ચ શિખરને પણ પામી લે છે. એ બોધની અંતઃકરણમાં ઊંડી અસર થઈ એ મુજબ દૈનિક જીવનમાં પણ આ બોધને વધુ ને વધુ વણી લેવાનો સંકલ્પ જાગ્યો. — અર્ધપ્રામિ

- આ શિબિરથી મને એ ફાયદો થયો કે મારા વિચારો ઓછા થયા છે, સ્થિરતા આવી છે. સાધન પર ઠંડકનો અનુભવ થાય છે. શિબિરમાં પણ શીતળતાના શેરડા લાગે છે અને બીજા દિવસથી સતત બેલ વાગતો હોય તેવો અવાજ સંભળાયા જ કરે છે. — અર્ધપ્રામિ

મે-૨૦૧૧ની આરાધના શિબિર : ૪૩

મે માસમાં તા. ૨૬/૫/૧૧ થી ૩૦/૫/૧૧ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં. ૪૩ તથા આરાધના શિબિર યોજવામાં આવેલ. એકાંતમૌન આરાધના શિબિરમાં કુલ ૨૨ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીના ૪ સાધકો, ચિંતનના ૧ સાધક, પૂર્ણપ્રામિના ૮ અને અર્ધપ્રામિના ૮ સાધકો હતા. તેમાં ૧૨ ભાઈઓ તથા ૧૦ બહેનો હતી. આ માસમાં આરાધના શિબિરમાં ૬ સાધકો હતા. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીના ૧, પૂર્ણપ્રામિના ૧ અને અર્ધપ્રામિના ૪ સાધકો હતા. જેમાંથી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાવેલ ૨ સાધકો હતા.

એકાંતમૌન આરાધના શિબિરમાં પ્રશિક્ષણ માટે પ.પુ. ભાઈશ્રીએ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત ‘અધ્યાત્મસાર’ પુસ્તકમાંથી ધ્યાન અધિકાર વિષય લીધેલ. પ.પુ.શ્રી ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણમાં આ વિષય ખૂબ જ સુંદર રીતે સૂક્ષ્મતાપૂર્વક, સાધક સહેલાઈથી ધ્યાનારૂઢ થવાને સક્ષમ બને તે રીતે સમજાવેલ જેનાથી સર્વ સાધકો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયેલ.

આરાધના શિબિરમાં પ.પુ. ભાઈશ્રીએ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી વિરચિત ‘અધ્યાત્મસાર’ પુસ્તકમાંથી ‘ધ્યાન અધિકાર’ (વિદ્યિયો દ્વારા લાઈવ) વિષય લીધેલ.

બ્ર.નિ. ભૂપતભાઈએ “અશરણ ભાવના” (શ્રીમદ્ રાજયંત્ર વચનામૃત તથા શાંત સુધારસના આધારે) વિષય ઉપર સમજાવેલ.

ઉપરોક્ત શિબિરમાં લંડન, મુંબઈ, કલક્તા, દિલ્હી, અમદાવાદ, ભૂજ, બોટાદ, મોટા દહિસરા, ઈન્દોર, પેટલાવદ, રાજકોટ, સુરેન્દ્રનગર અને સાયલા એમ જુદા જુદા ક્ષેત્રોથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર, મે-૨૦૧૧ના સાધકોની ફળશ્રુતિ

- ધ્યાનનોમાં જ્યારે ચિંતન કરતાં કરતાં ચિંતન જ બંધ પરી જતું ત્યારે એકલો આનંદ આનંદ જ અનુભવાતો અને આ સમયગાળો પણ વધતો જતો હોય તેમ લાગેલ. આ એકાંત મૌન શિબિર જાણે આત્માની પ્રામિ માટે જ આ જીવને લાગેલ. આ માટે આપશ્રી સદ્ગુરુદેવની પરમ કૃપાદિષ્ટ જ આ જીવને સહાયભૂત થતી હોય તેમ ચોક્કસ લાગે છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- આ એકાંત મૌન શિબિર મારા માટે પ્રગતિકારક રહી. બધાં ધ્યાનોની ગુણવત્તાનું સાતત્ય જળવાયું

નથી, પણ જે ધ્યાનો સારાં થયાં છે, તે પ્રગતિકારક રહ્યાં છે. આત્મવિશ્વાસ વધ્યો છે. અધ્યાત્મ ચિંતન જે ધ્યાન સિવાયના સમયમાં ચાલુ રહેવું જોઈએ એ નથી થયું પણ કર્યે જ છૂટકો છે. — ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- આ વખતનો પ્રશિક્ષણનો વિષય “ધ્યાન અધિકાર” જેનો વારંવાર અભ્યાસ હૃદયગત થતાં આત્મામાં જાગૃતિ વધે છે. પ્રસંગે પ્રસંગે અનાદિથી અજાગૃતિમાં જે આર્તધ્યાન તથા રૈદ્રધ્યાનમાં રહી જાણતાં-અજાણતાં નવાં નવાં કર્મો બાંધ્યે જોઈએ છીએ તેમાંથી અટકીને આત્માના મૂળ “ધર્મધ્યાન”ના રસ્તા ઉપર હવે સહેલાઈથી, સહજ સ્થિરતા વધુ ને વધુ પ્રામ કરી, અપૂર્વ કલ્યાણ સાધી ઝડપથી આગળ વધવા જબરજસ્ત બળ મળેલ છે. આ વિષયથી મન પણ ઘણું શાંત થવાથી સ્થિરતાનો ગાળો વધ્યો છે અને વધતો રહેશે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- આ વખતે ધ્યાનમાં પ્રગતિ થઈ. લગભગ એક મિનિટથી શરૂ કરી બે મિનિટ સુધી સ્થિરતા રહેવા લાગી. વિચારોના દ્રષ્ટા રહેવાનો મહાવરો વધુ સારી રીતે થઈ શક્યો. વિચારો આવે તો પણ લક્ષ્યબિંદુ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં સફળતા પ્રામ થઈ. ધ્યાનમાં દેખાતા આકારો, દશ્યો તરફ દાખિ ન આપતાં લક્ષ્યબિંદુ પર જ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવા પુરુષાર્થ થઈ શક્યો. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- ધ્યાનમાં હવે ત્વરાથી લક્ષ્યબિંદુ ઉપર અવાય છે અને વધુ સમય તેના ઉપર રહેવાય છે. સારા ધ્યાનમાં વિચારના ગાળા પણ ઓછા અને મંદ જાગ્રાય છે અને ત્વરાથી કોઈ પણ વિકલ્પ કર્યા વગર લક્ષ્યબિંદુ ઉપર આવી જવાય છે. જે ધ્યાનમાં શરીર સ્થિર થઈ ગયું હોય છે, ત્યારે શાસોશ્વાસ મંદ હોય અને સુધારસ વહેતો હોય તે ધ્યાનમાં વિશેષ શાંતિ અને આનંદનો અનુભવ થાય છે. — પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- અનંત પુષ્યોના ઉદ્દ્ય સ્વરૂપ એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં સહભાગી બનવાનો સુવર્ણ અવસર પ્રામ થયો. આ એકાંત મૌન શિબિરથી ચિંતન, મનન, નિદિધ્યાસન, સ્વઅવલોકન, મનની ગતિ-વિવિધોને સૂક્ષ્મતાથી સમજવાનો અભ્યાસ, ધ્યાનના વધુ ને વધુ અભ્યાસથી દ્રષ્ટાભાવમાં રહેવાનો અભ્યાસ, સતત જાગૃત રહેવાનો પુરુષાર્થ. ઉપયોગને સાધન ઉપર સ્થિર રાખવાનો વગેરે વધુ ને વધુ અભ્યાસ કરવાની સુવર્ણ તક પ્રામ થઈ. મનની સ્થિરતા માટેના પુરુષાર્થ માટે તેમજ સ્વનું બારીકાઈથી અવલોકન કરવા માટેની મારે આ સુવર્ણ ઘડીઓ બની રહી. અધ્યાત્મમાર્ગમાં દંદતાથી આગળ વધવાનો અને પરમ લક્ષ્યની પ્રાપ્તિ કર્યે જ છૂટકો એવો દંડ આત્મવિશ્વાસ જાગૃત થયો. સમૂહ ધ્યાનનાં સાત્ત્વિક સ્થંદનોએ ધ્યાનમાં વધુ ને વધુ એકાગ્રતા કેળવવામાં અમૂલ્ય સહાય કરી. — અર્ધપ્રાપ્તિ
- ધ્યાનમાં વિચારો સાથે ભળવાપણું એકદમ ઓછું થતું, તરત જ પાછા વળી જવાતું, વિચારોના દ્રષ્ટા રહેવાતું. ધ્યાનમાં શાંતિ-શાંતિ લાગતી હતી. એક ધ્યાનમાં જાણે શરીર જ ન હતું તેવો અનુભવ થયો. પાંચ દિવસ મૌન રહેવાથી ઘણો જ ફાયદો થાય છે. ધ્યાન સારા થાય છે. કષાયભાવો પણ ઘણા ઓછા થાય છે, થાય તો તરત જ પાછા વળી જવાય છે. — અર્ધપ્રાપ્તિ

જૂન-૨૦૧૧ની શિબિર : ૪૪

જૂન માસમાં તા. ૨૧/૬/૧૧ થી ૨૫/૬/૧૧ સુધી એકાંત મૌન આરાધના શિબિર નં. ૪૪ યોજવામાં આવેલ, જેમાં કુલ ૫૫ સાધકોએ ભાગ લીધો. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીના ૧૬ સાધકો, ચિંતનના ૧ સાધક, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨૨ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૧૬ સાધકો હતા. તેમાં ૨૦ ભાઈઓ અને ૩૫ બહેનો હતાં. આ માસમાં વધારાની શિબિરમાં ૮ સાધકો હતા. જેમાં ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠીના ૨, પૂર્ણપ્રાપ્તિના ૨ અને અર્ધપ્રાપ્તિના ૫ સાધકો હતા. જેમાંથી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયેલ ર સાધકો હતા.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિરના પ્રશિક્ષણમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીએ શ્રીમદ્ કલિકાલ સર્વજ્ઞ હેમચંદ્રાચાર્ય રચિત ‘યોગશાસ્ત્ર’નો ચોથો પ્રકાશ “આત્મજ્ઞાનના સાધન” વિષય લીધેલ. પ.પૂ.શ્રી ભાઈશ્રીએ પ્રશિક્ષણમાં આ વિષય ખૂબ જ સુંદર રીતે સૂક્ષ્મતાપૂર્વક, સાધક સહેલાઈથી આત્મજ્ઞાન થવાને સક્ષમ બને તે રીતે સમજાવેલ. જેનાથી સર્વ સાધકો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયેલ.

વધારાની શિબિરમાં પ.પૂ.ભાઈશ્રીનું એકાંત મૌન આરાધના શિબિરનું પ્રશિક્ષણ તે જ સમયે કલ્યાણ હોલમાં ટી.વી. દ્વારા લાઈવ વધારાની શિબિરના સાધકોને આપવામાં આવેલ. વધારાની શિબિરમાં બીજું પ્રશિક્ષણ બ્ર.નિ. રસિકભાઈએ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર પ્રણિત ‘મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશ’ તથા ‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્રના પરમસખા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ અને સાયલા’ પુસ્તકમાંથી પત્રો લીધેલ.

ઉપરોક્ત શિબિરમાં મુંબઈ, અમદાવાદ, ઈન્દોર, રાજકોટ, ભૂજ, બોટાદ, દહિસરા, કોટા, સુરેન્દ્રનગર અને સાયલા એમ જુદા જુદા કેતોથી આવેલા સાધકોએ ભાગ લીધો.

એકાંત મૌન આરાધના શિબિર, જૂન ૨૦૧૧ના સાધકોની ફળશ્રુતિ

- ધ્યાન દરમિયાન ચિંતન એકાગ્રતાપૂર્વક એકધારું થતું હતું. અન્ય વિચારો આવે તો પણ વિચારો તરફ ઉપયોગ ન જતાં વિચારો તરત જ અટકી જતા હતા. ક્યારેક ચિંતન ઘડીભર બંધ થઈ જતું ત્યારે હરખ જ જણાતો હતો, અનુભવાતો હતો.
— ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ધ્યાનમાં હવે ખૂબ ખૂબ સ્થિરતા વધતી હોય તેવું જણાય છે. મનની એકાગ્રતા રહે છે. ચિત્તવૃત્તિઓમાં શાંતિ જણાય છે, જેના કારણે અંતર્મુખ સ્થિતિ અવારનવાર થાય છે. કોઈ વખત ઉપયોગ ચિંતનની ધારા અને આત્મા એકમેક થવા પામે છે. ક્યારેક અમુક અનુભવ થાય છે.
— ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- આ હું જાણનારો હું, તે જ હું હું અન્ય કોઈ નથી. જોયનું જ્ઞાન થતું ત્યાં જાણનારો હું જ હું. હું ક્યારેય જોય રૂપ થઈ જતો નથી. એવો પોતાને અભેદરૂપ અનુભવ થયો ત્યારે એ જાણવારૂપ કિયાનો કર્તા પોતે જ છે.
— ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી
- ગ્રણ દિવસ સવારના ધ્યાનમાં જ્ઞાનધારા સ્પષ્ટ રહી. શરીર અને આત્માની ભિન્નતા પરિણમનમાં આવી. થોડા સમય માટે તે ધારા રહી પછી તેના આનંદમાં સમય વ્યતીત થતો હતો, જે સદ્ગુરુ કૃપાનું ફળ છે.

આ શિબિરનો મને સારો લાભ મળ્યો. જ્ઞાનધારા વધુ સૂક્ષ્મપણે રહી. આ લખાય છે ત્યારે પણ આનંદ અને પ્રસમતા વેદાય છે.

– ઉચ્ચ શ્રેષ્ઠી

- આપ સર્વના સાંનિધ્યમાં સાધના કરવાની અમોને અપૂર્વ તક મળી છે, જેનો અમોને ઘણો જ લાભ થયો છે. કષાયભાવ, મોહ પાતળા પડ્યા છે. રાગદ્વેષના ભાવ ઓછા થયા છે. જાગૃતિ આવી છે. ધીમી પણ પ્રગતિ જરૂર દેખાય છે. આપ સર્વનો અમારા પર અથાગ ઉપકાર છે. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- આ જાતની એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં ઘનિષ્ઠ રીતે ધ્યાન તેમજ સ્વાધ્યાયનો અનેરો લાભ મળે છે. આ વખતે સમગ્ર શિબિર દરમ્યાન લક્ષ્યબિંદુ પર ધ્યાનમાં સ્થિરતા વધે એ માટે પ્રયાસ કરેલ, જે બહુધા સફળ રહેલ એમ કંઈ શકાય. અદ્ધી મિનિટથી શરૂ કરી ત્રણોક મિનિટ સુધી સ્થિરતા જોવા મળી. તેમાં પણ એક કલાકના ધ્યાન દરમ્યાન આવી સ્થિરતા ગણથી ચાર વાર આવેલ જે મહત્વની બાબત ગણી શકાય. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- એકાંત મૌન આરાધના શિબિરથી ઘણો ફાયદો થયો છે. મૌન રહેવાથી તેમાં ફાયદો થાય છે. મૌન રહેવું ગમે છે. ધેર પણ જરૂર પૂરતી જ વાત કરતી હોઉં છું. આ શિબિરમાં ધ્યાનમાં દ્રષ્ટા રહેવાનો મહાવરો વધુ પડ્યો. સ્વઅવલોકન કરવાની પ્રેક્ટિસ પણ પડી. પ્રવૃત્તિ ક્ષેત્રમાં પણ સ્વઅવલોકનની પ્રેક્ટિસ ચાલુ રાખીશ. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- શ્રી રાજમાર્ગ યોગારોહણમાં જોડાયા પછી વ્યવસ્થિત અને નિયમિત પાંચે કમ કરવાની લગની લાગી છે. ધીરે ધીરે સાંસારિક જીવનમાં પણ મુખ્યત્વે આધ્યાત્મિક અને સાધનામય જીવન જીવવામાં ઉલ્લાસ આવે છે. ચાલુ જીવન કરતાં કંઈક જુદી જ અનુભૂતિ થાય છે. – પૂર્ણપ્રાપ્તિ
- એકાંત મૌન આરાધના શિબિરમાં એકાંતમાં રહીને એકાંત સાધીને સાધના કરવાની હોવાથી સાધનાને વધારે વેગ મળે છે. એકાંત શાંત વાતાવરણમાં રહીને સાધના કરવાથી સાધના વધારે ઘનિષ્ઠ થાય છે. વળી વાતાવરણ પણ સાધના કરવામાં અનુકૂળ હોવાથી સાધના કરવાના ભાવ વર્ધમાન થઈ સાધનાને વધારે બળ મળે છે. – અર્ધપ્રાપ્તિ
- ધ્યાનમાં મનની સ્થિરતાનો અભ્યાસ વધતો જાય છે. ઉપયોગને મન પર સૂક્ષ્મ એકાગ્રતાથી સ્થિર કરવાથી મનની વૃત્તિઓ શાંતરસમાં લય પામી, વિચારો ક્ષણિક અને ટૂંકા થતા જાય છે. બે વિચારો વચ્ચેનો ગાળો વધવાથી મનની સ્થિરતા વધતી જાય છે. સાક્ષીભાવમાં સતત જાગૃતિ બની રહે છે. વિચારો તટસ્થ ભાવે જોવાય છે. મનની સ્થિરતા થતા બાધ અસ્તિત્વ શાંતરસમાં લય પામી જતું હોય એવી અજબ હળવાશ, પરમશાંતિ અને દિવ્યતાનો અનુભવ બની રહે છે. બાધ સ્થૂળ, અસ્તિત્વની વિસ્મૃતિ થઈ જાય છે. ધ્યાનથી પરમ હર્ષ અને ઉલ્લાસની અનુભૂતિ થાય છે. – અર્ધપ્રાપ્તિ
- આ શિબિર દરમિયાન મને બહુ જ સમજણ પડી છે. જે પહેલાં હું ભૂલો કરતો હતો, તેની મને ખબર પડવા માંડી છે. હું વિચારોમાં ભળી જતો હતો અને મને તેની ખબર નહોતી પડતી, તેની પણ હવે ખબર પડવા લાગી છે. જાગૃતતા પણ ઘણી વધી છે. – અર્ધપ્રાપ્તિ

લેડીજ સ્વાધ્યાય

પ.પુ. ભાઈશ્રીની આજ્ઞાથી તથા તેમના આશીર્વદથી બ્ર.નિ. મીનળબેન તથા બ્ર.નિ. લલિતાબેને લેડીજ સ્વાધ્યાયની શૃંખલાનો પ્રારંભ તા. ૧૮-૧૧-૨૦૧૦ના રોજ મુંબઈમાં કર્યો. આ સ્વાધ્યાયના મુખ્ય બે ધ્યેય છે.

(૧) કર્મથી મહિન થયેલ આત્માને કેવી રીતે વિશુદ્ધ કરવો એની સમજણ મેળવવી.

(૨) મળેલ પૌદ્રગલિક સ્થીરેદહની પ્રકૃતિઓને કર્મબંધનનું કારણ ન બનાવતાં તેને કર્મછેદનનું કારણ બનાવવું.

આ સ્વાધ્યાય દર મહિને એક વાર દોઢ કલાક માટે લેવામાં આવે છે. બ્ર.નિ. લલિતાબેન છેક અમદાવાદથી ખાસ સ્વાધ્યાય કરાવવા માટે મુંબઈ પથારે છે. ગુરુઆજ્ઞા પાલનનું આ એક બળવાન અને જવલંત ઉદાહરણ છે.

આ સ્વાધ્યાયોની વિશેષતા એ છે કે આ સ્વાધ્યાયો સર્વ જીવોને લાગુ પડતા ઉપદેશને બોધતાં હોવા છતાં સ્ત્રીઓને ખાસ અનુલક્ષીને કરવામાં આવે છે. તીર્થકરોના ઉપદેશને સ્ત્રીઓએ પોતાના સ્વભાવ તથા ગુણોને લક્ષણ રાખીને કેવી રીતે સમજવો, ગ્રહણ કરવો તથા એ ઉપદેશ જેમાં ગુરુઆજ્ઞા પણ

સમાયેલ છે તેનું યથાતથ્ય કેવી રીતે પાલન કરવું એની કમસર સમજણ આ સ્વાધ્યાયોમાં આપવામાં આવે છે.

પ.ઉ.પ.પુ. બાપુજી, પ.પુ.ભાઈશ્રી તથા પ.પુ.ગુરુમાની જેમના પર અસીમ કૃપા થયેલ છે તેવા બ્ર.નિ. મીનળબેન તથા બ્ર.નિ. લલિતાબેન ખૂબ સુંદરતાપૂર્વક અને સમજણપૂર્વક આ સ્વાધ્યાયોનું સંચાલન કરે છે. એમની ઊરી તથા સાચી સમજણ, સરળ અને સચોટ વાણી, વિષયોની પસંદગી, યોગ્ય અને ઉચ્ચિત (ઉદાહરણો) તથા સ્વાધ્યાય સંચાલનની પદ્ધતિ આ સહૃ મુદ્દાઓ બધા લેડીજને ખૂબ જ અનુકૂળ, લાભદાયક અને સહાયક છે. લેડીજનો પ્રતિસાદ આ વાતનો પુરાવો પાડે છે. અત્યાર સુધી લેડીજ સ્વાધ્યાય તા. ૧૮-૧૧-૨૦૧૦, તા. ૧૫-૧૨-૨૦૧૦, તા. ૧૨-૦૧-૨૦૧૧, તા. ૧૦-૦૨-૨૦૧૧, તા. ૨૧-૦૩-૨૦૧૧ તથા તા. ૨૬-૦૫-૨૦૧૧ના રોજ થયેલ છે. તા. ૧૮-૧૧-૨૦૧૦નો સ્વાધ્યાય નોંધપાત્ર છે કેમકે લગભગ ૧૨૦ લેડીઝ એનો લાભ લીધો હતો.

બ્ર.નિ. મીનળબેને સ્વાધ્યાયમાં સ્ત્રીસ્વભાવ, સ્ત્રીધર્મ તથા સ્ત્રીગુણોની છણાવટ કરવાની સાથે બ્ર.નિ. રસિકભાઈ સંકલિત-વિવેચિત પુસ્તક ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’ નો પરિચય આપી

તેનું કમસર વાંચન શરૂ કર્યું. દરેક સ્વાધ્યાયની શુભ શરૂઆત સ્તુતિ તથા પદથી થાય છે અને બંને સ્વાધ્યાયની વચ્ચે પણ એક પદ લેવામાં આવે છે. આ ભક્તિ દુલારીબેન તથા રૂપાના મધુર કંઠે કરવામાં આવે છે.

થયેલ સ્વાધ્યાયોની રૂપરેખા :

તા. ૧૮-૧૧-૨૦૧૦, ગુરુવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેને મનુષ્યભવની દુર્લભતા અને સાર્થકતા શેમાં છે એ સમજણ આપી. ગુરુઆજાના પાલન થકી આત્મલક્ષ સાધ કરવું એવી એમણે ટકોર કરી. બ્ર.નિ. મીનળબેને શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળના લેટેસ્ટ પ્રકાશન ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’ પુસ્તકમાંથી પ.૩.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત વચનામૃતોમાંથી પ્રથમ વચનામૃત પર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો.

તા. ૧૫-૧૨-૨૦૧૦, બુધવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેને ફરીથી મનુષ્યભવની દુર્લભતા અને માહાત્મ્ય દર્શાવીને પ્રત્યેક ક્ષણને અધ્યાત્મલક્ષી બનાવવાનું સૂચન કરી, અને અનુલક્ષતો સ્વાધ્યાય કરાવ્યો. બ્ર.નિ. મીનળબેને પુસ્તક ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’ના વાંચન થકી આપણા હૃદયમાં સદ્ગુરુનું માહાત્મ્ય કરી રીતે સહજ થાય એ પ.૩.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત બીજા વચનામૃતનો સ્વાધ્યાય કરાવતાં સ્પષ્ટ કર્યું.

તા. ૧૨-૦૧-૨૦૧૧, બુધવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેનની અનુપસ્થિતિમાં બ્ર.નિ. મીનળબેને ૨૦૧૧ના નવા વર્ષને આવકારતાં કહ્યું કે નવા વર્ષમાં જૂની વાતોનું વિસ્મરણ કરવું, ભીતરના દેખભાવો ઉપર સફેદ લીપાપોતી કરીને ગુણગ્રાહ્ય દસ્તિ કેળવવી. કમશા : ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’માંથી પ.૩.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત ગ્રીજા અને ચોથા વચનામૃતો પર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો.

તા. ૧૦-૦૨-૨૦૧૧, ગુરુવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેને કહ્યું કે આત્મસ્વરૂપનું લક્ષ પુરુષાર્થ માંગે છે. તે માટે સદ્ગુરુ પાસેથી પ્રામ થયેલ અપૂર્વ સાધન પર રુચિ વધારવી. બ્ર.નિ. મીનળબેને પણ કહ્યું કે સાધન પર રુચિ જેટલી વધશે તેટલું આત્મવીર્ય ઉલ્લસશે, જેટલા પ્રમાણમાં આત્મવીર્ય ઉલ્લસશે તેટલા પ્રમાણમાં આત્મસ્થિરતા આવશે. સ્થિરતા આવતાં સ્વભાવની અનુભૂતિ થશે - આટલો જ માર્ગ છે, જેમાં રાગ-દેખ વિઘ્ન કરે છે. ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’માંથી પ.૩.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત પાંચમા વચનામૃત પર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો.

તા. ૨૧-૦૩-૨૦૧૧, સોમવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેને ગુરુના હૈયાને સ્પર્શવા એમની આજા તન-મનધનથી પાળી, પાત્રતા કેળવવા ગુરુના બોધને આચરણમાં મૂકવાની ભલામણ કરી. બ્ર.નિ. મીનળબેને ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’પુસ્તકમાંથી પ.૩.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત છઢા વચનામૃત પર સ્વાધ્યાય શરૂ કરતાં ફરી કહ્યું કે સીની પ્રકૃતિમાં રહેલ પ્રેમથી સત્પુરુષના હૃદયને સ્પર્શ કરવો, કારણ કે સત્પુરુષ મોક્ષ સુધી સાથ નહીં છોડે.

તા. ૨૬-૦૪-૨૦૧૧, ગુરુવાર : બ્ર.નિ. લલિતાબેનની અનુપસ્થિતિમાં બ્ર.નિ. મીનળબેને ‘શ્રી સદ્ગુરુ, સત્પુરુષ, સંત-જ્ઞાની પુરુષોનું માહાત્મ્ય’માંથી પ.૫.૫.૫. બાપુજીના હસ્તલિખિત સાતમા વચનામૃત પર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો. દર્શનમોહની વ્યાખ્યા, તેનાથી કેવી રીતે છૂટવું અને કર્મબંધનથી કરી રીતે બચવું - એની એમણે ઊરી સમજણ આપી.

આ પ્રમાણે સ્વાધ્યાયો કરાવીને બ્ર.નિ. લલિતાબેન તથા બ્ર.નિ. મીનળબેન ગુરુની આજાનું રૂડા પ્રકારે પાલન કરી રહ્યાં છે. સહુ લેડીઝ માટે આ અત્યંત કલ્યાણકારી છે. □ □

પ.પુ. ભાઈશ્રીની લંડનની ધર્મયાત્રા બાદ

મુમુક્ષુ રંજનબેન કાન્તિલાલ કકડના

હદ્યોદ્ગાર

સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ સદગુરુદેવ ભાઈશ્રી,
કૃપાનો કુંભ તેં ઢોળ્યો, મારો આત્મ 'તું'માં મોહ્યો;
અંતરની આંખથી જોયો, થયો જીવ ગુરુદેવથી સુખ્યો.

આપ ગુરુદેવની આ ૨૦૧૧ના વર્ષની ધર્મયાત્રા અમારે માટે આત્મસાત્ક કરવાનું બળપ્રદાન કરનારી રહી છે એમાં શંકાને કોઈ સ્થાન નથી. આપ ગુણાતીતે મુમુક્ષુઓના ચિદાકાશમાં જે ધર્મબીજની ચાર ઉત્તમ ભાવનાઓનું સિંચન કર્યું, તે તો અપૂર્વ અને પરમ સુખ આપનાંનું હતું, તેનું માહાત્મ્ય હું શબ્દોમાં વર્ણવા અસમર્થ હું.

શિબિરની શરૂઆત પંચ પરમેણી ભગવંતોની સ્તુતિથી થતી, તે વેળાનું અપૂર્વ દિવ્ય મંગલમય દર્શય હું હજુ પણ ભૂલી નથી. આપ ગુરુભગવંત અંતર્મુખ થઈ વંદન કરો, બ્ર.નિ. મીનળબેન શુદ્ધ હદ્યકમળમાંથી ફૂલોરૂપી સ્મિતથી પૂજા કરે, બ્ર.નિ. વિકમભાઈ ઉલ્લાસભાવે ભક્તિસૂરોથી અભિષેક કરે અને સર્વ સાધકો ભક્તિભાવે નતમસ્તક થઈ નમસ્કાર કરે. તે વખતનું માહોલ એટલું પવિત્ર અને મંગળકારી વર્તતું કે જાણે પરમ પૂજય કૃપાળુદેવ સર્વ ગુરુવર્યો સહિત પધારી શિબિરમાં ઉપસ્થિત થયેલ સાધકોને આશીર્વદ આપતાં કહેતા કે તમારું આત્મકલ્યાણ તમારી સમક્ષ બિરાજેલ સદગુરુ, નિરંજનદેવ, ભાઈશ્રીના બોધામૃતનું શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસથી પાન કરતાં થશે તે સત્ય છે.

હે ધર્મવીર ભાઈશ્રી ! આપ તો અમારાં કર્મો ટાળવા માટે કારણભૂત છો. આપે જે નિજામ-ભાવથી અમોને બ્રહ્મવિહાર કરવા જે ચાર ઉત્તમ ભાવનાનું સિંચન કર્યું છે તે હું સમ્યક્કૃપણે અવધારી, જીવન મંગલમય બનાવી, આપે ચાખેલ શુદ્ધ-શાંત આનંદરસનું આસ્વાદન કરી કૃતાર્થ થાંનું એ જ આ દાસીની મનોકામના છે. આપના આ બોધામૃતના સહારે આપનો વિરહ સહેવાય છે.

પરમ ઉપકારી ભાઈશ્રી, આપ જ્યારે ધર્મબીજની જનહિતકારી ચાર ભાવના ઉપર સ્વાધ્યાય કરાવતા ત્યારે વારંવાર હું મારું અસ્તિત્વ ખોઈ, આપના વિશાળ, નિર્મળ ચિદાકાશમાં અવ્યાબાધપણે દિવ્ય આનંદના મોજામાં મહાલતી, આપશ્રીના બોધામૃત પીતાં પીતાં (સાંભળતાં) અલૌકિક સુખશાંતિ અનુભવી. તેવામાં વિશ્વ વાત્સલ્યમૂર્તિ નિસ્પૃહી હદ્યકમળમાંથી કરુણાનિષ્ઠ ગુરુભગવંત ભાઈશ્રીએ વાત્સલ્યયુક્ત આશીર્વદની ધારા મુમુક્ષુજનો ઉપર કરી. એ મંગળ કલ્યાણી વચ્ચનો કાને પડતાં આ ચેતનાએ કૃતાર્થ બન્યાના શબ્દો— ‘ગુરુદેવ જ્યવંત રહો’ સહજતાથી વ્યક્ત કર્યા. પ્રભુ ભાઈશ્રી, આપે જ કહેલ કે ‘જેવા ભાવે જે ભજે તે રૂપ આત્મા થઈ જાય. આપ ગુરુભગવંત તો જીવનમુક્ત ભની સાકારરૂપે ભગવાન છો, તો આપના રૂંગે રંગાયેલીનો શો દોષ ? આપે આશરો આપ્યો છે, આપના ઓથે આપશ્રીનું સ્વરૂપ નીરખી, જાણી એવું જ સ્વરૂપ પામવાનો ગ્રબળ પુરુષાર્થ કરીશ. હૈયામાં શ્રદ્ધા છે કે થશે સિદ્ધ મારી સમકિતની આશ. પોકારું ત્યારે પ્રભુ આવશો દોડી દોડી, ચૈત્યનાનું પ્રેરક બળ બની, મિથ્યાત્વની ગાંઠડી તોડી, અંતરવૈભવ એવો ભરી દેજો કે હૈયામાં અહોનિશ પરમ આનંદ સાચિ અનંતકાળ સુધી રહે.

આપના સાંનિધ્યમાં રહી આપના
હદ્યકમળમાં અવલોકન કરવા લીન થયેલ આ
જીવે જે શાંતિ, સુખ અને આનંદનો અપૂર્વ
અનુભવ કર્યો તે હું કદ્દી પણ ભૂલવાની નથી;
કેમકે તે મારે માટે સાચિ અનંતકળ સુધી રહેવાને,
પરમાત્માએ આપેલ સાધનરૂપે પ્રસાદી છે.

ધણીવાર આવો સ્વાદરસ પીતાં ધ્યાનમાં
શાંતિથી લીન થાઉં છું, ને ક્યારેક થોડી ક્ષણો
સ્થિર થઈ આનંદમાં આવી અલૌકિક વાતાવરણ
કહો કે આકાશ કહો તેમાં દેહરહિત સુખ માણસી
હોઉં એવો અનુભવ થાય છે. આ સ્વખાદશાથી
રહિત મારો અનુભવ છે એમ મને લાગે છે, પણ
આપ સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ પ્રભુ જે આજ્ઞા આપે તે
શિરમાન્ય કરી, આ દાસી પુરુષાર્થ કરવા બંધાયેલી
છે ને તે મારે મન ધર્મ છે ને તે જ મારું તપ છે.

પ્રભુ ! આ ગાંડીધેલી દાસીની ઘણી ભૂલો
થઈ હશે તે ઉદાર દિલ રાખી ક્ષમા કરશો એવી
નમ્ર પ્રાર્થના છે. મિચામી દુઃખડમુ

આપના શ્રી ચરણકમળમાં અહોનિશ રહેનાર
આપની દાસાની દાસી રંજનના કોટિ કોટિ પ્રણામ.
લંડન તા. ૨૩-૫-૨૦૧૧

સુખી થવાનાં સોનેરી સૂચનો

રોગ થાય તેવું ખાવું નહિ.
 પાપ થાય તેવું કમાવું નહિ.
 દેવું થાય તેવું ખર્ચવું નહિ.
 શરીરના આરોગ્યને યોગ્ય મહત્વ આપો.
 ભૂતકાળને વાગોળશો નહિ.
 ભવિષ્યમાં શું થશે તેની ચિંતામાં રહેવું નહિ.
 વર્તમાનને માણસતા શીખીએ.

ॐ
ગુરુગુણ સંકીર્તન

હે આવ્યો આવ્યો આવ્યો રે
આનંદનો અવસર આવ્યો રે
હે વંદો વંદો વંદો રે
ગુરુ પૂનમનો અવસર આવ્યો રે

આપુણ છે સમર્થ સુજ્ઞાની (૨)
ગુરુગમ જ્ઞાનની કરી ગયા લાખી (૨)
હે થઈ ગયા અમે બધા મોક્ષગામી (૨)
આવ્યો આવ્યો અપૂર્વ અવસર રે (૨)
ભજો રે ભજો સૌ ભાઈશ્રીને ભજો (૨)
રાગ દ્વેષ અજ્ઞાનને તજો (૨)
હે પૂજો પૂજો પૂજો રે (૨)
પ્રભુ પૂજવાનો અવસર આવ્યો રે (૨)

કૃપા ગુરુમાની કદી ના વિસારું (૨)
આઠે પહોર મૌનભાવને સંભારું (૨)
હે સુધારસનું પાન કરી (૨)
આતમ સુખ અવસર આવ્યો રે (૨)

આજે પ્રભુ તવ ચરણે શું ધરું ? (૨)
 સેવા ભક્તિ તારી ભાવથી કરું (૨)
 હે ભક્તિરસથી ગાઉં રે (૨)
 ગુરુ દર્શનનો અવસર આવ્યો રે (૨)

તા. ૧૫-૭-૧૧, ગુરુપૂર્ણિમા - ખ.નિ. મીનળબેન

તत्त्वार्थ सूत्र अर्थात् मोक्षमार्ग – अध्याय आठમो

भूमिका : પહેલા અધ્યાયના પહેલા સૂત્રમાં કહ્યું કે સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રની એકતા તે મોક્ષમાર્ગ છે. બીજા સૂત્રમાં કહ્યું કે તત્ત્વાર્થ શ્રદ્ધા તે સમ્યગ્દર્શન છે, ત્યાર પછી ચોથા સૂત્રમાં સાત તત્ત્વોનાં નામ જણાવ્યાં; તેમાંથી જીવ, અજીવ અને આચ્ચવ એ ગ્રાણ તત્ત્વોનું વર્ણન સાત અધ્યાય સુધીમાં કર્યું. આચ્ચવ પછી બંધતત્ત્વ આવે છે; તેથી આચાર્યદ્વારા આ અધ્યાયમાં બંધતત્ત્વનું વર્ણન કરે છે.

બંધના બે પ્રકાર છે – ભાવબંધ અને દ્રવ્યબંધ. આ અધ્યાયના પહેલા બે સૂત્રમાં જીવના ભાવબંધનું અને તે ભાવબંધનું નિમિત્ત પામીને થતા દ્રવ્યકર્મના બંધનું વર્ણન કર્યું છે. ત્યાર પછીનાં સૂત્રોમાં દ્રવ્યબંધના પ્રકાર, તેની સ્થિતિ અને તે કચારે છૂટે એ વગેરેનું વર્ણન કર્યું છે.

બંધનાં કારણો

સૂત્ર - ૧ : મિથ્યાદર્શનાડવિરતિપ્રમાદકષાયયોગા બંધહેતવઃ ॥ ૧ ॥

અર્થ : મિથ્યાદર્શન, અવિરતિ, પ્રમાદ, કષાય અને યોગ—એ પાંચ બંધનાં કારણો છે.

સંસાર શું કારણો છે તે આ સૂત્ર બતાવે છે. ધર્મમાં પ્રવેશ કરવા ઈચ્છતા જીવો તથા ઉપદેશકો, જ્યાં સુધી આ સૂત્રનો અર્થ ન સમજે ત્યાં સુધી એક મહાન ભૂલ કરે છે. તે આ પ્રમાણો છે. બંધનાં પાંચ કારણોમાંથી સૌથી પહેલાં મિથ્યાદર્શન ટળે છે અને પછી અવિરતિ વગેરે ટળે છે, છતાં તેઓ પ્રથમ મિથ્યાદર્શનને ટાળ્યા વગર અવિરતિને ટાળવા મથે છે અને તે હેતુથી તેમણે માનેલા વ્રત વગેરે ગ્રહણ કરે છે તથા બીજાને પણ તેઓ ઉપદેશ આપે છે. વળી આ વ્રત વગેરે ગ્રહણ કરવાથી અને તેનું પાલન કરવાથી મિથ્યાદર્શન ટળી જશે—એમ માને છે. તે જીવની આ માન્યતા સંપૂર્ણપણે જુદી છે એમ આ સૂત્રમાં ‘મિથ્યાદર્શન’ પહેલું જણાવીને સૂચયું છે.

આ સૂત્રમાં બંધનાં કારણોનાં નામ જે કમથી આપ્યાં છે તે જ કમથી તે ટળે છે, પરંતુ પહેલું કારણ વિઘમાન હોય અને ત્યારપછીનું કારણ ટળી જાય એ રીતે કમબંગ થતો નથી. તેમના ટળવાનો કમ આ પ્રમાણો છે — (૧) મિથ્યાદર્શન ચોથા ગુણસ્થાને ટળે છે. (૨) અવિરતિ પાંચમા-છઙ્ગ ગુણસ્થાને ટળે છે. (૩) પ્રમાદ સાતમા ગુણસ્થાને ટળે છે. (૪) કષાય દશમા ગુણસ્થાનના અંતે ટળે છે અને (૫) યોગ ચૌદમા ગુણસ્થાને ટળે છે. વસ્તુસ્થિતિનો આ નિયમ નહિ સમજવાથી અજ્ઞાનીઓ પ્રથમ વ્રત અંગીકાર કરે છે અને તેને ધર્મ માને છે; એ રીતે અધર્મને ધર્મ માનવાના કારણે તેઓને મિથ્યાદર્શન અને અનંતાનુભંધી કષાયનું પોખણ થાય છે. માટે જિજ્ઞાસુઓએ વસ્તુસ્થિતિનો આ નિયમ સમજવાની ખાસ જરૂર છે. આ નિયમ સમજીને ખોટા ઉપાયો છોડી પ્રથમ મિથ્યાદર્શન ટાળવા માટે સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ કરવાનો પુરુષાર્થ કરવો યોગ્ય છે.

મિથ્યાત્વાદિ કે જેઓ બંધના કારણો છે તેઓ જીવ અને અજીવ એમ બે પ્રકારનાં છે. જે મિથ્યાત્વાદિ પરિણામો જીવમાં થાય છે તેઓ જીવ છે, તેને ભાવબંધ કહેવાય છે; અને જે મિથ્યાત્વાદિ પરિણામો પુદ્ગલમાં થાય છે તેઓ અજીવ છે, તેને દ્રવ્યબંધ કહેવામાં આવે છે. [શ્રી સમયસાર ગાથા ૮૭-૮૮]

મિથ્યાત્વ છે ત્યાં અવિરતિ છે. અવિરતિ એ પાંચ પ્રકારના પાપોનું સ્થાન છે. હિંસા, અસત્ય, ચૌર્ય, અબ્રહ્મચર્ય, પરિગ્રહ – આ પાંચેય પાપ જ્યાં સુધી જીવ અવિરતિપણામાં રહ્યો છે ત્યાં સુધી થયા જ કરે છે અથવા અવિરતિના બાર પ્રકાર છે. પાંચ સ્થાવરકાય, છઢી ગ્રસકાય તેમજ પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિય અને છઠું મન – આ બાર પ્રકારની અવિરતિ ચાલી આવી છે.

જ્યાં સુધી દેહાધ્યાસ રહેલો છે ત્યાં સુધી અવિરતિ રહેલી છે. અવિરતિ કાઢવા માટે પાંચે જ્ઞાનેન્દ્રિયના વિષયો અને છઢી મનના વિષયોનો ત્યાગ થાય ત્યારે બારે પ્રકારે વિરતિ પ્રગતાવી શકાય અર્થાત્ અહિસા, સત્ય, અચૌર્ય, બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ સાચા અર્થમાં અંતરમાં સ્થિર થાય જેનાથી વિરતિ રોકાઈ જાય.

દેહાધ્યાસ છે ત્યાં અવિરતિ છે તેથી કખાયભાવોની તારતમ્યતા રહેલી છે. આ કખાયભાવ મંદ કરવા માટે દેહાધ્યાસ ઘટાડવાની જરૂર છે. જ્યાં સુધી દેહ મારો છે એ માન્યતા છે તે માન છે. તેને કોઈ અડયણ પહોંચાડે તો કોષ ઊભા થાય છે. મારામાં માન નથી એમ દેખાડવા જતાં માયાનો ગ્રપંચ જીવ કરી બેસે છે. તેમજ પોતાનામાં રહેલ માનને સાચવવાનો લોભ પણ હાજર જ હોય છે. અર્થાત્ જ્યાં સુધી ‘માન’ તૂટ્યું નથી ત્યાં સુધી બધા કખાયો ઊભા જ રહેવાના છે. આ ‘માન’ને તોડવા માટે ધર્મધ્યાનમાં જે ચાર અનુપ્રેક્ષા કહી છે તેમાંથી એકત્વ અને અશુદ્ધિ (કે સંસારભાવના)નું ચિંતન કરીને તે રૂપ પરિણામતા ‘માન’નો નાશ થાય છે. માન જતા બીજા કખાયો પરેશાન કરી શકતા જ નથી કે ઊભા થવાની શક્યતા ઘણી જ ઘટી જાય છે.

જો મિથ્યાત્વ ઊભું છે તો આ કખાયો ઊભા જ છે. તેમાં મંદતા આવે પણ સમૂળગા જાય નહિ. એટલે પહેલાં તેને મંદ કરવાનો પુરુષાર્થ થવો જોઈએ. સમ્યગ્રદર્શન થતાં- ગ્રંથિભેદ થતાં તેના ક્ષય કરવા માટેની યોગ્યતા પ્રગટ થઈ જાય છે.

બંધનાં પાંચ કારણો કહ્યાં, તેમાં અંતરંગ ભાવોની ઓળખાણ કરવી જોઈએ.

મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ, કખાય અને યોગના બેદોને જીવ બાધારૂપથી જાણે પણ અંતરંગમાં એ ભાવોની જાતને ઓળખે નહિ તો મિથ્યાત્વ ટળે નહિ. અન્ય કુદેવાદિના સેવનરૂપ ગૃહીતમિથ્યાત્વને તો મિથ્યાત્વ તરીકે જાણે પણ અનાદિ અગૃહીતમિથ્યાત્વ છે તેને ન ઓળખે, તેમજ બાધ્ય ગ્રસ-સ્થાવરની હિંસાને તથા હંદ્રિય-મનના વિષયોમાં ગ્રવૃત્તિ થાય તેને અવિરતિ જાણે પણ હિંસામાં ગ્રમાદ પરિણાતિ તે મૂળ છે તથા વિષયસેવનમાં અભિલાષા મૂળ છે તેને અવલોકે નહિ, તો ખોટી માન્યતા ટળે નહિ. બાધ્ય કોષ કરવો તેને કખાય જાણે પણ અભિગ્રાયમાં જે રાગ-દ્રેષ રહે છે તે જ મૂળ કોષ છે; જો તેને ન ઓળખે તો મિથ્યા માન્યતા ટળે નહિ. બાધ્ય ચેષ્ટા થાય તેને યોગ જાણે પણ શક્તિભૂત (- આત્મપ્રદેશોના પરિસ્પંદનરૂપ) યોગને ન જાણે તો મિથ્યા માન્યતા ટળે નહિ. માટે તેમના અંતરંગ ભાવને ઓળખીને તે સંબંધી અન્યથા માન્યતા ટાળવી જોઈએ.

મિથ્યાદર્શનનું સ્વરૂપ : જીવને અનાદિથી મિથ્યાદર્શનરૂપ અવસ્થા છે. તમામ દુઃખનું મૂળ (સંસારની જડ) મિથ્યાદર્શન છે. જેવું જીવને શ્રદ્ધાન્ન છે તેવું પદાર્થસ્વરૂપ ન હોય અને જેવું પદાર્થસ્વરૂપ ન હોય તેવું એ માને તેને મિથ્યાદર્શન કહેવામાં આવે છે. જીવ પોતાને અને શરીરને એકરૂપ માને છે; શરીર કોઈ વેળા દુબળું થાય, કોઈ વેળા જીઠું થાય, કોઈ વાર નાણ થઈ જાય, કોઈ વાર નવીન ઊપજે ત્યારે

એ બધી કિયાઓ શરીરાધીન થવા છતાં આ જીવ તેને પોતાને આધીન માની બેદભિન થાય છે.

દેખાંત : જેમ કોઈ જગ્યાએ એક ગાંડો બેઠો હતો ત્યાં અન્ય ઠેકાણેથી માણસ, ઘોડા અને ધનાદિક આવી ઉત્તર્યા; તે સર્વેને આ ગાંડો પોતાનાં માનવા લાગ્યો, પણ એ બધાં પોતપોતાને આધીન હોવાથી તેમાં કોઈ આવે, કોઈ જાય; કોઈ અનેક અવસ્થારૂપે પરિણામે, એમ સર્વેની કિયા પોતપોતાને આધીન હોવા છતાં આ ગાંડો તેને પોતાને આધીન માની બેદભિન થાય છે.

સિદ્ધાંત : તેમ આ જીવ જ્યાં શરીર ધારણ કરે ત્યાં, કોઈ અન્ય ઠેકાણેથી પુત્ર, ઘોડા, ધનાદિક આવીને સ્વયં પ્રાપ્ત થાય છે; તે સર્વેને આ જીવ પોતાનાં જાણો છે, પણ એ બધાં તો પોતપોતાને આધીન હોવાથી કોઈ આવે, કોઈ જાય તથા કોઈ અનેક અવસ્થારૂપ પરિણામે, તે કિયા તેમને આધીન છે, આ જીવને આધીન નથી, તો પણ તેને પોતાને આધીન માનીને આ જીવ બેદભિન થાય છે. આ જ મિથ્યાદર્શન છે.

આ જીવ પોતે જેમ છે તેમ પોતાને માનતો નથી પણ જેમ નથી તેમ માને છે તે મિથ્યાદર્શન છે. પોતે અમૂર્તિક પ્રદેશોનો પૂંજ, પ્રસિદ્ધ જ્ઞાનાદિ ગુણોનો ધારક, અનાદિનિધન વસ્તુરૂપ છે તથા મૂર્તિક પુદ્ગલ દ્રવ્યોનો પિંડ, પ્રસિદ્ધ જ્ઞાનાદિ ગુણો રહિત, નવીન જ જેનો સંયોગ થયો છે એવા આ શરીરાદિ પુદ્ગલ કે જે પોતાથી પર છે – એ બંનેના સંયોગરૂપ મનુષ્ય, તિર્યચાદિ અનેક પ્રકારની અવસ્થાઓ થાય છે, તેમાં આ મૂઢ જીવ પોતાપણું ધારી રહ્યો છે, સ્વ-પરનો બેદ કરી શકતો નથી; જે પર્યાય પાખ્યો હોય તેને જ પોતાપણે માને છે. એ પર્યાયમાં (૧) જે જ્ઞાનાદિ ગુણો છે તે તો પોતાના ગુણો છે, (૨) જે રાગાદિક ભાવો થાય છે તે વિકારીભાવો છે, તથા (૩) જે વણાદિ છે તે તે પોતાના ગુણો નથી પણ શરીરાદિ પુદ્ગલના ગુણો છે અને (૪) શરીરાદિમાં પણ વણાદિનું તથા પરમાણુઓનું પલટાવું ધણા જુદા જુદા પ્રકારે થાય છે; તે સર્વે પુદ્ગલની અવસ્થાઓ છે; આ બધાંને આ જીવ પોતાનું સ્વરૂપ માને છે; સ્વભાવ અને પરભાવનો વિવેક કરતો નથી; વળી પોતાથી પ્રત્યક્ષ લિખન ધન-કુદુંબાદિકનો સંયોગ થાય છે, તેઓ પોતપોતાને આધીન પરિણામે છે, આ જીવને આધીન થઈ પરિણમતા નથી; છતાં પણ તેમાં આ જીવ મમકાર કરે છે કે ‘આ બધાં મારાં છે;’ પણ એ કોઈ પણ પ્રકારથી તેના થતાં નથી, માત્ર પોતાની માન્યતાથી જીવ તેને પોતાના માને છે.

મનુષ્યાદિ અવસ્થામાં કોઈ વેળા દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર અથવા ધર્મનું જે અન્યથા કલ્પિત સ્વરૂપ હોય તેની તો પ્રતીત કરે છે પણ તેઓનું જે યથાર્થ સ્વરૂપ છે તેની પ્રતીત કરતો નથી. જગતની દરેક વસ્તુ અર્થાત્ દરેક દ્રવ્યો પોતપોતાને આધીન પરિણામે છે, પણ આ જીવ તેમ માનતો નથી અને પોતે તેને પરિણામાવી શકે અથવા કોઈ વખતે અંશે પરિણામાવી શકે—એમ માને છે. આ બધી માન્યતા મિથ્યાદિની છે. પોતાનું અને પરદ્રવ્યોનું જેવું સ્વરૂપ નથી તેવું માનવું તથા જેવું છે તેવું ન માનવું તે વિપરીત અભિપ્રાય હોવાથી મિથ્યાદર્શન છે.

જીવ અનાદિકણથી અનેક શરીર ધારણ કરે છે, પૂર્વનું છોડી નવીન ધારણ કરે છે; ત્યાં એક તો પોતે આત્મા (જીવ) તથા અનંત પુદ્ગલ પરમાણુમય શરીર-એ બંનેના એક પિંડ બંધનરૂપ એ અવસ્થા હોય છે; તેમાં તે સર્વમાં ‘આ હું છું’ એવી અહંબુદ્ધિ કરે છે. જીવ તો જ્ઞાનસ્વરૂપ છે અને પુદ્ગલ

પરમાણુઓનો સ્વભાવ વર્ણ-ગંધ-રસ-સ્પર્શાદિ છે, એ સર્વને પોતાનું સ્વરૂપ માની ‘આ મારાં છે’ એવી બુદ્ધિ કરે છે. હાલવું-ચાલવું ઈત્યાદિ કિયા શરીર કરે છે તેને ‘હું કરું છું’ એમ જીવ માને છે. અનાદિથી ઈદ્રિયજ્ઞાન તરફ લક્ષ છે તેથી અમૂર્તિક એવો પોતે તો પોતાને ભાસતો નથી અને મૂર્તિક એવું શરીર જ ભાસે છે, તેથી અન્યને પોતારૂપ જાણીને જીવ તેમાં અહંબુદ્ધિ ધારણ કરે છે. પોતાનું સ્વરૂપ પોતાને પરથી જુદું ન ભાસ્યું એટલે શરીર, જ્ઞાનાદિગુણ, કોધાદિ વિકાર તથા સગાસંબંધીનો સમુદ્દર તે સર્વેમાં પોતે અહંબુદ્ધિ ધારે છે. વળી પોતાને અને શરીરને નિમિત્ત-નૈમિત્તિક ઘનિષ્ઠ સંબંધ હોવાથી શરીરથી પોતાની બિન્નતા યથાર્થપણે ભાસતી નથી.

પોતાનો સ્વભાવ તો જ્ઞાતા-દ્રષ્ટા છે છતાં પોતે કેવળ દેખવા-જાણવાવાળો તો રહેતો નથી, પણ જે જે પદાર્થોને દેખે-જાણે છે તેમાં ઈષ્ટ-અનિષ્ટપણું માને છે; એ ઈષ્ટ-અનિષ્ટપણું માનવું તે મિથ્યા છે કારણ કે કોઈ પણ પરપદાર્થ ઈષ્ટ-અનિષ્ટરૂપ નથી. પદાર્થોમાં જો ઈષ્ટ-અનિષ્ટપણું હોય તો જે પદાર્થ ઈષ્ટરૂપ હોય તે સર્વને ઈષ્ટરૂપ જ થાય તથા જે પદાર્થ અનિષ્ટરૂપ હોય તે સર્વને અનિષ્ટરૂપ જ થાય, પણ એમ તો થતું નથી; માત્ર જીવ પોતે જ કલ્પના કરીને તેને ઈષ્ટ-અનિષ્ટરૂપ માને છે. એ માન્યતા જૂઠી છે, કલ્પિત છે.

જીવ કોઈ પદાર્થના સદ્ગ્ભાવ તથા કોઈના અભાવને ઈચ્છે છે પણ તેનો સદ્ગ્ભાવ કે અભાવ આ જીવનો કર્યો થતો નથી કારણ કે કોઈ દ્રવ્ય કોઈ અન્ય દ્રવ્યનું કે તેની પરિણામનું કર્તા છે જ નાણિ, પણ સર્વ દ્રવ્યો પોતપોતાનાં સ્વરૂપે પોતાથી જ પરિણામે છે.

રાગાદિ ભાવો વડે મિથ્યાદાસ્તિ જીવ તો સર્વ દ્રવ્યોને અન્ય પ્રકારે પરિણામાવવા ઈચ્છે છે પણ તે સર્વ દ્રવ્યો જીવની ઈચ્છાનુસાર જ થાય, અન્યથા ન થાય તો જ નિરાકૃપતા રહે, પણ એમ તો થઈ શકતું જ નથી, કારણ કે કોઈ દ્રવ્યનું પરિણામન કોઈ દ્રવ્યને આધીન નથી. માટે જીવને રાગાદિ ભાવ દૂર થાય તો જ નિરાકૃપતા થાય છે.— એમ ન માનતાં પોતે પરદ્રવ્યનો કર્તા, ભોક્તા, દાતા, હર્તા આદિ છે અને પરદ્રવ્યથી પોતાને લાભ-નુકસાન થાય છે—એમ માનવું તે મિથ્યા છે.

મિથ્યાદર્શનની ટૂંકી વ્યાખ્યાઓ : ૧. સ્વ-પર એકત્વદર્શન, ૨. પરની કર્તૃત્વબુદ્ધિ, ૩. પર્યાપ્તબુદ્ધિ, ૪. વ્યવહાર-વિમૂઢ, ૫. અતત્ત્વ શ્રદ્ધાન્દુ, ૬. પોતાના સ્વરૂપની ભ્રમણા, ૭. રાગથી શુભભાવથી આત્માને લાભ થાય એવી બુદ્ધિ, ૮. બહિરદાસ્તિ, ૯. વિપરીત રૂચિ, ૧૦. વસ્તુસ્વરૂપ ન હોય તેમ માનવું, હોય તેમ ન માનવું, ૧૧. અવિદ્યા, ૧૨. પરથી લાભ-નુકસાન થાય એવી માન્યતા, ૧૩. અનાદિઅનંત ચૈતન્યમાત્ર ત્રિકાળી આત્માને ન માનવો પણ વિકાર જેટલો જ આત્મા માનવો, ૧૪. વિપરીત અભિપ્રાય, ૧૫. પરસમય, ૧૬. પર્યાપ્તમૂઢ, ૧૭. શરીરની કિયા જીવ કરી શકે એવી માન્યતા, ૧૮. પરદ્રવ્યોની વ્યવસ્થા કરનાર તથા તેનો કર્તા, ભોક્તા, દાતા, હર્તા જીવને માનવો, ૧૯. જીવને જ ન માનવો, ૨૦. નિમિત્તાધીનદાસ્તિ, ૨૧. પરાશ્રયે લાભ થાય એવી માન્યતા, ૨૨. શરીરાશ્રિત કિયાથી લાભ થાય એવી માન્યતા, ૨૩. સર્વજ્ઞની વાણીમાં જેવું આત્માનું પૂર્ણસ્વરૂપ કહ્યું છે તેવા સ્વરૂપની અશ્રદ્ધા, ૨૪. વ્યવહારનય ખરેખર આદરણીય હોવાની માન્યતા, ૨૫. શુભાશુભભાવનું સ્વામીત્વ, ૨૬. શુભવિકલ્પથી આત્માને લાભ થાય એવી માન્યતા, ૨૭.

વ्यवहाररत्नत्रय कરतां કરतां નિશ્ચયરત्नત્રય પ્રગટે એવી માન્યતા, ૨૮. શુભ-અશુભમાં સરખાપણું ન માનવું તે અર્થાત્ શુભ સારા અને અશુભ બરાબ એવી માન્યતા, ૨૯. મનુષ્ય અને તિર્યંગ પ્રત્યે મમત્વબુદ્ધિથી કરુણા થવી તે.

મિથ્યાદર્શનના બે પ્રકાર : અગૃહીતમિથ્યાત્વ અને ગૃહીતમિથ્યાત્વ. અગૃહીતમિથ્યાત્વ અનાદિથી ચાલ્યું આવે છે. જીવ પરદવ્યનું કાંઈ કરી શકે કે શુભ વિકલ્પથી આત્માને લાભ થાય એવી માન્યતા તે અનાદિનું અગૃહીતમિથ્યાત્વ છે. જન્મ થયા પછી પરોપદેશના નિમિત્તથી જે અતત્વશ્રદ્ધા જીવ ગ્રહણ કરે છે તે ગૃહીતમિથ્યાત્વ કહેવાય છે. અગૃહીતમિથ્યાત્વને નિસર્જ મિથ્યાત્વ અને ગૃહીતમિથ્યાત્વને બાહ્યપ્રામણ મિથ્યાત્વ પણ કહેવામાં આવે છે. જેને ગૃહીતમિથ્યાત્વ હોય તેને તો અગૃહીતમિથ્યાત્વ હોય જ.

અગૃહીતમિથ્યાત્વ-શુભવિકલ્પથી આત્માને લાભ થાય એવી અનાદિથી ચાલી આવતી જીવની માન્યતા તે મિથ્યાત્વ છે; તે કોઈના શીખવવાથી થયું નથી માટે અગૃહીત છે.

ગૃહીતમિથ્યાત્વ-ખોટા દેવ; ખોટા ગુરુ અને ખોટાં શાસ્ત્રોની શ્રદ્ધા તે ગૃહીતમિથ્યાત્વ છે.

પ્રશ્ન : જીવ જે કુળમાં જન્મ્યો હોય તે કુળમાં માનવામાં આવતાં દેવ, ગુરુ, શાસ્ત્ર સાચાં હોય અને જીવ તેને ઓઘદાસ્થિએ સાચાં માનતો હોય તો તેને ગૃહીતમિથ્યાત્વ ટણ્યું છે કે નહિ ?

ઉત્તર : ના, તેને પણ ગૃહીતમિથ્યાત્વ છે, કેમ કે સાચા દેવ, સાચા ગુરુ અને સાચાં શાસ્ત્રોનું સ્વરૂપ શું છે તથા કુદેવ, કુગુરુ, કુશાસ્ત્રમાં શું દોષો હોય તેનો સૂક્ષ્મદાસ્થિથી વિચાર કરીને બધા પાસાઓથી તેના ગુણ (merits) અને દોષ (demerits) નો યથાર્થ નિર્ણય ન કર્યો હોય ત્યાં સુધી જીવને ગૃહીતમિથ્યાત્વ છે અને તે સર્વજ્ઞ વીતરાગદેવનો ખરો અનુયાયી નથી.

પ્રશ્ન : આ જીવે પૂર્વે કોઈ વાર ગૃહીતમિથ્યાત્વ છોડ્યું હશે કે નહીં ?

ઉત્તર : હા; જીવે પૂર્વે અનંતવાર ગૃહીતમિથ્યાત્વ છોડ્યું અને દ્રવ્યલિંગી મુનિ થઈ નિરતિયાર મહાત્રત પાણ્યાં; પરંતુ અગૃહીતમિથ્યાત્વ છોડ્યું નહિ તેથી સંસાર ઊભો રહ્યો; ફરી પાછું ગૃહીતમિથ્યાત્વ અંગીકાર કર્યું. નિર્ગ્રથદશાપૂર્વક પંચ મહાત્રત તથા અઙ્ગાવીશ મૂળગુણાદિના શુભવિકલ્પ તે દ્રવ્યલિંગ છે; ગૃહીતમિથ્યાત્વ છોડ્યા વગર જીવ દ્રવ્યલિંગી થઈ શકે નહિ અને દ્રવ્યલિંગ વગર નિરતિયાર મહાત્રત હોઈ શકે નહિ. દ્રવ્યલિંગીના નિરતિયાર મહાત્રતને પણ વીતરાગ ભગવાને બાળપ્રત અને અસંયમ કલ્યાં છે, કેમ કે તેણે અગૃહીતમિથ્યાત્વ છોડ્યું નથી.

ગૃહીતમિથ્યાત્વના પાંચ ભેદ છે – (૧) એકાંત મિથ્યાત્વ, (૨) સંશય મિથ્યાત્વ, (૩) વિનય મિથ્યાત્વ, (૪) અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ અને (૫) વિપરીત મિથ્યાત્વ. તે દરેકની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ છે.

(૧) એકાંત મિથ્યાત્વ – પદાર્થનું સ્વરૂપ અનેકાંતમય (અનેક ધર્મોવાળું) હોવા છતાં તેને સર્વથા એક જ ધર્મવાળું માનવું તે એકાંત મિથ્યાત્વ છે. જેમ કે જીવને સર્વથા ક્ષણિક અથવા સર્વથા નિત્ય માનવો તે એકાંત મિથ્યાત્વ છે. (૨) સંશય મિથ્યાત્વ – આત્મા પોતાના કાર્યનો કર્તા થતો હશે કે પર વસ્તુના કાર્યનો કર્તા થતો હશે ? એ વગેરે પ્રકારે સંશય રહેવો તે સંશય મિથ્યાત્વ છે. (૩)

વિપરીત મિથ્યાત્વ – સગ્રંથને નિર્ગ્રથ માનવા, મિથ્યાદિ સાધુને સાચા ગુરુ માનવા, કેવળીના સ્વરૂપને વિપરીતપણે માનવું ઈત્યાદિ પ્રકારે ઉંધી રુચિ તે વિપરીત મિથ્યાત્વ છે. (૪) અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ – જ્યાં હિત-અહિતનો કાંઈ પણ વિવેક ન હોય, કે કાંઈ પણ પરીક્ષા કર્યા વગર ધર્મની શ્રદ્ધા કરવી તે અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ છે. જેમ કે પશુવધમાં ધર્મ માનવો તે અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ છે. (૫) વિનય મિથ્યાત્વ – સમસ્ત દેવને તથા સમસ્ત ધર્મમતોને સરખા માનવા તે વિનય મિથ્યાત્વ છે.

ગૃહીતમિથ્યાત્વના પાંચ લેટોનો વિશેષ ખુલાસો

(૧) એકાંત મિથ્યાત્વ – વસ્તુને સર્વથા અસ્તિરૂપ, સર્વથા નાસ્તિરૂપ, સર્વથા એકરૂપ, સર્વથા અનેકરૂપ, સર્વથા નિત્ય, સર્વથા અનિત્ય, ગુણ-પયર્યાથી સર્વથા અભિનાશ, ગુણ-પયર્યાથી સર્વથા બિનાશ ઈત્યાદિ સ્વરૂપે માનવી તે એકાંત મિથ્યાત્વ છે; વળી, કાળ જ બધું કરે છે, કાળ જ બધાનો નાશ કરે છે, કાળ જ ફળ-ફૂલ વગેરેને ઉપજાવે છે, કાળ જ સંયોગ-વિયોગ કરાવે છે, કાળ જ ધર્મ પમાડે છે-ઈત્યાદિ માન્યતા જૂદી છે, તે એકાંત મિથ્યાત્વ છે. દરેક વસ્તુ પોતપોતાના કારણે પોતાની પર્યાય ધારણ કરે છે, તે જ તે વસ્તુનો સ્વકાળ છે અને તે વખતે વર્તતી કાળદ્રવ્યની પર્યાય (સમય) તે નિમિત્ત છે; આમ સમજવું તે યથાર્થ સમજણા છે અને તે વડે એકાંત મિથ્યાત્વનો નાશ થાય છે.

(૨) વિપરીત મિથ્યાત્વ – ૧. સ્ત્રીના રાગી, રોટલા ખાનાર, પાણી પીનાર, માંદા થનાર, મંદવાડ થતાં દવા લેનાર ઈત્યાદિ દોષ સહિત જીવને પરમાત્મા કે કેવળજ્ઞાની માનવા, ૨. સતી સ્ત્રીને પાંચ ભરથારવાળી માનવી, ૩. ગૃહસ્થદશામાં કેવળજ્ઞાની ઉત્પત્તિ માનવી, ૪. કેવળજ્ઞાની ભગવાન છભસ્થ જીવની વૈયાવચ્ચ કરે એમ માનવું, ૫. છંદ ગુણસ્થાન પછી પણ વંદ્યવંદકભાવ હોય અને કેવળી ભગવાનને છભસ્થગુરુ પ્રત્યે, ચતુર્વિધ સંઘ અર્થાત્ તીર્થ પ્રત્યે કે બીજા કેવળી પ્રત્યે વંદ્યવંદકભાવ હોય એમ માનવું, ૬. વખોને પરિગ્રહ તરીકે ન ગણવા અર્થાત્ વખ્ત સહિત હોવા છતાં અપરિગ્રહીપણું માનવું, ૭. વખ્ત વડે આત્માનું સાધન વધારે થઈ શકે એવી બધી માન્યતાઓ તે વિપરીત મિથ્યાત્વ છે. ૮. સમ્યગદર્શન પ્રામ થયાં પહેલાં અને પછી છંદ ગુણસ્થાન સુધી જે શુભભાવો થાય છે તે શુભભાવમાં જુદે જુદે વખતે જુદી જુદી વ્યક્તિઓને જુદા જુદા પદાર્થો નિમિત્ત હોય છે, કેમ કે શુભભાવ તે વિકાર છે અને વિકારને પરાવલંબન હોય છે. કેટલાક જીવોને શુભરાગ વખતે વીતરાગદેવની તદાકાર પ્રતિમાના દર્શન-પૂજનાદિનું નિમિત્ત ન જ હોય એમ માનવું તે શુભભાવના સ્વરૂપની વિપરીત માન્યતા હોવાથી વિપરીત મિથ્યાત્વ છે. ૯. વીતરાગી પ્રતિમાના દર્શન-પૂજનાદિના શુભરાગને ધર્મનુરાગ કહેવામાં આવે છે; ધર્મ તો નિરાવલંબી છે, દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રના અવલંબનથી છૂટીને સ્વભાવનો આશ્રય કરે ત્યારે ધર્મ પ્રગટે છે. જો તે શુભરાગને ધર્મ માને તો તે શુભભાવના સ્વરૂપની વિપરીત માન્યતા હોવાથી વિપરીત મિથ્યાત્વ છે.

છંદ અધ્યાયના તેરમા સૂત્રની ટીકામાં અવર્ણવાદનું સ્વરૂપ વર્ણવું છે તેનો સમાવેશ વિપરીત મિથ્યાત્વમાં થાય છે. (જુઓ, અ. ૬, સૂ. ૧૩ની ટીકા)

(૩) સંશય મિથ્યાત્વ – સમ્યગદર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રને મોક્ષમાર્ગ કહ્યો છે, તે જ સાચો મોક્ષમાર્ગ હશે કે અન્ય સમસ્ત મતોમાં જુદા જુદા માર્ગ પ્રરૂપ્યા છે તે માર્ગ સાચો હશે? તેમના વચ્ચનમાં પરસ્પર

વિરુદ્ધતા છે અને કોઈ પ્રત્યક્ષ જાણવાવાળા સર્વજ્ઞ નથી, શાસ્ત્રો પરસ્પર એકબીજાને મળતાં નથી તેથી કોઈ નિશ્ચય નિર્ણય થઈ શકતો નથી ઈત્યાદિ – આ બધા અભિપ્રાયો તે સંશેય મિથ્યાત્વ છે.

(૪) વિનય મિથ્યાત્વ – ૧. સમ્બ્રગદર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર-તપ-સંયમ-ધ્યાનાદિ વગર માત્ર ગુરુ પૂજનાદિક વિનયથી જ મુક્તિ થશે એમ માનવું તે, ૨. સર્વ દેવ, સર્વ શાસ્ત્ર, સમસ્ત મત તથા સમસ્ત વેષધારકો સમાન માનીને તે બધાયનો વિનય કરવો તે અને ૩. વિનય માત્રથી જ પોતાનું કલ્યાણ થઈ જશે એમ માનવું તે વિનય મિથ્યાત્વ છે. ૪. સંસારમાં જેટલા દેવો પૂજાય છે અને જેટલાં શાસ્ત્રો કે દર્શનો પ્રચલિત છે તે બધાંય સુખદાયી છે, તેમનામાં ભેદ નથી, તે બધાયથી મુક્તિ (અર્થાત્ આત્મકલ્યાણની પ્રાપ્તિ) થઈ શકે છે એવી માન્યતા તે વિનય મિથ્યાત્વ છે અને તે માન્યતાવાળા જીવો વૈનાયિક મિથ્યાદિષ્ટ છે.

ગુજરાતીજ્ઞાની અપેક્ષાથી અનેક ધર્મમાં પ્રવૃત્તિ કરવી અર્થાત્ સત્તુ-અસત્તનો વિવેક કર્યા વગર સાચા તથા ખોટા બધા ધર્મોને સમાનપણો જાણીને તેનું સેવન કરવું તેમાં અજ્ઞાનની મુખ્યતા નથી. પણ વિનયના અતિરેકની મુખ્યતા છે તેથી તેને વિનય મિથ્યાત્વ કહેવામાં આવે છે.

(૫) અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ – ૧. સ્વર્ગ, નરક, મુક્તિ કોણે દીઠાં ? ૨. સ્વર્ગના સમાચાર કોને આવ્યા ? બધાં ધર્મશાસ્ત્ર જૂઠાં છે, કોઈ સાચું જ્ઞાન બતાવી શકતાં નથી, ૩. પુણ્ય-પાપ ક્યાં લાગે અથવા પુણ્ય-પાપ કાંઈ છે જ નહિ, ૪. પરલોકને કોણે જાણ્યો ? શું પરલોકના સમાચાર-પત્ર કે તાર કોઈને આવ્યા ? ૫. સ્વર્ગ-નરક તો ઈત્યાદિ બધું કહેવા માત્ર છે, સ્વર્ગ-નરક તો અહીં જ છે; અહીં સુખ ભોગવે તે સ્વર્ગ, દુઃખ ભોગવે તે નરક; ૬. હિંસાને પાપ કહે છે તથા દયાને પુણ્ય કહે છે તે કહેવા માત્ર છે, કોઈ ઠેકાણું હિંસારહિત નથી, સર્વમાં હિંસા છે, ક્યાંય પગ મૂકવાનું ઠેકાણું નથી, જમીન પવિત્ર છે તે પગ મૂકવા આપે છે, ૭. આ ભક્ષ્ય અને આ અભક્ષ્ય—એવો વિચાર પણ નિરથક છે, એકેન્દ્રિય વૃક્ષ તથા અન્ન વગેરે ભક્ષણ કરવામાં અને માંસભક્ષણ કરવામાં તફાવત નથી, તે બંનેમાં જીવહિસા સમાન છે, ૮. જીવને જીવનો જ આહાર ભગવાને બતાવ્યો છે અથવા જગતની બધી વસ્તુઓ ખાવા-ભોગવવા માટે જ છે ઈત્યાદિ – આ બધા અભિપ્રાયો અજ્ઞાનના મિથ્યાત્વ છે.

આ મિથ્યાત્વ સ્વરૂપ જાણીને સર્વ જીવોએ ગૃહીત તથા અગૃહીત મિથ્યાત્વ છોડવું જોઈએ. સર્વ પ્રકારનાં બંધનું મૂળકારણ મિથ્યાત્વ છે, અને તે જ સૌથી પહેલાં ટળે છે. મિથ્યાત્વ ટળ્યા વગર અન્ય બંધનાં કારણો (અવિરતિ આદિ) પણ ટળતાં નથી, માટે સૌથી પહેલાં મિથ્યાત્વ ટાળવું જોઈએ.

અવિરતિનું સ્વરૂપ : પાંચ ઈંદ્રિયો તથા મનના વિષયો અને પાંચ સ્થાવર તથા એક ગ્રસની હિંસા એ બાર પ્રકારના ત્યાગરૂપ ભાવ ન થવા તે બાર પ્રકારની અવિરતિ છે.

જેને મિથ્યાત્વ હોય તેને તો અવિરતિ હોય જ છે, પરંતુ મિથ્યાત્વ છૂટી જવા છતાં તે કેટલોક કાળ રહે છે. અવિરતિને અસંયમ પણ કહેવાય છે. સમ્બ્રગદર્શન પ્રગટ્યા પણી દેશચારિત્રના બળ વડે એકદેશવિરતિ થાય તેને અશુદ્ધત કહેવાય છે. મિથ્યાત્વ છૂટ્યા પણી તરત અવિરતિનો પૂર્ણ અભાવ થઈ જાય અને સાચાં મહાદ્રવત તથા મુનિદ્રશા પ્રગટ કરે એવા જીવો તો થોડા વિરલા જ હોય છે.

પ્રમાદનું સ્વરૂપ : ઉત્તમ ક્ષમાદિ દશ ધર્મોમાં ઉત્સાહ ન રાખવો તેને સર્વજ્ઞદેવે પ્રમાદ કહ્યો છે.

જેને મિથ્યાત્વ અને અવિરતિ હોય તેને તો પ્રમાદ હોય જ છે. પરંતુ મિથ્યાત્વ અને અવિરતિ ટથ્યા પછી પ્રમાદ તરત ટળી જ જાય એવો નિયમ નથી, તેથી સૂત્રમાં અવિરતિ પછી પ્રમાદ કહ્યો છે. સમ્બંધદર્શન પ્રગટ થતાં જ પ્રમાદ ટાળીને અપ્રમત્તા દશા પ્રગટ કરે એવા જીવો વિરલા જ હોય છે.

કષાયનું સ્વરૂપ : કષાયના રૂપ પ્રકાર છે. કોધ, માન, માયા, લોભ; તે દરેકના અનંતાનુંબંધી આદિ ચાર પ્રકાર – એ રીતે ૧૯ તથા હાસ્યાદિક ૮ નો કષાય; એ બધા કષાય છે, અને તે બધામાં આત્મહિસા કરવાનું સામર્થ્ય છે. મિથ્યાત્વ, અવિરતિ અને પ્રમાદ એ ગ્રણે અથવા અવિરતિ અને પ્રમાદ એ બે અથવા તો પ્રમાદ જ્યાં હોય ત્યાં તો કષાય અવશ્ય હોય જ છે, પણ એ ગ્રણે ટળી જવા છતાં પણ કષાય હોઈ શકે છે.

યોગનું સ્વરૂપ : યોગનું સ્વરૂપ છઢા અધ્યાયના પહેલા સૂત્રની ટીકામાં આવી ગયું છે. મિથ્યાદિષી ઠેઠ તેરમા ગુણસ્થાન સુધી યોગ રહે છે. ૧૧, ૧૨ ને ૧૩મા ગુણસ્થાનને મિથ્યાત્વાદિ ચારનો અભાવ થવા છતાં યોગનો સદ્ભાવ રહે છે.

કેવળજ્ઞાની ગમનાદિ કિયારહિત થયા હોય તો પણ તેમને ઘણો યોગ છે અને બેંદ્રિયાદિ જીવો ગમનાદિ કિયા કરે છે તો પણ તેમને અલ્ય યોગ હોય છે. એ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે યોગ તે બંધનું ગૌણકારણ છે, તે તો પ્રકૃતિ અને પ્રદેશબંધનું કારણ છે. બંધનું મુખ્ય કારણ તો મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, પ્રમાદ અને કષાય છે અને તે ચારમાં પણ સર્વોત્કૃષ્ટ કારણ તો મિથ્યાત્વ જ છે. મિથ્યાત્વ ટાળ્યા વિના અવિરતિ આદિ બંધનાં કારણો ટળે જ નહિ – એ અબાધિત સિદ્ધાંત છે.

ક્યા ગુણસ્થાને ક્યા બંધ હોય ? મિથ્યાદિ (ગુણસ્થાન-૧) ને પાંચ પ્રકારે બંધ હોય છે, સાસ્વાદન સમ્બંધાદિ, સમ્બંધમિથ્યાદિ અને અસંયત સમ્બંધાદિ (ગુણસ્થાન ૨-૩-૪)ને મિથ્યાત્વ સિવાયના અવિરતિ આદિ ચારે બંધ હોય છે, દેશસંયમી (ગુણસ્થાન-૫) ને અંશે અવિરતિ તથા પ્રમાદાદિ ગ્રણ બંધ હોય છે, પ્રમત્ત સંયમી (ગુણસ્થાન-૬) ને મિથ્યાત્વ અને અવિરતિ સિવાયના પ્રમાદાદિ ગ્રણ બંધ હોય છે, અપ્રમત્ત સંયમીને (ગુણસ્થાન ૭ થી ૧૦ સુધી) કષાય અને યોગ એ બે જ બંધ હોય છે. ૧૧-૧૨ ને ૧૩ મા ગુણસ્થાને એક માત્ર યોગનો સદ્ભાવ છે અને ચૌદમા ગુણસ્થાને એકે પ્રકારનો બંધ નથી; તે અબંધ છે અને ત્યાં સંપૂર્ણ સંવર છે.

મહાપાપ : જીવને સૌથી મહાન પાપ કર્યું ? **સમાધાન :** મિથ્યાત્વ એક જ. મિથ્યાત્વ હોય ત્યાં અન્ય સર્વે પાપોનો સદ્ભાવ છે, મિથ્યાત્વ સમાન અન્ય કોઈ પાપ નથી.

આ સૂત્રનો સિદ્ધાંત : આત્મસ્વરૂપની ઓળખાણ વડે મિથ્યાત્વ ટાળતાં તેની સાથે અનંતાનુંબંધી કષાયનો તેમજ એકતાલીસ પ્રકૃતિઓના બંધનો અભાવ થાય છે, તથા બાકીનાં કર્માની સ્થિતિ અંતઃકોડી સાગરની રહી જાય છે, અને જીવ થોડા જ કાળમાં મોક્ષપદને પામે છે. સંસારનું મૂળ મિથ્યાત્વ છે અને મિથ્યાત્વનો અભાવ કર્યા સિવાય અન્ય અનેક ઉપાય કરવા છતાં મોક્ષ કે મોક્ષમાર્ગ થતો નથી. માટે સૌથી પહેલાં યથાર્થ ઉપાયો વડે સર્વ પ્રકારથી ઉદ્યમ કરી એ મિથ્યાત્વનો સર્વથા નાશ કરવો યોગ્ય છે. || ૧ ||

- અપૂર્વ

પ્રેષક : બ્ર.નિ. રસિકભાઈ

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર સત્સંગ મંડળ - વિલેપાર્લા -

સાંતાકુઝ - અંધેરીનો રજત જ્યંતી મહોત્સવ

તા. ૨૬-૦૩-૨૦૧૧ ના રોજ સવારના મુંબઈના આજ્ઞવાસન હોલમાં આ અનેરા અવસરની (ઉજવણી) પરમોત્કૃષ્ટ ભક્તિભાવે થઈ. અંદાજે ૧૦૦૦ મુખ્યાઓએ એમાં હાજરી આપી હતી.

આ મંડળની ખૂબી એ છે કે તેઓ ‘રાજ પરિવાર’ના ભાવોનો સફળ રીતે પ્રચાર કરી રહ્યા છે. તેઓ અવારનવાર અલગ અલગ સંતોના સ્વાધ્યાયો, તીર્થયાત્રાઓ, શિબિરો તથા ભક્તિના કાર્યક્રમોનું આયોજન દેખાયાં રૂપ વર્ષોથી કરી રહ્યા છે.

“ભગવાન મહાવીરના સનાતન ધર્મને ઉજાગર રાખે,
તે સાચી રજત જ્યંતી.
પરમ કૃપાળુદેવના જીવનનો સંદેશો જગમાં પ્રસારાવે,
તે સાચી રજત જ્યંતી.
સદગુરુના ચરણોમાં સમર્પિત ભાવ કરી જીવનને ધન્ય
બનાવે, તે સાચી રજત જ્યંતી.
સત્પુરુષાર્થ વડે શિષ્ય પોતાનો બહિરાત્મભાવ જલાવી
સ્વઆત્મ પ્રગટાવે, તે સાચી રજત જ્યંતી.”

આવી રજત જ્યંતીની શુભ શરૂઆત દેવવંદનથી થઈ. ત્યારબાદ બ્ર.નિ. વિકમભાઈએ સંસ્થાનો અહેવાલ પોતાની આગવી શૈલીમાં સૌના મનને મોહિત કરે એવા સુમધુર વચ્ચનો દ્વારા આપ્યો અને સાથોસાથ સંસ્થાના સર્વ કાર્યકરોને બિરદાવ્યા. સંસ્થાના સ્થાપક સ્વ. મહેન્દ્રભાઈને ભાવભીની શ્રદ્ધાંજલિ પણ આપી.

સંસ્થા દ્વારા પરમ શ્રદ્ધેય સંતોના સ્વાધ્યાયોનું ખૂબ
જ સુંદર આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. શુભ શરૂઆત
કુકમા આશ્રમના મણોતા પરમ પૂજય ગાંગળભાઈએ
કરી. ત્યારબાદ ધરમપુર આશ્રમના યુવા સંદગુરુ પરમ
પૂજય બાપાજીએ વચનામૃતના પત્રાંક ૭૪૮ પર
સ્વાધ્યાય કરાયો. પરમ પૂજય ભાઈશ્રીએ પત્રાંક
૨૩૮ની જીણવટભરી છણાવટ કરી આત્મસ્પર્શી
સમજણ સૌને આપી. પરમ પૂજય ગોકુળભાઈએ

પત્રાંક ૮૧૬ પર સત્તસંગ કરાવ્યો. અંતમાં સાગોડિયા આશ્રમના સંત પરમ પૂજ્ય મુનિશ્રી ભાનુવિજયજી મહારાજ સાહેબે નાજુક તબિયત હોવા છતાં થોડા સમય માટે સત્યાતમ બોધ તથા આશીર્વચન આપ્યા. કોબા આશ્રમના પરમ પૂજ્ય આત્માનંદજી સાહેબના સંદેશાનું વાંચન થયું. તેઓ નાદુરસ્ત તબિયતને કારણે હાજર રહી શક્યા ન હતા.

સુંદર સ્વાધ્યાયોનો દોર પૂરો થયો અને પછી સંસ્થા દ્વારા સંતોનું સન્માન મોમેન્ટો દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રી મહેન્દ્રભાઈ બાપુએ આભાર દર્શન કર્યું. અંતમાં પ્રણિપાત સુતિ બાદ સૌ કોઈ ભોજન લઈ વિખૃતા પડ્યા.

કાર્યક્રમનું સંચાલન બ્ર.નિ. મીનળબેને કર્યું હતું.

10

મહાવીર જ્યંતી

ચૈત્ર સુદ-૧૩, તા. ૧૬ એપ્રિલ ૨૦૧૧, મહાવીર
જયંતીની ઉજવણી પૂ. ભાઈશ્રી તથા બ્રહ્મનિષિદ્ધોની
હાજરીમાં સાદાઈથી તથા સારી રીતે કરવામાં આવી.
પૂ. ભાઈશ્રીએ આ દિવસે સ્પેશિયલ સ્વાધ્યાય કરાવેલ
હતો. જિનાલયમાં સુંદર આંગી કરવામાં આવેલ.

- 10 -

પ. કુ. દેવનો દેહવિલય દિન

ચૈત્ર વદ-૫, તા. ૨૨/૪/૧૧

છેહ્લા સાત વર્ષથી ઘણા બધા આશ્રમના સંતો,
દ્રસ્તીઓ, કાર્યકરો તથા મુમુક્ષુઓ આ પવિત્ર દિવસ
સાથે ભળીને ઊજવે છે. શ્રીમદ્ રાજયંત્ર જ્ઞાન મંદિર
- રાજકોટ બધાને આમંત્રિત કરી અને બધી જ
વ્યવસ્થા સંભાળે છે. સ્વાધ્યાય, ભક્તિ, મૌનયાત્રા
વિ. પ્રોગ્રામનો લાભ મોટી સંખ્યામાં મુમુક્ષુઓ લેતા
હોય છે.

આ વર્ષે તા. ૨૨ અને ૨૩ (બપોરસુધી) પ્રોગ્રામ રાખવામાં આવેલ. તા. ૨૨ના સવારે ૮:૩૦ વાગે સમાધિ મંદિરમાં શ્રી હર્ષદભાઈ મહેતા તથા શ્રી

દિલીપભાઈ કોઠારીની ભક્તિ પછી ૧. પૂ. ગાંગજ્ઝભાઈ મોતા ૨. પૂ. ભાઈશ્રી નલિનભાઈ કોઠારી તથા ૩. આ. સુધાબેન શેઠનો સ્વાધ્યાય રાખવામાં આવેલ. બપોરે ૧:૪૫ થી ૨:૪૫ સમાધિ ભવનમાં ભક્તિ તથા ધૂન ધરમપુર આશ્રમના ભક્તિ ગ્રુપ તરફથી કરાવવામાં આવેલ. આ પછી સમાધિ ભવનથી જ્ઞાનમંદિર સુધીની મૌનયાત્રા રાખવામાં આવેલ.

બપોરે જ્ઞાનમંદિરમાં ૩:૪૦ થી ૫:૩૦ સમય દરમ્યાન ભક્તિ તથા ૧. પૂ. ગોકુળભાઈ શાહ તથા ૨. પૂ. રાકેશભાઈ જીવેરીનો સ્વાધ્યાય રાખવામાં આવેલ. રાત્રે ૮:૩૦ થી ૧૦:૦૦ “સ્પર્શભક્તિ ગ્રુપ” વલ્લી આશ્રમના મુમુક્ષુઓ તરફથી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્રનું પઠન કરાવવામાં આવેલ તે પછી ૧. આ. વસંતભાઈ ખોખાડી તથા ૨. પૂ. ભાનુવિજય મહારાજ સાહેબે સ્વાધ્યાય કરાવેલ. જ્ઞાનમંદિર - રાજકોટના ટ્રસ્ટી શ્રી દિનેશભાઈ મોદીએ સર્વેનો આભાર માનેલ. આ પછી મહોત્સવની પૂર્ણાહૃતિ કરવામાં આવેલ.

પૂ. ભાઈશ્રીએ તેમના સ્વાધ્યાયમાં વચનામૃત પત્ર નં. ૨૦૧ પરાભક્તિનું સ્વરૂપ સમજાવેલ હતું. ખૂબ સુંદર પ્લાનિંગ સાથે ગોઠવાયેલ આ પ્રોગ્રામનો ઘણી મોટી સંખ્યામાં મુમુક્ષુઓએ લાભ લીધો હતો અને બધા ભક્તિમાં તરબોળ બની ગયા હતા.

હાજર રહેલા બધા ૪ સંતોષે ખૂબ જ કરુણાપૂર્વક પ. કૃ. દેવના હંદ્યની વાત જણાવી હતી.
□ □ □

કાળ કહે છે :

હું તને મારી પાસે કઈ ઘડીએ બોલાવી લઈશ તે કહેવાય નહિ. તારે જે ભલાઈનાં કામો કરવાં હોય તે આજે જ કરી લે. તારે તો મારી પાસે ખાલી હાથે જ આવવાનું છે તેથી જે ધન મેળવ્યું છે તે દુઃખિયાનાં દુઃખ દૂર કરવામાં આજે જ વાપર.

પૂ. સૌભાગ્યભાઈ દેહવિલય દિન

છેલ્લાં ઘણાં બધાં વર્ષોથી પૂ. સૌભાગ્યભાઈનો દેહવિલય દિન સાયલા - રાજકોટ અને મોરબીના મુમુક્ષુઓ સાથે મળીને ઊજવે છે. આ વખતે પણ જેઠ વદ-૧૦, તા. ૨૬/૬/૨૦૧૧ના દિવસે રાજકોટથી ૧૨૦ મુમુક્ષુઓ તથા મોરબીથી ૭૫ મુમુક્ષુઓ સવારે ૮:૦૦ વાગે સાયલા આશ્રમમાં આવી ગયા હતા. ચાનાસ્તાને ન્યાય આપી બધા ૯:૩૦ વાગે શ્રી રાજસૌભાગ્ય વિશ્રાંતિ ધામ પહોંચી ગયા. પૂ. સૌભાગ્યભાઈનું મૂળ ઘર કે જે સાયલા ગામમાં આવેલ છે તાં સ્મારક તરીકે વિશ્રાંતિ ધામની રચના કરવામાં આવી છે.

પ્રથમ અડ્ધો કલાક ભક્તિ કરાવ્યા પછી આ. શ્રી સુધીરભાઈએ એક કલાક સ્વાધ્યાય કરાવેલ અને તે પછી પૂ. ભાઈશ્રીએ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર વચનામૃત પત્ર નં. ૨૧૭, ૨૫૮ તથા હંદ્યસાખા શ્રી સૌભાગ્યભાઈ પુસ્તકમાંથી પૂ. સૌભાગ્યભાઈનો પ. કૃ. દેવ પરનો પત્ર લઈ સુંદર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો હતો. આ પછી બધા મુમુક્ષુઓ આશ્રમમાં પાછા આવી ગયા અને બધાએ બપોરનું ભોજન સાથે લીધું હતું.

બપોરે કલ્યાણ હોલમાં મોરબીના પ્રોફેસરે સ્વાધ્યાય કરાવ્યા પછી બ્ર.નિ. શ્રી ભૂપતભાઈએ સુંદર સ્વાધ્યાય કરાવ્યો હતો.

આ પ્રસંગે ઉત્તમ પારસ પુત્રવધૂ મંડળની ૧૮ બહેનો પણ ખાસ રાજકોટથી આવેલ.

બપોરના સ્વાધ્યાય પછી રાજકોટ તથા મોરબીના સ્વાધ્યાયકારો તથા કાર્યકરો પૂ. ભાઈશ્રી સાથે થોડીવાર કુટિરમાં બેઠા હતા અને થોડી ચર્ચા-વિચારણા કરી હતી.

સાંજના ભોજન પછી બધા પોતપોતાના સ્થાનકે જવા રવાના થઈ ગયા હતા. શ્રી રાજસૌભાગ સત્સંગ મંડળના ૭૦થી વધુ મુમુક્ષુઓએ પણ આ પ્રસંગનો સુંદર લાભ લીધો હતો.

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ સંચાલિત

આશીર્વાદ વિકલાંગ કેન્દ્ર - સાયલા

ક્ષમતા કેન્દ્ર - લીબદી

ઉપાસના તે કેર સેન્ટર, જોરાવરનગર

એપ્રિલ થી જૂન - ૨૦૧૧ કાર્ય અહેવાલ

આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર - સાયલા, ક્ષમતા કેન્દ્ર - લીબદી અને ઉપાસના તે કેર સેન્ટરમાં ૧ મેથી ૧૨ જૂન સુધી બાળકોને ઉનાળું વેકેશન રાખવામાં આવ્ય.

વેકેશન દરમ્યાન સ્ટાફ મેમ્બરોને જુદી જુદી તાલીમ આપવામાં આવી તેમજ વેકેશન દરમ્યાન આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર સાયલા, ક્ષમતા કેન્દ્ર - લીબદી અને ઉપાસના તે કેર સેન્ટરમાં વિકલાંગ બાળકો તથા વ્યક્તિઓ સેન્ટરની સેવાનો વધારે લાભ લે તે માટે સાયલા, લીબદી અને જોરાવરનગર તેમજ આજુબાજુના ગામડામાં વિકલાંગ બાળકો અને વ્યક્તિઓના વાલી સાથે વાત કરી અને સેન્ટરની સેવાનો વધારે વ્યક્તિઓ લાભ લઈ શકે તે માટે ગ્રયન્ટો કર્યું.

ભાજપના ઉજમા સ્થાપના હિનની ઉજવણી નિભિતે સાયલા તાલુકાના ભાજપ કાર્યકરોએ સંસ્થાની શુભેચ્છા મુલાકાત લઈ બાળકોને પ્રોત્સાહિત કર્યા.

મૂળી ગામના વિકલાંગ વ્યક્તિઓની રૂબરૂ મુલાકાત લઈ સંસ્થાની કામગીરીની માહિતી આપી.

વેકેશન પૂર્ણ થતાં ૧૩ જૂનથી આશીર્વાદ તે કેર સેન્ટર - સાયલા, ક્ષમતા કેન્દ્ર - લીબદી અને ઉપાસના તે કેર સેન્ટરમાં રાબેતા મુજબ બાળકોની પ્રવૃત્તિ ચાલુ કરી.

ત્રણ સેન્ટરમાં સાઈકિઅટ્રીસ્ટની ભલામણ મુજબ ૩૮ બાળકોએ ખેંચ તથા અન્ય દવાનો લાભ મેળવ્યો.

વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ કોર્સ:

સરકારશીના વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ સેન્ટર,

અમદાવાદ દ્વારા ઉપાસના કેન્દ્ર - જોરાવરનગરમાં વિકલાંગ ભાઈઓ માટે મોબાઈલ રીપેરિંગ કોર્સ શરૂ કરવામાં આવ્યો. વિકલાંગ ભાઈઓને મોબાઈલ રીપેરિંગ માટેની ચિયરી અને પ્રેક્ટિકલ તાલીમ ત્રણ સુધી આપવામાં આવશે.

સરકારશીના વ્યવસાયલક્ષી પુનર્વસન કેન્દ્ર, વડોદરા દ્વારા ક્ષમતા કેન્દ્ર, લીબદીમાં વિકલાંગ બહેનો માટે સિવણ વર્ગ તથા બ્યુટી પાર્લર વર્ગ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો તે અંતર્ગત વિકલાંગ બહેનોને તાલીમ આપવામાં આવી અને સિવણ વર્ગની પરીક્ષા લેવામાં આવી.

શીરવાણીયા ગામના અપંગ શેખ કંચનબેન અરજણભાઈને ઓસેડ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદ દ્વારા હાથલારી આપવામાં આવી જેનાથી કંચનબેન શાકભાજીનો વ્યવસાય કરી સ્વરોજગારી મેળવે છે.

ત્રણ માસ દરમિયાન સ્ટાફ મેળવેલ તાલીમસેમિનાર :

સેન્સ ઈન્ટરનેશનલ ઇન્ડિયા અને અંધજન મંડળ વખાપુર, અમદાવાદ દ્વારા સેન્સીલાઇઝેશન ટ્રેનિંગ આશીર્વાદમાં યોજાઈ, જેમાં ગુજરાત અને ગુજરાત બહારના સ્પે. શિક્ષકો આવ્યા અને તેમને બહુવિકલાંગ બાળકો વિષેની તાલીમ અંધજન મંડળના તજ્શ્શો દ્વારા આપવામાં આવી. આ તાલીમમાં અંજના આચાર્ય, સુરસંગ રાઈડ, રાજેન્ડ્ર જાદવ, દિપક ચૌહાણ, વિજય ચૌહાણ, ફરજાના મુલતાની, ઈલા રામાનંદી અને હરેશ ધામેલે ભાગ લીધો.

અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદ દ્વારા ચાલતા અલ્લી ઈન્ટરવેન્શન સેન્ટરમાં અડાલજ ગીતાએ વિજન એસેસમેન્ટમાં ઉપયોગી ઉપકરણો અને ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો વિષેની તાલીમ લીધી.

સેન્સ ઈન્ટરનેશનલ દ્વારા આયોજિત ડેફલાઈન્ડ

રિકેશર વર્કશોપમાં હંસા સોજીત્રાએ અંધજન મંડળ વખાપુર, અમદાવાદ ભાગ લીધો.

કે. સી. આર. સી. ભૂજમાં સુઝલોન કંપનીના સહયોગથી વિકલાંગોને ઉપયોગી સાધનો જેવાં કે ટ્રાયસિકલ, બ્હીલચેર, સી.પી.ચેર, ઘોડી બનાવવાના વર્કશોપ ઉદ્ઘાટન કાર્યક્રમમાં શ્રી આર. એસ. જાદવ, રાજેન્દ્ર જાદવ, સુરસંગ રાઠોડ, ખોડાભાઈ રંગપરા, રમેશ બિચડિયા તથા સુરેન્દ્ર મકવાણાએ હાજરી આપી.

અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદ આયોજિત આઈ એન્ડ કાફ્ટની તાલીમમાં સુરેન્દ્ર મકવાણા, કરશન કટુડીયા, ઈલા રામાનંદી અને અનીતા વાલેરાએ ભાગ લીધો.

ઓસેડ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત શ્રી રાજેન્દ્ર જાદવ તથા શ્રી ખોડાભાઈ રંગપરા તથા મુશાભાઈ ચૌહાણો માહિતી અને અધિકાર અધિનિયમ તાલીમમાં અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદ ભાગ લીધો.

સોન્સ ઈન્ટરનેશનલ ઈન્ડિયા આયોજિત અભિપ્રેરણા ટીચર નેટવર્ક મીટિંગમાં શ્રી ડિપક ચૌહાણ અને શ્રી ગીતા અડાલજાએ નાસિક ભાગ લીધો.

સંસ્થા દ્વારા આપવામાં આવેલ તાલીમ :

સાઈટ સેવર ઈન્ટરનેશનલના ઇતીસગઠ અને ઉત્તર પ્રદેશના સુલતાનપુર, પ્રતાપગઢ અને વારાણસીના તાલીમાર્થાઓ અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદથી આવ્યા અને તેમને ગ્રામ્ય કક્ષાએ વિકલાંગોના પુનર્વસનની તાલીમ આપવામાં આવી. જેમાં સંસ્થામાં તેમને બ્લાઇન્ડ ફીલ્ડ પહેરાવી જુદી જુદી પ્રવૃત્તિ કરાવવામાં આવી તેમજ સાયલા તાલુકાના ગામડામાં જનજગૃતિના કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેવડાયો તેમજ ગ્રામીણ સહભાગી અધ્યયનની તાલીમ આપી તેમજ સાયલા, લીંબડી તાલુકાના પુનઃસ્થાપિત થયેલા

વિકલાંગોની મુલાકાત કરાવી તેમજ સહયોગી સેવાઓની વિસ્તૃત માહિતી તેમજ જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા કચેરી અને સિવિલ હોસ્પિટલની મુલાકાત કરાવી સંસ્થા અને સરકાર સાથેના સંકલનની માહિતી આપી.

અંધજન મંડળ - વખાપુર, અમદાવાદથી તેઝ બ્લાઇન્ડ રિકેશર વર્કશોપના તાલીમાર્થા આવ્યા અને તેમને ઘર આધારિત તાલીમના બધિરાંધ બાળકોની મુલાકાત કરાવી. સંસ્થાના તેઝ બ્લાઇન્ડ યોજનાના શિક્ષકો દ્વારા આ બાળકોને તાલીમ તેમજ વાલીઓ અને સમુદ્દરાયના સહયોગથી આ બાળકોના સામાજિક, શૈક્ષણિક પુનર્વસનની તાલીમ આપવામાં આવે છે તે પ્રત્યક્ષ મુલાકાત કરીને બતાવવામાં આવી તેમજ સંસ્થાના ગ્રાંયે સેન્ટરની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ વિષે જાણકારી આપવામાં આવી.

વિકલાંગો / વાલી માટે સેમિનાર :

ઓસેડ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાયલા તાલુકાના ૫૬ ગામના વિકલાંગ લીડરોના સેમિનારનું આયોજન કર્યું, જેમાં લીડરોને આગામી સર્ટિફિકેટ કેમ્પમાં વંચિત વિકલાંગો સર્ટિફિકેટ કેમ્પનો સાયલા તથા ચુડામાં લાભ મેળવે તેમજ સરકારની જુદી જુદી યોજનાથી વંચિત હોય તેવા વિકલાંગોને લાભ લેવડાવવા અને સ્પેશિયલ જરૂરિયાતવાળા બાળકોને સેન્ટરમાં મોકલવા માટે આહ્વાન કરવામાં આવ્યું.

અંધજન મંડળ દ્વારા માનસિક બીમારી પ્રોજેક્ટ, ચોટીલા અંતર્ગત માનસિક બીમારી ધરાવતા વ્યક્તિઓના સહયોગ માટે ૨૦ ગામમાં ૪૦ સ્વયંસેવકોની પસંદગી કરી. તેમને માનસિક બીમારીના પ્રકારો તેમજ માનસિક બીમાર વ્યક્તિઓને દવા તથા લાભ કર્યાં અને કેવી રીતે મેળવવા અને ગામમાં જાગૃતિ લાવવાના હેતુથી ચોટીલા મુકામે ૧ દિવસીય સેમિનારનું આયોજન કર્યું, જેમાં ૩૦ જેટલા

સ્વયંસેવકોએ ભાગ લીધો અને તેમને સંસ્થા દ્વારા
ઉપરોક્ત માહિતી પૂરી પાડવામાં આવી.

મુજીના વિકલાંગ વ્યક્તિઓના વાલીઓની
મીટિંગ સંસ્થામાં રાખી અને વાલીઓએ સંસ્થા દ્વારા
બાળકોને પૂરી પાડવામાં આવતી સેવા તેમજ તાલીમ
રૂબરૂ નિહાળી અને તેમનાં બાળકો આ સેવાનો લાભ
લેવા માટે તૈયાર કર્યા.

ખેસમેન્ટ :

એચ.એન.શુક્લા એમ. એસ. ડબ્લ્યુ. કોલેજ,
રાજકોટના ગણ વિદ્યાર્થીઓ ૪૫ દિવસ માટે
ખેસમેન્ટમાં આવ્યા અને તેમને સંસ્થામાં ચાલતી
કામગીરી વિષે તાલીમ આપી તેમજ સર્ટિફિકેટ કેમ્પ,
વાલી મીટિંગ, જનજગૃતિ, રાત્રિ મીટિંગ જેવા
કાર્યક્રમોમાં સામેલ કરી સામાજિક કાર્યકરની ભૂમિકા
વિષે સંસ્થા દ્વારા જાણકારી આપવામાં આવી.

કેમ્પ :

જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અને આરોગ્ય વિભાગ દ્વારા
વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે મેડિકલ સર્ટિફિકેટ કેમ્પનું
આયોજન આશીર્વાદ દ્વારા સાયલા અને ચુડા તાલુકામાં
કરવામાં આવ્યું. જેમાં જુદા જુદા નિષ્ણાતો જેવા કે
આઈ સર્જન, ઈ. એન. ટી. સર્જન, ઓથોપેડિક સર્જન
અને સાઇકિઅસ્ટ્રીસ્ટ, જિલ્લા સર્વ શિક્ષા અભિયાન
મિશન કો-ઓર્ડિનેટર દ્વારા સેવા પૂરી પાડવામાં આવી
જેમાં સાયલા તાલુકામાં કુલ ૧૫૦ વિકલાંગ વ્યક્તિઓ
આવ્યા અને તેમાંથી ૮૫ વ્યક્તિઓને અને ચુડા
તાલુકામાં ૨૦૭ વિકલાંગ વ્યક્તિઓ આવ્યા અને
તેમાંથી ૮૨ વ્યક્તિઓને વિકલાંગતા મુજબ મેડિકલ
સર્ટિફિકેન્નો લાભ મળ્યો.

□

શ્રી રાજ-સોભાગ સત્સંગ મંડળ પ્રેરિત

'પ્રેમની પરબ'

માહે એપ્રિલ-૧૧થી જૂન-૧૧ પ્રવૃત્તિ

અહેવાલ

- એપ્રિલ, મે અને જૂન એટલે શાળાઓ માટે
પરીક્ષા-પરિણામો, કર્મયોગી તાલીમો અને
વેકેશનનો સમય. જેથી આ સમયગાળામાં
પૂરક પ્રવૃત્તિઓને ઓછો અવકાશ રહે, પણ
શાળા મુલાકાતો, પ્રવેશ ઉત્સવ અને કેટલીક
પ્રેરક પ્રવૃત્તિઓ થઈ.
- તા. ૧૧-૪-૧૧ના રોજ શ્રી નાનયંત્રજી
સ્મારક પ્રાથમિક શાળા-૧, સાયલામાં ધોરણ-
૭ના વિદ્યાર્થીઓનો વિદ્યા સમારંભ યોજાયો.
જેમાં શિક્ષકો અને શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈએ
માર્ગદર્શક વાતો કરી.
- તા. ૨૫-૪-૧૧થી તા. ૬-૫-૧૧ સુધી
જીવન વિજ્ઞાન કેન્દ્રમાં સમર સાયન્સ કેમ્પનું
આયોજન થયું, જેમાં ૮૮ વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ
લીધો. રાજકોટ પ્રાદેશિક લોકવિજ્ઞાન કેન્દ્રનો
પ્રવાસ ગોડવાયો, જેમાં શિબિરના વિદ્યાર્થીઓ
ઉપરાંત ૪ શાળાઓના વિજ્ઞાન શિક્ષકો પણ
સામેલ થયા.
- તા. ૨૬-૪-૧૧ના રોજ ડોણીયા ખાતે
યોજાયેલ ૧૫૦ શિક્ષકોના તાલીમ વર્ગમાં
'શિક્ષણની નવી દિશા' વિષય ઉપર શ્રી
ચંદ્રકાંતભાઈએ પ્રેરક ઉદ્ભોધન કર્યું.
- તા. ૨૮-૪-૧૧ના રોજ શ્રી મેઘમુનિ
પ્રાથમિક શાળા-૨, સાયલાના શિક્ષિકા બહેન
પ્રવિષાબહેનની નિવૃત્તિના વિદ્યાસમારંભમાં
'પ્રેમની પરબ' તરફથી સાડી ઓઢાડી સન્માન
કર્યું.

- તા. ૦૪-૦૫-૧૧થી તા. ૦૫-૦૫-૧૧ના દિવસોએ આકાશવાણી માટે શિક્ષણ વિષેની સ્કિપ્ટ્સ રાઈટિંગનો વર્ક્ષોપ ગોઠવાયો. બે દિવસમાં ૧૨ જેટલી સ્કિપ્ટ્સ તૈયાર થઈ. જે કમાનુસાર આકાશવાણી પરથી પ્રસારિત થશે.
- તા. ૦૬-૦૫-૨૦૧૧થી ૦૭-૦૫-૨૦૧૧ બે દિવસ કૈલાસ ગુરુકુળ, મહુવા ખાતે પૂ. મોરારી બાપુના સાંનિધ્યમાં ‘શિક્ષણ ચિંતન શિબિર’ યોજાયેલ જેમાં શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈએ હાજરી આપી. તેના અનુસંધાનમાં જ સાયલા ખાતે તા. ૫-૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના દિવસોએ ‘શિક્ષણ વિમર્શ પર્વ’ ઉજવાશે, જેનું આયોજન ચાલે છે.
- તા. ૧૩-૦૬-૨૦૧૧ના રોજ તાલુકા પ્રવેશોત્સવ આયોજન બેઠકમાં તાલુકા પંચાયત, સાયલામાં શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ ઉપસ્થિત રહ્યા.
- તા. ૧૬-૦૬-૨૦૧૧ના રોજ શ્રી જે.એન.વી. વિદ્યાલય, સુરેન્દ્રનગરમાં જિલ્લા કક્ષાનું વિજ્ઞાન પ્રદર્શન ગોઠવાયું. જેમાં જીવન વિજ્ઞાન કેન્દ્રનો સ્ટોલ ગોઠવાયો. કેટલાક પ્રયોગો, મોડેલ્સ સાથે જીવન વિજ્ઞાન કેન્દ્રના કાર્યકર રશ્મેનભાઈ હાજર રહ્યા. પ્રદર્શન ઉદ્ઘાટન સમારંભમાં શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈએ હાજરી આપી.
- તા. ૧૬થી ૧૮-૬-૨૦૧૧ના રોજ પ્રવેશોત્સવ નિમિત્તે ‘પ્રેમની પરબ’ના સંયોજક શાંતિભાઈ છ શાળાઓમાં ગયા. શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ સાયલા શાળા નં. ૫માં પ્રવેશોત્સવ નિમિત્તે ગયા. આ શાળામાં પ્રજ્ઞાવર્ગનું ઉદ્ઘાટન થયું. તા. ૧૮-૬-૨૦૧૧ના રોજ સામતપર ગામે પ્રવેશોત્સવમાં ભાગ લીધો.
- તા. ૨૭-૦૬-૨૦૧૧ના રોજ વખતપર પ્રાથમિક શાળામાં પૂ. ભાઈશ્રીની નિશ્રામાં નવા બંધાયેલા મધ્યાળ ભોજનના શેડનું ઉદ્ઘાટન થયું, જેમાં શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ તેમજ મુમુક્ષુઓએ હાજરી આપી. આ પ્રસંગે વાલી સંમેલન પણ યોજાયેલ.
- તા. ૨૭-૦૬-૨૦૧૧ના રોજ બી.આર.સી. ભવન, વઢવાણ ખાતે ‘પ્રેમની પરબ’ના પ્રતિનિધિ તરીકે શાંતિભાઈએ SMC (સ્કૂલ મેનેજમેન્ટ કમિટી)ના જિલ્લા કક્ષાના તાલીમ વર્ગમાં હાજરી આપી ભાગ લીધો.
- તા. ૩૦-૦૬-૨૦૧૧ના રોજ જીવન વિજ્ઞાન કેન્દ્ર ખાતે આચાર્યોની મીટિંગ રાખેલ જેમાં આ વર્ષના વિજ્ઞાન કેન્દ્રના કાર્યક્રમોનું સમયપત્રક નક્કી કરવામાં આવ્યું તેમજ વિજ્ઞાન-ગણિતમાં રસ-રુચિ વધે તેવી પ્રવૃત્તિઓ અંગે માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું.
- આ ઉપરાંત પૂ. એલ. એમ. વોરા ગલ્સ હાઈસ્કૂલમાં યોજાયેલ વક્તૃત્વ સ્પર્ધા અને સંગીત સ્પર્ધામાં વિજેતા થયેલા સ્પર્ધકોને ‘પ્રેમની પરબ’ તરફથી ઈનામો આપવામાં આવ્યાં.
- આ રીતે પરીક્ષા, પરિણામો, તાલીમો તેમજ વેકેશનના સમયગાળામાં પણ ‘પ્રેમની પરબ’નું અનુસંધાન શાળાઓ સાથે જોડાયેલું રહ્યું.

શ્રી રાજ-સોભાગ આશ્રમ - સાયલા

'એકાંત મૌન આરાધના'

અરજી પત્રક

(શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ પ્રકલ્પમાં જોડાયેલ મુમુક્ષુ માટે જ)

નામ :	ઉંમર :	તારીખ/વર્ષ
સરનામું :	અર્પણાતા	
	અર્ધપ્રાતિ	
	પૂર્ણપ્રાતિ	
ફોન નં. :	ઉચ્ચ શ્રેણી	

સંસાર-તાપથી દુભાયેલા ગ્રાહિત દુઃખી આત્માઓનું દુઃખ જોઈ પ. પૂ. ભાઈશ્રીએ બહુ અનુકૂળ કરી 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરનું આયોજન કર્યું છે. શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણમાં જોડાયા બાદ મારો અધ્યાત્મ પુરુષાર્થ હજી વધુ પ્રબળ, વધુ જોમવંત, ધ્યેયલક્ષી બને તે માટે આ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિરમાં મારા આત્માના શ્રેયાર્થે મને તક આપવા નમ્ર વિનંતી છે.

આ શિબિર માટેના બધા જ નિયમો મેં વાંચ્યા છે અને તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાની હું બાંધદરી આપું છું.

૧. 'એકાંત મૌન આરાધના' ની કેટલી શિબિરો ભરી છે?

૨. હું 'એકાંત મૌન આરાધના'ની શિબિર નં.....

તારીખ.....થી.....તારીખ માટે અરજી કરું છું.

ગ્રુપ લીડરનું નામ :

ગ્રુપ લીડરનો અભિપ્રાય :

ગ્રુપ લીડરની સહી :

સાધકની સહી :

નોંધ : (અ) શિબિર શરૂ થવાના એક મહિના પહેલાં અરજી પત્રક ભરીને આશ્રમમાં પહોંચાડવાનું રહેશે.

(બ) ગ્રુપ લીડરના અભિપ્રાય વગરનું અરજી પત્રક અમાન્ય ગણવામાં આવશે.

(ક) શિબિરમાં પસંદગી પામેલ મુમુક્ષુઓને વહેલી તક જાણ કરવામાં આવશે.

ખાસ નોંધ : (ખ) પરદેશના તથા લાંબા કેત્રે રહેતા મુમુક્ષુઓ "શ્રી રાજમાર્ગનું યોગારોહણ" પ્રકલ્પમાં ન જોડાયેલ હોય તો પણ 'એકાંત મૌન આરાધના' શિબિર માટે અરજી કરી શકશે.

(પાછળ)

‘એકાંત મૌન આરાધના’

શિબિરના નિયમો

૧. એકાંત મૌન આરાધના શિબિર શરૂ થવાની હોય તે તારીખથી એક મહિના પહેલાં દેશ-પરદેશના મુમુક્ષુઓ અરજી પહોંચાડવાની રહેશે.
૨. શિબિરને આગામી દિવસે મુમુક્ષુઓએ આશ્રમમાં હાજર થઈ જવાનું રહેશે અને શિબિર પૂર્ણ થાય પછી જ આશ્રમ છોડીને જઈ શકશે.
૩. દુમમાં નાસ્તો કરવો નહીં.
૪. આગ્નો દિવસ આત્માનું અનુસંધાન રહે તે રીતે દરેક કમ ઉપરાંત સતત ચિંતન-મનન અને સુવિચારણા કરવી.
૫. મૌનપણે એકાંતમાં રહેતા સાધકને વૈરાગ્ય-ઉપશમભાવ વધે તે પ્રમાણેની ચર્ચા ખૂબ જ ઉપયોગી થશે.
૬. શિબિર સંચાલક તરફથી જે કંઈ સૂચના આપવામાં આવે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું.
૭. સ્વાધ્યાય, ભક્તિ, ધ્યાન અને સત્તસંગના સમયે પાંચ મિનિટ પહેલાં સ્થાન ગ્રહણ કરી લેવું.
૮. મોબાઈલ ફોન, છાપું કે પત્રવ્યવહાર શિબિર દરમ્યાન સંપૂર્ણ બંધ રાખવા.
૯. આશ્રમની બહાર જઈ શકાશે નહીં.
૧૦. ઉપરોક્ત નિયમોનો ભંગ કરનાર સાધકને શિબિર સંચાલક શિક્ષા રૂપે જે કંઈ પ્રાયશ્ચિત આપે તેનું ચુસ્તપણે પાલન કરવાનું રહેશે.

ઓગસ્ટ - ૨૦૧૧ થી ડિસેમ્બર - ૨૦૧૧ સુધી રાખવામાં આવેલ શિબિર

મહિનો	એકાંત મૌન આરાધના શિબિર	આરાધના શિબિર
ઓગસ્ટ-૧૧	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
સપ્ટેમ્બર-૧૧	છેતાલીસમી શિબિર તા. ૧૦ શનિવારથી તા. ૧૪ બુધવાર સુધી	તા. ૧૦ શનિવારથી તા. ૧૪ બુધવાર સુધી
ઓક્ટો. -૧૧	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.
નવેમ્બર-૧૧	સુડતાલીસમી શિબિર તા. ૧૬ બુધવારથી તા. ૨૦ રવિવાર સુધી	તા. ૧૬ બુધવારથી તા. ૨૦ રવિવાર સુધી
ડિસેમ્બર-૧૧	એકાંત મૌન આરાધના શિબિર રાખવામાં આવેલ નથી.	તા. ૨૫ રવિવારથી તા. ૩૧ શનિવાર સુધી આ શિબિર સાથે યુવા શિબિર પણ રાખવામાં આવેલ છે.

દોષોની વરણાર

સાધના કરવામાં સાધક નીચેના દોષોનું સેવન કરે તો સાધના યથાર્થપદે આગળ ન વધે.

1. સાધના ઓછી કરે.
2. સાધના કરવાના ભાવમાં ગિરાવટ આવે.
3. પ્રમાદ થઈ જાય.
4. ઉત્સાહ મંદ થતો જાય.
5. બીજા સાધકો પ્રત્યે અહોભાવની લાગડી ન થાય.
6. સાધમિંક ભક્તિમાં અણગમો અથવા રક્ષાવટ આવે.
7. ગુરુ પ્રત્યેના બહુમાનમાં ઘટાડો થતો જાય.
8. વૈધાવચ્ચ, જિનેશ્વરની ભક્તિમાં ઉલ્લાસ ઓછો થતો જાય.
9. આવશ્યક કિયામાં ન્યૂનતા આવે.
10. સદાચારી નિયમો-વર્તનમાં ઘટાડો થાય.
11. વેરાગ્ય, સ્વાધ્યાય જીવણામાં ઓટ આવે.
12. પ્રતિકૂળનામાં મક્કમતા તુટની જાય.

તેમજ મુમુક્ષુપણામાં, સાધક અવસ્થામાં :

1. ગુરુનિંદા.	14. ગુરુથી છાની પ્રવૃત્તિ કરવી.
2. સાધકનિંદા.	15. અભિમાન.
3. પ્રમાદ.	16. વાતવાતમાં ઓછું લાગતું.
4. ખાવાની લાલસા.	17. અયતના.
5. સાધનો પ્રત્યે મૂર્છા.	18. કુદ્રતા.
6. સારા સારા કપડા પહેરવાની ઈચ્છા.	19. ઈર્ઝા.
7. વિકથામાં આનંદ.	20. દોપારોપણ.
8. અનુકૂળના જ ગમે.	21. બીજા પાસેથી સેવા લેવાની ઈચ્છા.
9. વધારે પડતું સૂઈ રહેતું.	22. બીજા પર અધિકાર જમાવવાની વૃત્તિ.
10. શાતામાં જ ગમવાપણું.	23. ખોટું બોલવાની વૃત્તિ.
11. આળસ.	24. ગુરુ પ્રત્યે પણ શંકા.
12. બેદરકારી.	25. અસિદ્ધખુતા.
13. નામનાની કામના	26. દેખિદોષ.

વગેરે દોષો જીવાય તો આપણી સાધના આગળ વધી ન શકે.

આમાનો કોઈપણ દોષ અથવા દોષો આપણામાં ઘર કરી જાય તો તેનું પરિણામ ભયંકર આવે છે. માટે આવા દોષો જીવનમાં ન આવી જાય તેની તકેદારી રાખી સાધનામાર્ગમાં રત રહેતું જરૂરી છે.

— પ્રેપક : બ્રહ્મનિષ્ઠ રસિકભાઈ

દવે પછીના સંસ્થાના કાર્યક્રમોની સૂચિ

૧. ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ	- તા. ૧૪ થી ૧૬ જુલાઈ, ૨૦૧૧, ગુરુવાર-શુક્રવાર-શનિવાર
અપાંડ સુદ ૧૪ થી અપાંડ વદ ૧.
૨. પર્યાયજી મહાપર્વ	- તા. ૨૫ ઓગષ્ટ થી ૧ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧, ગુરુવારથી ગુરુવાર
શાશ્વત વદ ૧૧ થી ભાદરવા સુદ-૪ (બા.સુ. ૧નો કય છે.)
૩. આસોમાસની આયંબિલની ઓળી	- તા. ૪ થી ૧૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ મંગળવારથી ખુપવાર સુધી
આસો સુદ-૮ થી ૧૫. (તેરસ બે છે)
૪. આત્મસિદ્ધ અવતરણાદિન તથા
પ્રભુશીનો જન્માદિન	- તા. ૧૩ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧, ગુરુવાર
આસો વદ-૧
૫. હિવાળી મહોત્સવ તથા નૃત્યાંગ	- તા. ૨૪ થી ૨૭ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧, સૌમવારથી ગુરુવાર સુધી
આસો વદ-૧૩ થી કારતક સુદ-૧
૬. પરમ કૃપાલુદેવનો જન્માદિન	- તા. ૧૦ નવેમ્બર, ૨૦૧૧, ગુરુવાર, કારતક સુદ-૧૫

“સત્પુરુષોનું યોગબળ જગતનું કલ્યાણ કરો.”

BOOK-POST
PRINTED MATTER

To.

From : **SHREE RAJ-SOBHAG SATSANG MANDAL**
SHREE RAJ-SOBHAG ASHRAM
 On National Highway no. 8-A,
 Sobhagpara, SAYLA-363430
 Gujarat, INDIA
 Tel : 02755-280533
 Telefax : 02755-280791